

CRNA GORA
UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

IZVJEŠTAJ O RADU
UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
ZA 2022. GODINU

mart 2022. godine

I UVOD	5
II ORGANIZACIJA I RESURSI	7
III INSPEKCIJSKI NADZOR	9
A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE	13
1. <i>Tržišna inspekcija</i>	13
2. <i>Turistička inspekcija</i>	32
3. <i>Inspekcija rada</i>	38
4. <i>Inspekcija zaštite i zdravlja na radu</i>	45
5. <i>Inspekcija za igre na sreću</i>	49
6. <i>Inspekcija za javne nabavke</i>	53
7. <i>Metrološka inspekcija</i>	58
B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI I ZAŠTITU DRŽAVNIH RESURSA	63
1. <i>Zdravstveno - sanitarna inspekcija</i>	63
2. <i>Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja</i>	73
3. <i>Ekološka inspekcija</i>	75
4. <i>Inspekcija za vode</i>	80
5. <i>Inspekcija za geodeziju</i>	83
6. <i>Geološka inspekcija</i>	86
7. <i>Rudarska inspekcija</i>	88
8. <i>Inspekcija za ugljovodnike</i>	90
9. <i>Elektroenergetska inspekcija</i>	91
10. <i>Termoenergetska inspekcija</i>	98
C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA	101
1. <i>Prosvjetna inspekcija</i>	101
2. <i>Inspekcija za sport</i>	104
3. <i>Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara</i>	107
4. <i>Inspekcija za kulturnu baštinu</i>	109
5. <i>Inspekcija za arhivsku djelatnost</i>	111
6. <i>Inspekcija socijalne i dječje zaštite</i>	113
7. <i>Inspekcija za stanovanje</i>	116
8. <i>Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost</i>	119
9. <i>Inspekcija za usluge informacionog društva</i>	121
III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR.....	123
D. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU	125
E. SLUŽBA ZA ZASTUPANJE I PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROPISA U OBLASTI INSPEKCIJSKOG NADZORA, RAZVOJ ELEKTRONSKIH BAZA I PODATAKA, ANALITIKE I IZVJEŠTAVANJA	127
1. <i>Kancelarija za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora</i>	127
2. <i>Kancelarija za praćenje sprovođenja propisa u oblasti inspeksijskog nadzora</i>	127
3. <i>Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih sistema</i>	130
4. <i>Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora</i>	133
F. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE I LJUDSKE RESURSE	138
1. <i>Kancelarija za administrativne poslove</i>	138
2. <i>Kancelarija za vozni park</i>	138
3. <i>Kancelarija za ljudske resurse</i>	139
F. SLUŽBA ZA FINANSIJE I JAVNE NABAVKE	141
IV OSTALE AKTIVNOSTI	142
V OCJENA STANJA I PRIJEDLOG MJERA	144

I UVOD

U 2022. godini Uprava za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Uprava) je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti rukovodeći se programom rada i dinamičkim planovima rada inspekcija, koji su zasnovani i na strateškim dokumentima Vlade.

Dakle, Uprava je pripremila inspekcije da planirano i očekivano intenziviranje aktivnosti u pojedinim djelatnostima, u izvještajnoj godini, isprate na odgovarajući način. U tom smislu, na analizi rizika u privrednim sektorima, posebno aktivnim tokom sezone, kreiran je i poseban plan pojačanog inspekcijskog nadzora u turističkoj sezoni, s obzirom na značaj turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, pa s tim u vezi, potrebu zaštite javnog interesa u uslovima povećanog prisustva potrošača i poslovnih subjekata, praćenog povećanim obimom prometa robe i usluga i drugih poslovnih aktivnosti.

Cilj ovakvog planiranja nadzora je da se u kontinuitetu i naglašeno u pomenutim okolnostima i periodima obezbijede jednaki uslovi poslovanja, uz poštovanje propisa, za sve poslovne subjekte, što će rezultirati zaštitom javnih interesa u svim upravnim oblastima koje su pod nadzorom inspekcija Uprave, razvrstane u sektorima za zaštitu tržišta i ekonomije, bezbjednost i zdravlja ljudi, životne sredine, državnih resursa i djelatnosti od javnog interesa. Dakle, cilj je da se u specifičnim uslovima u izvještajnoj godini, planiranjem i sprovođenjem efikasnog i efektivnog nadzora u svim oblastima dodijeljenim u nadležnost inspekcija Uprave, utiče na podizanje kvaliteta života građana i unapređivanje poslovnog ambijenta.

Najvažniji strateški dokumenti Vlade i njenih tijela, koji su bili u osnovi planiranja i realizacije inspekcijskog nadzora u izvještajnoj godini, su:

- Strategija upravljanja hemikalijama 2019-2022. godine, sa Akcionim planom 2019-2022;
- Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022-2025, sa Akcionim planom;
- Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027. godine, sa Akcionim planom implementacije;
- Strategija razvoja sistema javnih nabavki za period 2021-2025. godine, sa Akcionim planom za 2022. godinu;
- Strategija razvoja energetike 2015-2030. godine;
- Strategija za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine i godišnji Akcioni plan;
- Strategija razvoja šuma i šumarstva 2014-2023. godine;
- Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period 2018-2022. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ove strategije;
- Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period 2018-2022. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ove strategije;

- Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030.godine;
- Strategija upravljanja vodama Crne Gore do 2035.godine;
- Strategija za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gor za period 2018-2023;
- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine;
- Nacionalni program zaštite potrošača 2022-2024. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ovog programa;
- Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, sa Akcionim planom za 2022.godinu;
- Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha, sa Akcionim planom za period 2017-2020. (po kojoj se i dalje realizuju aktivnosti);
- Nacionalni plan implementacije Minamatske konvencije o živi, s Akcionim planom za period 2021-2025. i Izveštajem o Minamata inicijalnoj procjeni;
- Nacionalni plan za implementaciju Stokholmske Konvencije za period 2019-2023;
- Nacionalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gori;
- Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025.godine sa Akcionim planom 2021-2022.godine;
- Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije donijet 2017. godine (po kome se i dalje realizuju aktivnosti);
- Akcioni plan za pripremu ljetnje turističke sezone za 2022. godinu
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje;
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika;
- Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene;
- Akcioni plan nacionalne stambene strategije za period 2015 - 2020. godine (po kojem se i dalje realizuju aktivnosti);
- Akcioni plan za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu za period 2019-2023. godine
- Program razvoja lovstva za period 2014 - 2024. godine;
- Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021-2023. godine;
- Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2022. godinu.

U pripremi jednog broja gorepomenutih strategija i akcionih planova, Uprava je uzela učešća, dok je za pojedine bila i nosilac aktivnosti. Takođe, Uprava je, na osnovu Akcionog plana Vlade za pripremu ljetnje turističke sezone, pripremila sopstveni Plan pripreme ljetnje turističke sezone i Plan pojačanog inspeksijskog nadzora u ljetnjoj

turističkoj sezoni 2022. Pripremljen je i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u zimskoj turističkoj sezoni 2022/2023.

Osim navedenih planskih dokumenata, inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini postupale i po zaključcima Vlade.

II ORGANIZACIJA I RESURSI

U 2022. godini usvojen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za inspekcijske poslove i izvršena je jedna izmjena Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Bilo je izmjena organizacionih šema pa su se nadležnosti Uprave ostvarivale u okviru osam organizacionih cjelina: četiri sektora (od kojih se u okviru tri nalazi 21 odsjek, sa ukupno dvadeset jednom inspekcijom), tri službe i jedno odjeljenje za unutrašnju reviziju. U odnosu na prethodni Pravilnik broj izvršilaca je povećan za 65.

Kadrovski resursi

Broj zaposlenih u Upravi na kraju izvještajne godine je bio 298 (109 - muškaraca i 189 - žena). Visoko rukovodni kadar je direktorica (žensko) i tri pomoćnika (jedan muškarac i dvije žena, od toga su dvoje u v.d. zvanju). Uprava broji 220 inspektora od čega su 94 muškarci i 126 žene, uključujući i glavne inspektore/ke (deset muškaraca i šest žena). Najviše zaposlenih inspektora je sa mjestom rada u Podgorici - 111 (uključujući i 16 glavnih inspektora/ki, 54 muškarca i 57 žena), dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Nikšić (13 - 3 muškarca i 10 žena), Bijelo Polje (13 - 7 muškaraca i 6 žena), Bar (13 - 3 muškarca i 10 žena), Pljevlja (6 - 1 muškarac i 5 žena), Herceg Novi (9 - 1 muškarac i 8 žena), Berane (9 - uključujući jednog inspektora koordinatora, 4 muškarca i 5 žena), Budva (8 - uključujući jednog inspektora koordinatora, 1 muškarac i 7 žena), Tivat (4 žene), Rožaje (12 - uključujući jednog inspektora koordinatora, 9 muškaraca i 3 žene), Ulcinj (8 - 3 muškarca i 5 žena), Plav (4 muškarca), Kotor (3 - 1 muškarac i 2 žene), Mojkovac (4 - 2 muškarca i 2 žene), Cetinje (2 žene), Kolašin (1 muškarac).

U izvještajnoj godini zaposleno je 13 izvršilaca, od čega je 9 inspektora/ki (7 muškaraca i 2 žene), 3 samostalni/a savjetnik/ce i 1 v.d. pomoćnice direktorice. Upravu je napustilo 22 zaposlenih, od čega 9 inspektora/ki i 1 samostalna savjetnica I po sili zakona zbog navršenih 67 godina starosti (5 muškaraca i 5 žena), 3 inspektora/ke po sopstvenom zahtjevu po ispunjenosti uslova za odlazak u penziju (1 žena i 2 muškarca) i 2 inspektora i 1 samostalna savjetnica i sporazumnim prestankom radnog odnosa (2 muškarca i 1 žena). Takođe, u izvještajnoj godini Upravo je napustilo 4 javnih funkcionera po rješenju Vlade (2 žene i 2 muškarca), rješenje o prestanku radnog odnosa donijeto je za 1 službenicu (disciplinska mjera), dok je rješenje o prestanku radnog odnosa po sili zakona

zbog neopravdanog izostanka sa posla 5 radnih dana uzastopno donijeto za 1 službenika.

U odnosu na važeći akt o sistematizaciji, na kraju izvještajne godine, ostalo je nepopunjeno 157 radnih mjesta.

Informaciono-komunikacioni resursi

Važan segment u radu Uprave je osavremenjivanje rada Uprave kroz uvođenje Jedinog inspekcijskog informacionog sistema (JIS). Osnovni modul ovog Informacionog sistema (IS) koji se odnosi na elektronsku razmjenu dokumenata (EDMS) u Upravi se koristi od početka 2021.godine. Moduli koji se odnose na inspekcijski nadzor i izvještavanje o istom se i dalje postepeno implementiraju, prilagođavajući se svakoj inspekciji ponaosob.

U izvještajnoj godini, na žalost, najvažniji događaj koji je povezan sa radom svih IS koji se koriste u Vladi Crne Gore je jaki sajber napad na kompletnu ICT infrastrukturu vladinog domena, odnosno svih servera, te velikog broja računara korišćenih unutar mreže državnih organa. Ni infrastruktura Uprave nije izuzeta od ovog napada tako da su naši serveri koji su smješteni u data centru Ministarstva javne uprave (MJU) ugašeni istog trenutka kada je nastala sumnja se se nešto čudno dešava (20.avgusta 2022). Toga dana su i svi računari koji su bili u vladinom domenu isključeni iz istog, a Uprava se vratila na način rada koji je prethodio uvođenju IS.

Utješno u vezi sa ovim napadom, je činjenica da ni jedan računar iz naše uprave nije imao kompromitovanih fajlova, tako da nijesu izgubljeni podaci ni sa jednog računara. Isto tako, ni podaci sa back-upa naših IS (JIS, TRIS, TURIS, IRIS, TSWEB, UPIS) nijesu kompromitovani i vraćeni su u rad. Podaci sa potrosac.me su i dalje na analizi.

Ovaj sajber napad je i razlog zbog koga će se u ovom izvještaju, a i uopšte u daljem radu svih IS aktivnosti dijeliti na dva dijela – prije sajber napada i poslije njega.

Više o Informaciono-komunikacionim resursima u dijelu *Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema*.

Poslovni prostor i tehnička opremljenost

Uprava nema svoj poslovni prostor, a zaposleni, samo u Podgorici kao sjedištu Uprave, smješteni su na četiri različite lokacije, od kojih su dvije zakupljene. Takođe, zakupljene su prostorije u opštinama: Cetinje, Nikšić, Kolašin, Bijelo Polje, Rožaje, dok su inspekcije u opštinama: Tivat, Kotor, Budva, Bar, Ulcinj, Pljevlja, Mojkovac i Plav smještene u prostorijama koje su vlasništvo ili države ili lokalne samouprave.

Vozni park Uprave za inspekcijske poslove raspolaže sa 143 vozila.

Budžet Uprave

Budžet Uprave za izvještajnu godinu iznosio je 4.948.413,58 €, što nije bilo dovoljno za servisiranje pojedinih kategorija troškova. Naime, priroda inspekcijskog nadzora podrazumijeva stalno prisustvo inspektora na terenu (uz njihovu obaveznu rotaciju sa jednog na drugo područje), što zahtijeva obezbjeđivanje odgovarajućih sredstava za nabavku i održavanje vozila, dnevnica i smještaj inspektora.

S obzirom na objedinjavanje dijela javnih nabavki, sredstva za Upravu u iznosu od 501.127,15€, u izvještajnoj godini, bila su opredijeljena u programu Objedinjene javne nabavke kod Uprave za katastar i državnu imovinu. Treba istaći da je dosadašnje iskustvo objedinjavanja javnih nabavki pokazalo kašnjenje u realizaciji postupaka javnih nabavki, što se u konačnom nepovoljno odražava na organizaciju inspekcijskog nadzora.

III INSPEKCIJSKI NADZOR

U okviru tri sektora Uprave, propisane nadležnosti ostvaruju 26 inspekcija (Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada, Inspekcija zaštite i zdravlja na radu, Inspekcija za igre na sreću, Inspekcija za javne nabavke, Metrološka inspekcija, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Ekološka inspekcija, Inspekcija za vode, Inspekcija za geodeziju, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Inspekcija za ugljovodonike, Elektroenergetska inspekcija, Termoenergetska inspekcija, Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara, Inspekcija za kulturnu baštinu, Inspekcija za arhivsku djelatnost, Inspekcija socijalne i dječje zaštite, Inspekcija za stanovanje, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Inspekcija za usluge informacionog društva).

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su izvršile ukupno 67.344 inspekcijskih pregleda, od čega 60.760 na unutrašnjem tržištu, a 6.584 u spoljnotrgovinskom. Redovnih inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu bilo je 41.207, po inicijativama 7.964 i zahtjevima 1.835, dok je kontrolnih pregleda, u kojima su inspektori pratili postupanje subjekata nadzora po nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, izvršeno 9.754. Inspekcijski pregledi u spoljnotrgovinskom prometu vršeni su po zahtjevima privrednih subjekata.

Podaci o izvršenim inspekcijskim pregledima i preduzetim mjerama

Nadzor i mjere		Na unutrašnjem tržištu	U spoljnotrgovinskom prometu	UKUPNO
1.	Broj inspekcijskih pregleda	60.760	6.584	67.344
	- redovni	41.207	-	41.207
	- po inicijativi	7.964	-	7.964
	- po zahtjevu	1.835	-	1.835
	- kontrolni	9.754	-	9.754
2.	Broj utvrđenih nepravilnosti	17.785	-	17.785
3.	Broj ukazivanja	6.316	-	6.316
4.	Broj rješenja	130.309 ¹	12.632 ²	142.941
5.	Broj uzetih uzoraka	176	141	317
6.	Broj prekršajnih naloga	13.259	-	13.259
7.	Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	4.718.976,00€	-	4.718.976,00€
8.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	718	-	718
9.	Iznos izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovi postupka ³	365.790,00€	-	365.790,00€
10.	Broj zaključaka o novčanom kažnjavanju	164	-	164
11.	Iznos izrečenih novčanih kazni zaključcima ⁴	176.880,00 €	-	176.880,00 €
12.	Broj krivičnih prijava	82	-	82
13.	Naknada za sanitarnu saglasnost	20.046,00 €	-	20.046,00 €
14.	Naknade i takse za kontrolu u spoljnotrgovinskom prometu	-	242.642,43 €	242.642,43 €
15.	Finansijski efekti nadzora	5.281.692,00 €	242.642,43 €	5.524.334,43 €

U nadzoru je utvrđeno ukupno 17.785 nepravilnosti. Inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini donijele ukupno 142.941 rješenje, od čega se 6.718 odnosi na promet na

¹ 6.718 rješenja je donijeto u nadzoru na unutrašnjem tržištu, a 123.591 u cilju sprečavanja širenja zaraznih bolesti.

² 6.584 rješenja je donijeto u nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu, a 6.048 na graničnim prelazima u cilju sprečavanja unošenja i širenja koronavirusa.

³ Novčane kazne izrečene po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudske odlučivanje (podnijetim u izvještajnoj godini i u ranijem periodu).

⁴ Novčane kazne koje su inspektori izrekli u postupku prinudnog izvršenja rješenja.

unutrašnjem tržištu, a 123.591 rješenje je donijeto u cilju sprečavanja širenja zaraznih bolesti-unutrašnji promet (o smještaju u samoizolaciju oboljelih lica i kontakata zbog sumnje na kontakt sa oboljelim licem). Na spoljnotrgovinski promet odnosi se 6.584 rješenja, a 6.048 su donijeta na graničnim prelazima u cilju sprečavanja unošenja i širenja epidemije izazvane koronavirusom (do 10. marta 2022.godine). Dakle, kada su u pitanju rješenja u cilju sprečavanja širenja zaraznih bolesti, donijeto ih je ukupno 129.639.⁵

Od ukupnog broja rješenja donešenih u nadzoru na unutrašnjem tržištu (6.718), 3.831 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti. Ostala rješenja se odnose na: zabranu prometa robe (883), zabranu obavljanja djelatnosti (655), dostavljanje dokumentacije na uvid (237), rješenje o privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti (154), rješenje o oduzimanju robe (106), itd.

Broj uloženi žalbi na rješenja donijeta u 2022. godini u nadzoru na unutrašnjem tržištu je 71, što znači da je na 1,06% rješenja uložena žalba. U izvještajnoj godini riješeno je 55 žalbi, uključujući i 13 koje su podnijete u prethodnom periodu (u jednom slučaju inspektor je donio novo rješenje, 31 žalba je odbijena, devet je usvojeno i rješenja vraćena prvostepenom organu na ponovno odlučivanje, dok je u jednom slučaju stranka odustala od žalbe). Ovi podaci ukazuju da je u vršenju inspekcijskog nadzora uglavnom obezbijeđena primjena pravila postupka inspekcijskog nadzora i upravnog postupka.

U nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu donešeno je 6.584 rješenja. Pregledano je i 865 brodova prilikom kojih su date dozvole za slobodan saobraćaj istih.

U postupku inspekcijskog nadzora na unutrašnjem tržištu uzeto je ukupno 317 uzoraka (voda, igračke, gorivo, otpadne vode, kozmetički proizvodi i ostalo) i predato nadležnim laboratorijama na ispitivanje. U unutrašnjem prometu uzeta su 176 uzorka, od kojih je neispravno bilo 61 (voda -32, ostale vode -osam, igračke – 20, gorivo - jedan). U spoljnotrgovinskom prometu uzet je 141 uzorak, od kojih je 45 bilo neispravno (kozmetički proizvodi).

U izvještajnoj godini izdato je ukupno 13.259 prekršajnih naloga, kojima je izrečeno 4.718.976,00€ novčanih kazni. Ukupan broj naplaćenih prekršajnih naloga je 11.993, što je 90,45% od broja izdatih. Kada je naplaćeni iznos novčanih kazni u pitanju, s obzirom da prekršiocu koristi zakonsku mogućnost uplate kazne u visini 2/3 od izrečene (ukoliko istu uplate u propisanom roku), taj procenat je manji.

Od ukupnog broja predmeta koji se vode pred prekršajnim sudovima (908), od čega po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka (668), riješeno je 356, i to: 239 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 261.825,00€, 28 u kojima je izrečena opomena, 35 u kojima je donijeta oslobađajuća odluka, 51 u kojem je obustavljen

⁵ Broj rješenja o stavljanju u samoizolaciju lica oboljela od koronavirusa i njihovih kontakata je 129.632, dok broj rješenja o stavljanju u samoizolaciju lica zbog obolijevanja od majmunskih boginja i njihovih kontakata (MPXV) je sedam.

prekršajni postupak (od kojih 18 zbog zastare), tri predmeta u kojima je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (312) postupci su u toku.

Po zahtjevima za sudsko odlučivanje (240) riješen je 131, i to: 74 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 103.965,00€, šest u kojima je izrečena opomena, 23 u kojima je donesena oslobađajuća odluka, 16 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 9 zbog zastare), jedan predmet u kojem je odbačen zahtjev za sudsko odlučivanje i dva predmeta u kojima su prekršajni nalozi stavljeni van snage. Kod ostalih predmeta (109) postupci su u toku.

Treba istaći da se evidencija naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnim postupcima vodi kod područnih sudova za prekršaje, tako da Uprava ne raspolaže tim podacima.

Podnijete krivične prijave (82) odnose se na: nelegalno priređivanje igara na sreću (1), nedozovljenu trgovinu (1), neovlašćenu upotrebu tuđe firme (1), nepostupanje po zdravstvenim propisima za suzbijanje opasne zarazne bolesti (10), povredu službenog pečata (5), neosnovanu isplatu zarada (1), bespravnu sječu stabala u državnoj šumi (17), bespravni lov (1), devastaciju životne sredine (13), nelegalnu eksploataciju mineralnih sirovina (1), zbog nelegalne eksploatacije riječnog materijala, odnosno krađe prirodnog dobra (16), zbog ispuštanja neprečišćenih otpadnih voda u prirodni recipijent (1), zbog izvođenja radova na vodnom dobru bez pribavljenih vodnih saglasnosti (1), zbog dostavljene prijave da se falsifikuju analize otpadne vode na PPOV od strane menadžmenta (1) i zbog ekološkog akcidenta (1), oštećenje kulturnih dobara (2), podizanje i organizovanje podizanja spomen – obilježja čije podizanje nije dozvoljeno (1), nestanak muzejskih eksponata (5), nesavjestan rad u službi (1) i falsifikovanje izvještaja (2).

Usaglašavanje utvrđenog stanja na terenu s propisima, čime se ostvaruje zaštita javnog interesa, što je osnovni cilj inspekcijuskog nadzora, postiže se upravnim mjerama inspektora usmjerenim na otklanjanje nepravilnosti, ali i sankcionisanjem, posebno onih koji namjerno i uporno krše propise. Širok spektar efekata nadzora u sektorima u kojima nadzor sprovode inspekcije Uprave, između ostalog, rezultira i boljom naplatom budžetskih prihoda po osnovu prometa robe i pružanja usluga, po osnovu zarada zaposlenih u raznim djelatnostima i, istovremeno, smanjenjem sive ekonomije, zaštite lojalne konkurencije, zaštite potrošača, zaštite zaposlenih itd.

INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA

U nadzoru nad primjenom materijalnih propisa iz svoje nadležnosti, inspekcije su postupale u skladu sa: Zakonom o inspekcijuskom nadzoru, Zakonom o upravnom postupku, Zakonom o upravnom sporu, Zakonom o prekršajima, Zakonom o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje, Krivičnim

zakonikom, Zakonom o odgovornosti pravnih lica za krivična djela, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave i dr. Rad jednog broja inspekcija uređen je i posebnim zakonima (Zakonom o tržišnoj inspekciji, Zakonom o inspekciji rada, Zakonom o sanitarnoj inspekciji, Zakonom o prosvjetnoj inspekciji).

A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada, Inspekcija zaštite i zdravlja na radu, Inspekcija za igre na sreću, Inspekcija za javne nabavke i Metrološka inspekcija.

1. Tržišna inspekcija

Tržišna inspekcija vrši nadzor u okviru četiri grupe poslova (tri područne jedinice i grupa poslova za tehnički nadzor). Od ukupno sistematizovana 63 radna mjesta za inspektora, zaposleno 51, uključujući i glavnog inspektora (21 dipl. ekonomista, 19 dipl. pravnik, 4 dipl. menadžera u ekonomiji, 4 dipl. ing. poljoprivrede, 1 dipl. ing. prehrambene tehnologije, 1 dipl. ing. elektrotehnike, 1 dipl. politikolog). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora, 24 su sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje 1, Kolašin 1 (Mojkovac), Nikšić (Plužine i Šavnik) 5, Budva 3, Ulcinj 3, Bar 3, Kotor 1, Herceg Novi 2, Bijelo Polje 2, Plav (Andrijevića i Gusinje) 1, Rožaje (Petnjica) 3, Pljevlja (Žabljak) 1, Berane 1.

Nadležnosti

Tržišna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o unutrašnjoj trgovini, Zakon o zanatstvu, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o potrošačkim kreditima, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakon o efikasnom korišćenju energije, Zakon o građevinskim proizvodima, Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o žigu, Zakon o patentima, Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, Zakon o oznakama geografskog porijekla, Zakon o zaštiti topografija poluprovodnika, Zakon o kinematografiji, Zakon o optičkim diskovima, Zakon o duvanu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o metrologiji, Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakon o lijekovima, Zakon o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, Zakon o energetici i dr. Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti u pogledu uslova za pristup djelatnosti i obaveza u obavljanju tih djelatnosti, a u funkciji legalnog tržišta robe i usluga, zaštite ekonomskih interesa potrošača, bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu, zaštite prava intelektualne svojine, zaštite od neloyalne konkurencije i dr, sa ciljem da se obezbijedi njihova puna primjena.

Inspekcijski nadzor

Tržišna inspekcija se, u realizaciji planiranih aktivnosti, rukovodila i vremenskim intervalima pojačanog prometa roba i usluga, a posebno stanjem na terenu. Pažnja je bila usmjerena posebno na trgovinu i pojedine zanatske i dr. usluge, sa posebnim osvrtom na suzbijanje sive ekonomije, zaštitu prava intelektualne svojine, zaštitu prava potrošača (ekonomskih interesa i zaštita od nebezbednih proizvoda). Više u odjeljku - Nadzor po oblastima.

Tržišna inspekcija je izvršila ukupno 23.628 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 5.015 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	23.628
- Redovni	16.811
- po inicijativi	1.430
- po zahtjevu	1.017
- kontrolni	4.370
Broj utvrđenih nepravilnosti	5.015
Broj ukazivanja	789/812 ⁶
Broj rješenja	4.002/4.203 ⁷
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	1
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	500,00 €
Broj prekršajnih naloga	6.740
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	1.801.820,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	33
Broj krivičnih prijava	3

Posmatrano po vrstama djelatnosti, ukupan broj inspekcijskih pregleda je 23.674 i to: (promet robe – 21.871, zanatstvo i lične usluge – 1.646, usluge u prometu robe – 114 i

⁶ Broj nepravilnosti obuhvaćenih ukazivanjima

⁷ Broj mjera i radnji naloženih rješenjima

javne usluge – 43), što je za 46 pregleda više u odnosu na ukupan broj inspekcijskih pregleda dat u tabeli, budući da je u pojedinim inspekcijskim pregledima istovremeno vršen nadzor više vrsta djelatnosti.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 5.015 nepravilnosti, a odnosile su se na povredu propisa o: pravima potrošača (2.526), unutrašnjoj trgovini (1.718), bezbjednosti proizvoda (560), zanatstvu (85), zaštiti prava intelektualne svojine (57), duvanu i duvanskim proizvodima (14), kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla (jedna), nepravilnosti po Zakonu o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi (30), nepravilnost po Zakonu o kontroli predmeta od dragocjenih metala (11), nepravilnosti po Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (sedam), nepravilnost po Zakonu o inspekcijskom nadzoru (tri) i nepravilnost po Krivičnom zakonu (tri).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (5.015), inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora davali naloge za postupanje u određenom roku. U 789 ukazivanja obuhvaćeno je 812 nepravilnosti. Ukupan broj donijetih rješenja, uključujući i rješenja u slučaju nepostupanja po ukazivanju, je 4.002, a istima je naloženo ukupno 4.203 mjera i radnji.

Struktura mjera i radnji obuhvaćenih rješenjima

Ukupno rješenja	4.002
- Otklanjanje nepravilnosti	2.603
- Zabrana prometa robe	882
- Dostavljanje dokumentacije na uvid	237
- Privremena zabrana obavljanja djelatnosti/pečaćenje	154/33
- O vještačenju	19
- Oduzimanje robe/predmeta	103
- Zabrana prometa tečnog goriva naftnog porijekla	1
- Oduzimanju protivpravno stečene imovinske koristi	3

Ukupna vrijednost robe čiji je promet privremeno ili trajno zabranjen je 878.890,99 € (882 slučajeve), od čega se na privremenu zabranu prometa odnosi 705 slučajeva u vrijednosti od 809.918,08 €, a na trajnu 177 slučajeva u vrijednosti od 68.972,91 €. Broj slučajeva zabrane prometa robe je veći u odnosu na prethodnu godinu, a razlog tome je znatno više nađenih nebezbednih proizvoda na tržištu u odnosu na prethodnu godinu, na šta je od uticaja kontinuirano unapređivanje znanja inspektora u ovoj oblasti, pa samim tim i inspekcijskog nadzora. (Više u odjeljku -

Razlozi za privremenu zabranu prometa su bili: opasni neprehrambeni proizvodi na tržištu, tj. proizvodi koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve bezbjednosti i u drugim slučajevima, npr. zbog neisticanja ili nepropisnog isticanja cijena, nepropisnog sprovođenja prodajnih pogodnosti itd. Razlozi za trajnu zabranu prometa odnose se na

prisustvo na tržištu opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom.

U 666 slučajeva, nakon otklanjanja nepravilnosti (po nalogu inspektora), stavljena je u promet roba u ukupnoj vrijednosti od 801.366,46 €. Najčešće se radilo o opasnim proizvodima usaglašenim sa propisanim zahtjevima bezbjednosti i o robi kod koje su otklonjene nepravilnosti u vezi sa isticanjem cijena, označavanjem sniženja robe, kao i o robi kod koje su otklonjeni utvrđeni propusti u označavanju robe.

Osim oblasti bezbjednosti proizvoda, mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti izrečena je u 154 slučaja, zbog neposjedovanja prijave za obavljanje djelatnosti, kao i zbog obavljanja trgovine na malo nedeljom i u dane državnih praznika, od čega je u 33 slučaja izvršeno pečačenje objekta.

U 103 slučaja privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 64.494,63 € zbog stavljanja iste u promet bez dokaza o nabavci, odnosno zbog povrede prava intelektualne svojine (žig). Radilo se o raznim vrstama robe (odjevni predmeti, cigarete, rezani duvan, obuća, galanterija, bižuterija, preparati za kosu (šamponi, balzami), oprema za bebe (hranilica, dječja kolica, krevetac, nosiljke), uređaji (mikseri, mašina za šišanje kose, mašina za pranje tepiha), energetska i gazirana pića, šljunak i dr.roba.

Mjera privremene zabrane prometa tečnog goriva naftnog porijekla izvršena je u jednom slučaju, zbog toga što nije bilo propisanog kvaliteta, i to pečačenjem rezervoara sa zatečenim zalihama goriva, na taj način što je na aparat stavljen službeni pečat.

U 11 slučajeva inspektori su utvrdili nepravilnosti po Zakonu o kontroli predmeta od dragocjenih metala i iste su se odnosile da na predmetima od dragocjenih metala u prometu nema propisane deklaracije (10) i predmeti od dragocjenih metala nijesu izloženi odvojeno od ostalih predmeta (jedan).

U tri slučaja privremeno je oduzeta protivpravno stečena imovinska korist u vrijednosti od 11.472,82 € i to zbog utvrđenih nepravilnosti kod maloprodajnih cijena peleta po osnovu Zakona o zaštiti potrošača.

U dijelu nepoštovanja mjera iz Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, utvrđeno je sedam nepravilnosti u oblasti trgovine, zanatstva i ugostiteljstva. U jednom slučaju inspektor je izrekao zaključak zbog neizvršenja rješenja.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (4.002) u izvještajnom periodu, izvršeno je 3.994. Dobrovoljno je izvršeno 3.941 rješenje, dok su 46 rješenja izvršena administrativno. U sedam slučajeva postupak je obustavljen iz razloga jer su subjekti nadzora nerezidenti. Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno osam rješenja (donijetaa krajem decembra).

U izvještajnom periodu, donijet je jedan zaključak koji se odnosi na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u iznosu od 500,00 €), i isti je naplaćen.

U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i 16 rješenja, donijetih u prethodnom periodu. Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je devet žalbi, od čega je

odlučeno po njih pet. Drugostepeni organ je rješavao po pet žalbi, od čega je u tri slučaja žalba odbijena, dok je u dva slučaja poništeno rješenje (u cjelini). Preostale četiri žalbe su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Protiv jednog rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor i upravni postupak je u toku.

Takođe, u 2022.godini riješeno je i šest žalb od strane drugostepenog organa, koje su podnesene u 2021.godini i ranije. U četiri slučaja žalba je odbijena, dok u dva slučaja žalba je usvojena i rješenje inspektora su poništena u cjelini.

U izvještajnoj godini podnijeta je i jedna tužba Upravnom sudu, po kojoj je postupak u toku.

Prekršajna odgovornost : Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 6.740 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 1.801.820,00 €, od čega je naplaćeno ukupno 6.443 prekršajna naloga, što je 95% od broja izdatih. Za 35 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje. Tržišni inspektori su za 262 nenaplaćena prekršajna naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli 33 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (kojima je obuhvaćeno 35 prekršaja) područnim sudovima za prekršaje.

Od strane područnih sudova za prekršaje u izvještajnom periodu riješena su 44 zahtjeva uključujući i 31 zahtjev iz prethodnog perioda (22 za pokretanje prekršajnog postupka i 22 za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 20 novčanih kazni (u 11 slučajeva ispod propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 24.665,00€ (sa troškovima postupka). U devet slučajeva postupak je obustavljen (od čega dva zbog zastarjelosti), u tri slučaja donijeto je rješenje o oslobođanju, dok je u tri slučaja izrečena opomena.

U izvještajnom periodu podnijete su tri krivične prijave i to zbog: nepoštovanja mjera iz Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (jedna), neovlašćene upotrebe tuđe firme (jedna) i nedozvoljene trgovine (jedna).

Nadzor po oblastima

Trgovina: U izvještajnoj godini, Tržišna inspekcija je u oblasti trgovine posebnu pažnju posvetila provjeri porijekla robe u prometu, njenom evidentiranju (nabavke i prodaje), evidentiranju ostvarenog prometa i poštovanju obaveze u vezi sa formiranjem cijena proizvoda, u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o evidenciji nabavke i prodaje robe i pružanju trgovinskih usluga, kao i drugim zakonima koji uređuju trgovinu pojedinih vrsta roba. Dakle, nadzorom su obuhvaćeni svi segmenti bitni za postizanje legalnosti unutrašnjeg tržišta i fer konkurencije, uključujući i obaveze u pogledu podnošenja prijave trgovine nadležnim organima, ispunjenosti minimalno-tehničkih

uslova.

Nadzor u oblasti trgovine je intenziviran u pojedinim vrstama trgovine (promet na veliko i promet na malo i dr.) i za pojedine vrste robe u određenim vremenskim periodima i na pojedinim prodajnim mjestima, u skladu sa Planom rada inspekcije. U tom smislu, vršen je nadzor kod trgovaca koji obavljaju promet robe preko štandova i tezgi na pijacama i drugim otvorenim i zatvorenim prostorima sa aspekta prijave trgovine, porijekla robe, vođenja evidencije o nabavci i prodaji robe. Takođe, vršen je pojačani nadzor nad prometom duvanskih proizvoda, tečnih goriva naftnog porijekla (kvaliteta), građevinskog materijala, alatki i mašina za poljoprivredu, auto-djelova, proizvoda drvoprerade, namještaja, bijele tehnike, udžbenika i školskog pribora, lijekova i druge robe u apotekama, odjeće i obuće za djecu, pekarskih proizvoda i dr. Sa stanovišta vođenja propisane evidencije vršen je i nadzor prometa, izrade i opravke predmeta od dragocjenih metala, kao i nadzor otkupa lomljenog zlata i srebra.

Poseban akcenat u nadzoru dat je i na primjeni odredbe člana 35a Zakona o unutrašnjoj trgovini, vezano za zabranu rada nedjeljom i u dane državnih i drugih praznika, u trgovini na veliko i trgovini na malo. Kontrole su organizovane i po inicijativama privrednih i drugih subjekata, koje su se odnosile na rad bez prijave trgovine, bez propisanih uslova za vršenje djelatnosti, kao i na sumnju u porijeklo robe i dr.

U kontroli primjene Zakona o unutrašnjoj trgovini utvrđena je ukupno 1.718 nepravilnosti, od čega se na nepropisno vođenje evidencije o nabavci i prodaji robe (1.445), na obavljanje trgovine bez podnošenja prijave iste odnosi (134), stavljanje u promet robe bez dokaza o nabavci (46), neisticanje i nepridržavanje radnog vremena (45), rad nedjeljom i u dane državnih praznika (33), dok se (15) nepravilnosti odnosilo na ostale oblasti trgovine. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u oblasti unutrašnje trgovine, izrečeno je 197 ukazivanja i donijeto 1.521 rješenje. Za počinjene prekršaje izdato je 2.277 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 709.885,00 € i podnijeto pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Takođe, Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini izvršila brojne kontrole, kako kod proizvođača, tako i kod trgovaca peleta, pri čemu je utvrdila nepravilnosti za koje su preduzete određene mjere. Pri vršenju nadzora tržišni inspektori kontrolisali su da li privredni subjekat ima prijavljenu trgovinu za maloprodaju ili veleprodaju nadležnom organu – Tržišnoj inspekciji, da li poštuju Odluku Vlade Crne Gore u vezi sa ograničenjem maksimalne cijene peleta, kakvo im je stanje na zalihama, kao i da li pelet izvoze ili ga preprodaju domicilnim privrednim subjektima. U izvršenim inspeksijskim pregledima kod četiri privredna subjekta tržišni inspektori su utvrdili nepravilnosti u vezi sa ograničenjem maksimalne cijene peleta (za maloprodaju po kojem je cijena tone peleta ograničena na 320,00 €, dok se za veleprodaju cijena tone peleta ograničena na 269,00 €), za čije otklanjanje su donijeli četiri rješenja. Za počinjene prekršaje izdata su četiri prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 11.000,00 € i podnijeta su dva zahtjeva za

pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje. U tri slučaja privremeno je oduzeta protivpravno stečena imovinska korist u vrijednosti od 11.472,82€.

Pojačani nadzor prometa duvanskih proizvoda: Kontrole nad prometom duvanskih proizvoda vršene su kontinuirano, sa aspekta primjene zakona koji uređuju ovu oblast (Zakon o duvanu i Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda), kao i Zakona o unutrašnjoj trgovini, u odnosu na poštovanje odredbi koje uređuju vođenje evidencije i Zakona o zaštiti potrošača, u odnosu na isticanje cijena na propisan način, izdavanje računa, itd. Kontrolama su bili obuhvaćeni maloprodajni objekti, veleprodajna skladišta, kao i druga prodajna mjesta (šandovi/tezge) i pijaćni prostori.

U izvještajnom periodu izvršeno je 1.156 inspekcijskih pregleda u prometu duvana i duvanskih proizvoda, u kojima su utvrđene 22 nepravilnosti koje su se odnosile na: neposjedovanje dokaza o nabavci robe shodno Zakonu o unutrašnjoj trgovini (osam), neisticanje oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina(devet), prodaju slatkiša, igračkaka i drugih proizvoda namijenjeni djeci koji imaju oblik bilo koje vrste duvanskog proizvoda shodno Zakonu o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda(jedna), vršenje prometa duvana bez izdatog odobrenja (tri) i vršenje prometa duvanskih proizvoda po maloprodajnim cijenama drugačijim od objavljenih (jedna).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su izrekli četiri ukazivanja i donijeli 18 rješenja (10 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i osam rješenja o privremenom oduzimanju robe kojom prilikom je oduzeto 409 paklica cigareta u ukupnoj vrijednosti od 844,20 € i 8 kg rezanog duvana u ukupnoj vrijednosti od 40,00 €). U dva slučaja roba je oduzeta od NN lica. Za počinjene prekršaje, inspektori su izdali 23 prekršajna naloga i podnijeli jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka područnom sudu za prekršaje.

Kontrola kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla: Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini vršila kontrole kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla u prometu, isključivo po prijavama potrošača. U vezi sa ovom vrstom kontrole, treba istaći da je donijet Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla, koji je izmijenio ulogu nadležne inspekcije na način suprotan Zakonu o energetici i Zakonu o inspekcijskom nadzoru, tj. isključio Tržišnu inspekciju iz kontrole kvaliteta goriva. Kontrole po navedenim prijavama potrošača su vršene u saradnji sa Institutom za transport D.O.O., „INTRA“ Podgorica, kao ovlašćenim akreditovanim tijelom za uzorkovanje tečnog goriva.

U navedenom periodu izvršena su dva inspekcijska pregleda, kojima su obuhvaćena tri točna aparata, sa kojih su uzeta ukupno tri uzorka (gasno ulje Eurodizel (dva uzorka) i motorni benzin Eurosuper 95 (jedan uzorak)), u kojima je utvrđena jedna nepravilnost. U cilju otklanjanja utvrđene nepravilnosti, inspektor je donio jedno rješenje o privremenoj zabrani prometa tečnog goriva naftnog porijekla uz istovremenu mjeru zabrane točenja goriva do otklanjanja nepravilnosti i izdao dva prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 3.300,00 €.

S obzirom na problem važećeg Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla ("Sl.list CG", br. 31/21), na osnovu kojeg Tržišna inspekcija ne može vršiti nadzor dok se isti ne usaglasi sa zakonom, Uprava je inicirala izmjene predmetnog Pravilnika, čija je realizacija u toku.

Kontrola osnovnih životnih namirnica: Tržišna inspekcija je u izvještajnom periodu vršila inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda, kao i Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi kojima se ograničava visina marže za određene proizvode od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, kao i cijene peleta.

U izvještajnom periodu tržišni inspektori su izvršili 1.122 inspekcijska pregleda kod trgovaca u dijelu kontrole formiranja maloprodajnih cijena osnovnih životnih namirnica u skladu sa navedenom Odlukom kojom se ograničava cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi regulisanjem maksimalne visine marže u trgovini na veliko u iznosu od 5 % i malo u iznosu od 7 %. Kontrolisani su proizvodi od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i to: pšenično brašno tip – 400, pšenično brašno tip – 500, šećer kristal, jestivo suncokretovo ulje i so za ljudsku ishranu – kuhinjska so od 1 kg. U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđeno je 26 nepravilnosti, za čije otklanjanje su inspektori izrekli četiri ukazivanja i donijeli 22 rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je 28 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 13.550,00 €.

Zanatstvo: U oblasti zanatstva, u izvještajnoj godini, kontrolisani su: frizeri, obučari, auto-mehaničari, krojači, perači prevoznih sredstava, vulkanizeri, kao i pružaoci drugih ličnih usluga (fotokopirnice, saloni ljepote i dr). Tržišna inspekcija izvršila je 1.646 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno je 85 nepravilnosti koje su se odnosile na obavljanje zanatske djelatnosti bez podnošenja prijave nadležnom organu lokalne uprave (84) i obavljanje zanatstva bez ispunjenih uslova (jedna).

Pored navedenih nepravilnosti, kod zanatstva su utvrđene i nepravilnosti koje su se odnosile na povrede prava potrošača, kao što su: neisticanje cijena, neizdavanje računa korisnicima usluga, neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora i dr. (više u dijelu *Zaštita potrošača*).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, shodno Zakona o zanatstvu, inspektori su izrekli pet mjera ukazivanja i donijeli 80 rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je 95 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 9.800,00€ i podnijet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka područnom sudu za prekršaje.

Zaštita potrošača: Oblast zaštite potrošača bilo je jedan od prioriteta u postupanju Tržišne inspekcije, kako u dijelu zaštite ekonomskih prava, tako i u dijelu zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu (više u dijelu o *Bezbjednosti proizvoda*). Osnov za nadzor u ovoj oblasti, pored plana nadzora, bile su i žalbe potrošača, kao i informacije dobijene iz drugih izvora, po kojima se postupalo bez odlaganja.

Kada je u pitanju zaštita ekonomskih interesa potrošača, nadzor je vršen u pogledu poštovanja obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i Zakonom o potrošačkim kreditima, u okviru nadležnosti Tržišne inspekcije.

U ovoj oblasti, Tržišna inspekcija izvršila je 11.685 inspekcijskih pregleda, od čega je 10.699 u redovnom nadzoru (uključujući i kontrole po nalogima), a 986 po žalbama potrošača (više u dijelu *Postupanje po inicijativama*).

U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđene su 2.526 nepravilnosti, koje su se odnosile na: neisticanje cijene ili neisticanje na propisani način (878), neposjedovanje evidencije prigovora potrošača (652), neisticanje obavještenja o robi na propisani način (380), neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine(146), neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora (134), uračunavanje težine materijala za pakovanje u neto masu (90), saobraznost (50), posebne uslove prodaje (47), prigovor po osnovu reklamacije proizvoda – cijene (23), posebne prodajne pogodnosti (sedam), označavanje upotrebljavane robe (sedam), u vezi sa oglašavanjem proizvoda (šest), zloupotrebu izraza garancije (šest), u vezi sa prodajom izvan poslovnih prostorija (dvije), jednostrani raskid ugovora (dvije), obmanjujuću poslovnu praksu (jedna), distancionu prodaju (jedna), na ponudu popravke ili održavanje proizvoda (jedna), agresivna poslovna praksa (jedna), u vezi sa javnim uslugama (jedna) i ostalo (91).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u oblasti zaštite ekonomskih interesa potrošača (2.526), inspektori su izrekli 261 mjeru ukazivanja i donijeli 2.265 rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je 4.185 prekršajnih naloga, u ukupnom novčanom iznosu od 929.285,00€ i podnijeto je osam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

U skladu sa odredbama Zakona o potrošačkim kreditima, Tržišna inspekcija je izvršila 23 inspekcijska pregleda u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Tržišna inspekcija je i preko web sajtova (www.ti.gov.me i www.potrosac.me), vršila prijem žalbi i pitanja potrošača i drugih građana i privrednih subjekata, te davala odgovore i postupala po žalbama.

Bezbjednost proizvoda (tržišni nadzor): Tržišna inspekcija je, u izvještajnom periodu vršila nadzor proizvoda na tržištu, tj kontrolu bezbjednosti i usaglašenosti neprehrambenih proizvoda sa propisanim zahtjevima. Sprovedenjem nadzora proizvoda na tržištu obezbjeđuje se da proizvodi isporučeni na tržište ispunjavaju važeće zahtjeve, koji predviđaju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštitu zdravlja i bezbjednosti, zaštitu potrošača, zdravlja i bezbjednosti na radu, zaštitu imovine, zaštitu životne sredine, kao i slobodan protok robe bez nepotrebnih ograničenja.

Provjera bezbjednosti i usaglašenosti proizvoda na tržištu je vršena primjenom proaktivnog i reaktivnog nadzora, u skladu sa odredbama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o efikasnom korišćenju energije, Zakona

o građevinskim proizvodima, podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovih propisa, kao i važećim standardima za kontrolisane grupe proizvoda.

Inspekcijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere označavanja i prateće dokumentacije i pregledom fizičkih karakteristika proizvoda, uz vršenje procjene rizika za pojedine proizvode.

U skladu sa Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu za 2022.godinu, Tržišna inspekcija je kontrolisala proizvode sa aspekta energetske efikasnosti i ekodizajna (mašina za pranje posuđa u domaćinstvu), merdevine, konvektor, električne bušilice, opremu za zaštitu očiju i lica tokom zavarivanja i srodnih postupaka (maska za zavarivanje), ventilator, beton.

U produženom nadzoru proizvoda (iz prethodnih godišnjih programa za nadzor proizvoda na tržištu) kontrolisani su: dječja odjeća, dječja kolica, hranilica za bebe, hodalica za bebe, kolijevka, produžni kabl, stona lampa, podna lampa, lampa, dječja lampa, LED sijalica, punjač za mobilni telefon, punjač za baterije, fen za kosu, uvijač za kosu, električni toster, električni rešo, električno kuvalo, električni aparat za kafu, aparat za brijanje, električni mikser, električna grijalica, električni uljani radijator, ekspres lonac, svijetleći niz, ubodna testera, ugaona brusilica, motorna testera, frižider, dječje sjedište za biciklo, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju, aerosolni raspršivači, namještaj, baštenski namještaj, roleri, skejtbord, dječje naočare za sunce, zaštitne rukavice, zaštitna obuća, štitnik sluha, skijaška kaciga, biciklistička kaciga, zaštitni industrijski šljem, klima uređaj, betonski blok.

Tržišna inspekcija je u izvještajnom periodu, izvršila 1.111 inspekcijskih pregleda, od čega je u proaktivnom nadzoru, shodno Opštem programu nadzora proizvoda na tržištu (uključujući i produženi nadzor proizvoda), izvršeno 1.005 pregleda. U reaktivnom nadzoru izvršeno je 106 inspekcijskih pregleda, od čega 81 po RAPEX obavještenjima, po obavještenju inspektora iz nadzora 11 pregleda, po obavještenju Uprave prihoda i carina četiri pregleda, po prijavi potrošača tri pregleda, po prijavi organa i institucija jedan pregled, po obavještenju iz drugih izvora jedan pregled, po obavještenjima iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima pet pregleda.

U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđeno je 560 nepravilnosti, od čega se 99 nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda i 421 na povredu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti. Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (99) u vezi nebezbednih proizvoda, 95 nepravilnosti su se odnosile na plasiranje nebezbednih (opasnih) proizvoda na tržište, tri nepravilnosti na neprosleđivanje informacija o rizicima, nečuvanje, neobezbjeđivanje i nedostavljanje dokumentacije potrebne za utvrđivanje porijekla proizvoda i identifikaciju proizvođača i jedna nepravilnost – nepružanje odgovarajućih informacija i uputstva za procjenu rizika potrošačima i drugim korisnicima). Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti u vezi nebezbednih proizvoda (339) u vezi ispravnosti tehničkih zahtjev i neusaglašenih proizvoda, 339 nepravilnosti su se odnosile na stavljanje u promet

proizvoda koji nisu u skladu sa propisanim tehničkim zahtjevima, 82 nepravilnosti na neobezbjedenost propisane dokumentacije za proizvod, 13 nepravilnosti se odnosilo na povredu Zakona o efikasnom korišćenju energije (dobavljač proizvoda nije obezbijedio tehničku dokumentaciju (11), neispunjavanje zahtjeva u pogledu označavanja(2)), dok se 27 nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o građevinskim proizvodima (proizvod ne prati izjava o svojstvima i tehnička dokumentacija).

Na tržištu Crne Gore, Tržišna inspekcija je pronašla 999 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda, u količini od 59.056 komada.

Podaci iz tržišnog nadzora (bezbjednost proizvoda)

Naziv proizvoda	Broj vrsta proizvoda	Uvezeno (kom)	Na tržištu (kom)	Prodato (kom)	Ozbiljan rizik kom/vrsta	Opoziv proizvoda kom/vrsta	Neusaglašeni proizvodi kom/vrsta	Opasni proiz. bez ozbilj. rizika kom/vrsta	Izvršeno usklađivanje
Dječja odjeća	101	1.166	1.166	/	1.166/101	/	/	/	/
Dječja kolica	2	3	3	/	/	/	/	3/2	3/2
Hranilica za bebe	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Hodalica za bebe	5	36	36	/	/	/	/	36/5	36/5
Kolijevka	2	2	2	/	/	/	/	2/2	2/2
Produžni kabl	18	129	129	/	117/14	/	/	12/4	12/4
Podsklop za produžni kabl	1	18	18	/	18/1	/	/	/	/
Stona lampa	45	194	194	/	17/7	/	35/5	142/33	142/33
Podna lampa	7	15	15	/	/	/	/	15/7	15/7
Lampa	32	467	426	41	28/3	41/1	/	398/29	398/29
Dječja lampa	7	92	92	/	81/5	/	/	11/2	11/2
Punjiva LED lampa	5	128	128	/	128/5	/	/	/	/
LED lampa	1	10	10	/	/	/	/	10/1	10/1
LED sijalica	10	590	590	/	/	/	590/10	/	/
Bežični punjač	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Punjač za mobilni telefon	129	3.961	3.961	/	22/5	/	14/1	3.925/123	3.925/123
Punjač za baterije	2	11	11	/	/	/	/	11/2	11/2
Punjač za laptop	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Stanica za punjenje	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Električna topilica za vosak	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Električna pećnica	1	11	11	/	/	/	/	11/1	11/1
Fen za kosu	11	569	569	/	2/1	/	2/1	565/9	565/9
Električna četka za kosu	2	18	18	/	/	/	14/1	4/1	4/1
Presa za kosu	8	61	61	/	/	/	/	61/8	61/8
Uvijač za kosu	8	80	80	/	/	/	/	80/8	80/8
Mašinic za šišanje	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Aparat za brijanje	2	5	5	/	2/1	/	/	3/1	3/1
Power bank	29	427	427	/	8/3	/	/	419/26	419/26
Električni grijač	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Adapter	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Zvučnik	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Pojačivač zvučnog signala	2	28	28	/	/	/	/	28/2	28/2
Električna ljuštilica za krompir	1	1	1	/	/	/	1/1	/	1/1
Električni toster	11	84	84	/	/	/	4/2	80/9	84/11
Električni rešo	8	658	658	/	147/3	/	/	511/5	511/5

Električno kuvalo	21	879	879	/	18/5	/	18/1	843/15	843/15
Električni razvodnik	7	87	87	/	87/7	/	/	/	/
Električni aparat za uništavanje insekata	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Aparat za skidanje laka	1	9	9	/	/	/	/	9/1	9/1
Ventilator	30	619	619	/	/	/	/	619/30	619/30
Električni aparat za kafu	8	67	67	/	/	/	/	67/8	67/8
Električni mikser	14	229	229	/	/	/	/	229/14	229/14
Štapni mikser	1	17	17	/	/	/	/	17/1	17/1
Usisivač	2	4	4	/	/	/	/	4/2	4/2
Električni trotinet	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Električni difuzer	6	21	21	/	/	/	/	21/6	21/6
Električna indukciona ploča	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Električna grijalica	14	131	131	/	36/1	/	16/2	79/11	95/13
Električni uljani radijator	7	196	196	/	/	/	/	196/7	196/7
Konvektor	19	1.488	1.488	/	/	/	/	1.488/19	1.488/19
Kalorifer	6	59	59	/	/	/	/	59/6	59/6
Aspirator ugradni	1	16	16	/	/	/	/	16/1	16/1
Ekspres lonac	3	74	74	/	/	/	/	74/3	74/3
Svijetleći niz	41	3.293	3.293	/	2.826/22	/	230/4	237/15	237/15
Ubodna testera	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Ugaona brusilica	2	3	3	/	/	/	/	3/2	3/2
Električna bušilica	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Mašina za poliranje	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Motorna testera	3	19	19	/	14/1	/	/	5/2	5/2
Mašina za miksanje	1	3	3	/	/	/	3/1	/	3/1
Mašina za pranje posuđa	2	13	13	/	/	/	/	13/2	13/2
Pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju	11	274	274	/	93/5	/	/	181/6	181/6
Aerosolni raspršivač	62	3.121	3.121	/	/	/	/	3.121/62	3.121/62
Električni osvježivač	1	170	170	/	/	/	/	170/1	170/1
Plastična stolica	1	50	3	47	3/1	47/1	/	/	/
Namještaj	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Baštenski namještaj	22	846	846	/	/	/	28/1	818/21	818/21
Merdevine	40	1.354	1.354	/	2/1	/	/	1.352/39	1.352/39
Roleri	4	478	478	/	/	/	/	478/4	478/4
Skejtboard	20	1.280	1.280	/	/	/	26/1	1.254/19	1.254/19
Dječje naočare za sunce	34	481	481	/	94/8	/	4/1	383/25	383/25

Dječje sjedište za biciklo	3	21	21	/	21/3	/	/	/	/
Zaštitne rukavice	55	2.028	2.028	/	33/3	/	188/8	1.807/44	1.807/44
Zaštitna maska	6	26.322	26.322	/	28/1	/	26.276/2	18/3	18/3
Zaštitna maska za zavarivanje	14	310	310	/	/	/	127/4	183/10	184/11
Zaštitni šljem	5	19	19	/	1/1	/	/	18/4	18/4
Zaštitni reflektujući prsluk	31	3.924	3.924	/	29/1	/	41/5	3.854/25	3.854/25
Štitnik sluha	6	177	177	/	/	/	167/3	10/3	10/3
Skijaška kaciga	5	147	147	/	/	/	/	147/5	147/5
Biciklistička kaciga	17	280	280	/	/	/	2/1	278/16	278/16
Zaštitna kaciga	1	10	10	/	/	/	/	10/1	10/1
Zaštitna obuća	1	4	4	/	/	/	/	4/1	4/1
Betonski blok	1	1.728	1.728	/	/	/	/	1.728/1	1.728/1
Klima uređaj	4	98	98	/	/	/	98/4	/	2/1
Ukupno:	999	59.144	59.056	88	5.021/209	88/2	27.884/59	26.151/731	26.178/739

Privrednim subjektima je naloženo povlačenje sa tržišta i trajna zabrana prometa 260 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda, u količini od 32.878 komada (za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik ukupno 209 vrsta u količini od 5.021 komad, za neusaglašene proizvode ukupno 51 vrsta u količini od 27.857 komada). Za dvije vrste opasnih proizvoda, u količini od 88 komada naložena je mjera opoziva proizvoda od potrošača (lampa, plastična stolica). Obavještenja o opozivima, objavljena su u dnevnim novinama i istaknuta na vidnom mjestu u objektu.

Za opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom i neusaglašene proizvode koji su povučeni sa tržišta i čiji je promet trajno zabranjen, sprovedena je mjera uništenja za 98 vrsta u količini od 4.056 komada, i to za: *opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom*, ukupno 80 vrsta u količini 3.591 komad (dječja odjeća, dječja lampa, lampa, stona lampa, punjiva LED lampa, produžni kabl, fen za kosu, električni rešo, električno kovalo, aparat za brijanje, električni razvodnik, power bank, svijetleći niz, plastična stolica, dječje sjedište za biciklo, dječje naočare za sunce, zaštitni reflektujući prsluk, zaštitna maska, zaštitni šljem, zaštitne rukavice, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju), *neusaglašene proizvode* ukupno 18 vrsta u količini 465 komada (stona lampa, svijetleći niz, fen za kosu, električna četka za kosu, električno kovalo, skejtbord, biciklistička kaciga, zaštitni reflektujući prsluk, zaštitna maska, zaštitne rukavice, štitnik sluha).

Po nalogu inspektora, proizvođaču/distributeru je vraćeno 137 vrsta opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom i neusaglašenih proizvoda u količini od 28.553 komada, i to: *opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom*, ukupno 109 vrsta u količini 1.222 komada (dječja odjeća, dječja lampa, stona lampa, punjač za mobilni telefon, električna grijalica, električni razvodnik, električno kovalo, svijetleći niz, merdevine, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju, zaštitne rukavice), *neusaglašenih proizvoda*, ukupno 28 vrsta u količini 27.331 komad (stona lampa, električni rešo, punjač za mobilni telefon, LED

sijalica, svijetleći niz, baštenski namještaj, dječje naočare za sunce, zaštitna maska za zavarivanje, zaštitna maska, zaštitne rukavice, štitnik sluha, klima uređaj).

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su podnijeli pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Zbog prodaje građevinskog proizvoda "beton" bez izjave o svojstvima donijeta su 24 rješenja o otklanjanju neusklađenosti i izdato 40 prekršajnih naloga u iznosu 56.000,00€.

Proizvodi koji ne predstavljaju ozbiljan rizik i neusaglašeni proizvodi čiji je promet privremeno zabranjen, nakon otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, vraćeni su u promet (739 vrsta u količini 26.178 komada), i to za: *proizvode koji ne predstavljaju ozbiljan rizik*, do otklanjanja utvrđenih neusaglašenosti za 731 vrstu u količini 26.151 komad (dječja kolica, kolijevka, hranilica za bebe, hodalica za bebe, lampa, stona lampa, podna lampa, dječja lampa, LED lampa, svijetleći niz, punjač za mobilni telefon, bežični punjač, punjač za baterije, punjač za lap top, stanica za punjenje, produžni kabl, power bank, fen za kosu, presa za kosu, uvijač za kosu električna četka za kosu, električna topilica za vosak, električna grijalica, električna pećnica, električni trotinet, električno kuvalo, električni aparat za kafu, usisivač, adapter, aparat za skidanje laka, električni difuzer, električni aparat za uništavanje insekata, električna indukciona ploča, mašinica za šišanje, električni aparat za brijanje, električni mikser, štapni mikser, električni uljani radijator, kalorifer, konvektor, električni grijač, električni toster, električni ventilator, električni rešo, električni osvježivač, aspirator ugradni, motorna testera, ubodna testera, ugaona brusilica, električna bušilica, mašina za poliranje, mašina za pranje posuđa, zvučnik, pojačivač zvučnog signala, ekspres lonac, merdevine, namještaj, baštenski namještaj, skijaška kaciga, biciklistička kaciga, zaštitna kaciga, dječje naočare za sunce, aerosolni raspršivač, roleri, skejtbord, zaštitna maska, zaštitna maska za zavarivanje, zaštitna obuća, zaštitne rukavice, zaštitni reflektujući prsluk, zaštitni šljem, štitnik sluha, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju, betonski blok) i *neusaglašene proizvode*, za osam vrsta u količini 27 komada (električna ljuštilica za krompir, električna grijalica, električni toster, mašina za miksiranje, zaštitna maska za zavarivanje, klima uređaj).

Pored preduzimanja propisanih mjera i radnji, u svim slučajevima u kojima su nađeni opasni proizvodi, inspektori su preko sistema za praćenje opasnih proizvoda obavještavali Kontakt tačku, koja objedinjava informacije o opasnim proizvodima i prosljeđuje ih nadležnoj inspekciji i Upravi prihoda i carina.

Kontrolisani subjekti su pokazali potreban nivo saradnje u izvršavanju mjera koje su inspektori nalagali, u cilju povlačenja opasnih proizvoda sa tržišta i opoziva od potrošača.

Shodno Memorandumu o saradnji, Tržišna inspekcija je nastavila uspješnu saradnju u oblasti tržišnog nadzora, i u tom smislu redovno dostavljala Upravi prihoda i carina skraćene ček liste za proizvode, koji su bili obuhvaćeni Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu. Uprava prihoda i carina je u saradnji sa Tržišnom inspekcijom u izvještajnom periodu realizovala zajedničke akcije o pojačanoj kontroli robe i to za sedam proizvoda.

Takođe, ova inspekcija, kao Kontakt tačka u nacionalnom sistemu za brzu razmjenu podataka o opasnim proizvodima, a shodno potpisanom Memorandumu, redovno je koristila bazu podataka IT sistema Uprave prihoda i carina.

Kao Kontakt tačka Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik, Tržišna inspekcija je sa zemljama u regionu (Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Albanija i Kosovo) razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu. U izvještajnoj godini Kontakt tačka je kroz ovaj sistem prosljedila notifikacije za 29 nađenih opasnih proizvoda na tržištu Crne Gore, dok je iz zemalja regiona primila notifikacije za 82 proizvoda.

Tržišna inspekcija je redovno informisala javnost o nađenim opasnim proizvodima objavljivanjem istih na web stranici www.potrosac.me.

Tržišna inspekcija je *Kontakt tačka sistema za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima* u koji je uključeno više inspekcija (koje se bave nadzorom na tržištu) Uprave za inspeksijske poslove i drugih organa (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove), kao i Uprava prihoda i carina. Sistem funkcioniše u skladu sa Uredbom o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik. Tržišna inspekcija, kao Kontakt tačka sistema, pratila je podatke o opasnim proizvodima, koji su se nedjeljno objavljivali u bazi podataka RAPEX sistema, dostavljala relevantne informacije drugim organima tržišnog nadzora i razmjenjivala podatke sa Upravom prihoda i carina, dok je u dijelu svoje nadležnosti tržišnog nadzora vršila provjeru eventualnog prisustva opasnih proizvoda na tržištu (više podataka u dijelu *Bezbjednost proizvoda*). Treba istaći da još uvijek sve inspekcije nijesu aktivne u ovom sistemu.

Tržišna inspekcija je i kontakt tačka *Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik*, pa je razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu sa zemljama u regionu, o čemu je više podataka u dijelu *Bezbjednost proizvoda*.

Ova inspekcija je preko sajta www.potrosac.me redovno informisala javnost o nađenim opasnim proizvodima.

Intelektualna svojina: U oblasti zaštite prava intelektualne svojine, Tržišna inspekcija je sprovodila nadzor po službenoj dužnosti i po zahtjevima nosilaca prava intelektualne svojine, sa ciljem da se spriječi neovlašćeno korišćenje i zloupotreba tih prava.

Tržišna inspekcija izvršila je 1.017 inspeksijskih pregleda (1.011 u oblasti *prava industrijske svojine i šest* u oblasti *autorskog i srodnih prava*), u kojima je utvrđeno 57 nepravilnosti, koje su se odnosile na neovlašćeno korišćenje robnog znaka/žiga. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti doneseno je 57 rješenja o privremenom oduzimanju robe. Privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 32.817,00€, o čemu su obaviješteni nosioci prava, koji su protiv tih trgovaca pokrenuli postupke kod nadležnih sudova. Za počinjene prekršaje inspektori su izdali 72 prekršajna naloga, u ukupnom novčanom

iznosu od 61.900,00€ i podnijeto je osam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

U izvještajnom periodu, Tržišnoj inspekciji je podnijeto ukupno 19 zahtjeva za zaštitu prava intelektualne - industrijske svojine, i to: deset opštih zahtjeva, koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („Hugo Boss“, „Nike“, „Braun“, „Head & Shoulders“, „The Gillette“, „Lacoste“, „Moncler“, „Ray ban“, „Gant“, „UGG“) i devet pojedinačnih zahtjeva koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („Via paradiso“, „Chi le ma“, „Mr Gurman“, „Munich“, „Dior“ i „Louis Vuitton“).

Postupanje po inicijativama: Tržišna inspekcija je primila ukupno 1.430 inicijativa (prijave, žalbe, zahtjevi), od čega je 986 žalbi potrošača. Ostale inicijative (444) su podnesene od strane organa/institucija (31), privrednih subjekata (20) i fizičkih lica (393).

U 986 primljenih žalbi potrošača prijavljene su 992 nepravilnosti, koje se odnose na: nedostatak na robi (397), cijene (276), prigovor za ostvarivanje prava iz garancije (129), nedostatak kod usluge (113), dok su se ostale (77) odnosile na uskraćivanje prava potrošaču na kupovinu proizvoda u tačnoj mjeri i količini, na kupovinu proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, na tačne podatke o proizvodu, ili je potrošaču obustavljeno pružanje javne usluge isključenjem sa distributivne mreže u toku postupka u kojem se račun osporava, neobezbjedivanje potrebne dokumentacije koja prati robu u prometu, neisporučivanje plaćene robe, uslovljavanje potrošača prilikom kupovine proizvoda, nevraćanje kusura u apoenima manjim od pet centi, naplaćivanje kesa za nošenje sa logotipom firme i dr.

Po inicijativama, kojih je bilo 444, prijavljeno je 447 nepravilnosti, koje su se odnosile na: neizdavanje računa o kupovini proizvoda (161), nelegalan rad (146), neisticanje cijena i obmanjujuće oglašavanje (31), neisticanje obavještenja o robi (20) a ostalo (89) se odnosilo na promet robe bez dokaza o porijeklu, neisticanje firme na prodajnom objektu, nepoštovanje radnog vremena, nepoštenu poslovnu praksu, neoznačavanje polovne robe u prometu, kvalitet goriva, zahtjeve za davanje mišljenja i dr.

Od ukupno 1.430 primljenih inicijativa (uključujući i žalbe potrošača), 44 je proslijeđeno drugom nadležnom organu na postupanje, dok je u 73 slučaja podnosilac odustao od podnesene prijave, tako da je Tržišna inspekcija postupila po 1.313 inicijativa koje su riješene na sljedeći način: zamjena robe za novu (183 slučajeve), povraćaj novca (159 slučajeve), otklanjanje nedostatka na robi (134 slučaja), smanjenje cijene (23 slučaja), a u (166 slučajeve) inicijative su riješene na drugi način (potrošaču omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini; potrošaču omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, potrošaču su obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, potrošaču je omogućeno pružanje javne usluge priključenjem na distributivnu mrežu u toku postupka u kojem se račun osporava, potrošaču je predata dokumentacija koja prati robu u prometu, potrošaču je isporučena plaćena roba; potrošaču je vraćen kursor u apoenima manjim od pet centi). U 58 slučajeve inicijativa je djelimično prihvaćena, u 16 slučajeve inspektori su uputili potrošača da svoje pravo zaštite zatraži u sudskom

postupku, dok su u 488 slučajeva inspektori inicijative odbili kao neosnovane, a u 86 slučajeva inspektori su dali mišljenje.

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (723) inspektori su izrekli 201 mjeru ukazivanja i donijeli 522 rješenja. Za počinjene prekršaje izdata su 844 prekršajna naloga i podniet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka područnom sudu za prekršaje.

Ostale aktivnosti

Registar prijava trgovine: U skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o sadržini prijave trgovine i registra za vođenje evidencije trgovaca, Tržišna inspekcija vodi Registar prijave trgovine (za trgovinu za koju posebnim zakonom nije propisana drugačija procedura za početak obavljanja djelatnosti). Prijave su zaprimane i evidentirane u svim kancelarijama Tržišne inspekcije u Crnoj Gori, od strane inspektora po utvrđenom rasporedu, a u kancelariji u Podgorici to je bila obaveza dežurnog inspektora.

Tržišna inspekcija je *Kontakt tačka sistema za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima* u koji je uključeno više inspekcija (koje se bave nadzorom na tržištu) Uprave za inspeksijske poslove i drugih organa (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove), kao i Uprava carina. Sistem funkcioniše u skladu sa Uredbom o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik. Tržišna inspekcija, kao Kontakt tačka sistema, pratila je podatke o opasnim proizvodima, koji su se nedjeljno objavljivali u bazi podataka RAPEX sistema, dostavljala relevantne informacije drugim organima tržišnog nadzora i razmjenjivala podatke sa Upravom carina, dok je u dijelu svoje nadležnosti tržišnog nadzora vršila provjeru eventualnog prisustva opasnih proizvoda na tržištu (više podataka u dijelu *Bezbjednost proizvoda*). Treba istaći da još uvijek sve inspekcije nijesu aktivne u ovom sistemu.

Tržišna inspekcija je i kontakt tačka *Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik*, pa je razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu sa zemljama u regionu, o čemu je više podataka u dijelu *Bezbjednost proizvoda*.

Internet stranica: Tržišna inspekcija, preko svog Web sajta (www.ti.gov.me), plasira informacije u vezi sa sprovođenjem nadzora iz svoje nadležnosti. Preko ovog sajta potrošači su se mogli informisati o svojim pravima prilikom kupovine robe i usluga, kao i o načinu njihovog ostvarivanja i zaštite. Na pripremljenom obrascu mogli su dostaviti žalbu, postaviti pitanje, obavijestiti o nepravilnostima na tržištu i dati druge inicijative. Web sajt koristili su i poslovni subjekti, kako bi se informisali o propisanim obavezama u vršenju djelatnosti, u kojima je nadležna Tržišna inspekcija, postavljali su pitanja i tražili mišljenja od značaja za njihovu djelatnost.

Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor: Administrativno-tehničke poslove za Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor obavlja Tržišna inspekcija. Zbog administrativno institucionalnih promjena u radu Koordinacionog tijela, usled odlaska pojedinih članova u penziju,

uključujući i predsjednika Koordinacionog tijela, kao i prelaska članova na druge pozicije, te je bilo potrebno izvršiti rekonstrukciju i donijeti novu Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela. Iz navedenih razloga Uprava za inspekcijske poslove je dostavila Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma predlog za izmjenu Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela. Procedura oko donošenja nove odluke je u toku. Uprava za inspekcijske poslove je preko Tržišne inspekcije, koja vrši administrativne i stručne poslove za potrebe Koordinacionog tijela, pripremila Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2023. godinu, koji će se objaviti na sajtu Uprave.

Tržišna inspekcija, preko svojih predstavnika, aktivno učestvuje u pregovaračkom procesu. Članstvom u tri radne grupe za pripremu pregovora, čini dio pregovaračkog tima za poglavlja 1, 7 i 28. U vezi sa tim, redovno je izvještavala o podacima iz nadzora, tj. sprovođenju propisa iz okvira nadležnosti, kao i o ostalim relevantnim podacima koji su sastavni dio priloga izvještaju o napretku.

Tržišni inspektori su prisustvovali seminarima i radionicama na više tema iz oblasti „Zaštita potrošača“ (ekonomski interesi potrošača i bezbjednost proizvoda), u okviru AIM II projekta. Više u dijelu *Projekti podrške (Ostale aktivnosti)*.

Tržišna inspekcija je, u izvještajnom periodu, uglavnom realizovala planirane aktivnosti uprkos otežanom radu zbog i dalje neizmijenjenih propisa u pojedinim djelatnostima. Poseban akcenat je dat na suzbijanje sive ekonomije i pronalaženju rješenja u cilju sprovođenja inspekcijskog nadzora koji će dati puni doprinos u suzbijanju nelegalnog rada subjekata nadzora.

Unapređivanje tehničke opremljenosti inspektora, kao i jačanje kadra kako kroz zapošljavanje, tako i kroz sprovođenje kontinuirane edukacije, jedni su od daljih izazova u radu ove inspekcije.

Kontrola poštovanja privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novohg korona virusa: Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini sprovodila pojačani inspekcijski nadzor u dijelu kontrole primjene Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Naredbe za preduzimanje privremenih mjera sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprečavanje prenošenja novog koronavirusa i Odluke o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti Covid-19. Izvršila je je 6.267 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno sedam nepravilnosti. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su donijeli sedam rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je devet prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 6.750,00 €.

Važno je napomenuti da je, u 2022. godini, glavna tržišna inspektorica bila član delegacije Crne Gore na Pododboru za unutrašnje tržište i konkurenciju, koji je održan u Briselu. Takođe, prisustvovala prvoj sjednici Savjeta za zaštitu potrošača.

U okviru TAIEX podrške, tržišni inspektori su u toku izvještajne godine prisustvovali obuci za tehnički nadzor za primjenu opreme za ispitivanje električne opreme, kao i u vezi sa

koletivnim tužbama. U okviru TAIEX ekspertske misije, koja je organizovana u cilju ocjene nivoa Crne Gore za pripremu zatvaranja završnog mjerila za pregovaračko poglavlje 28, tokom izvještajne godine održani su sastanci sa eksperatima EU, gdje se diskutovalo o statusu zaštite potrošača u Crnoj Gori, zakonodavstvu, zakonskim propisima i radu na terenu.

U Upravi za inspekcijske poslove održan je sastanak sa predstavnicima Američke privredne komore u Crnoj Gori, kojem su prisustvovala v.d. direktorice, v.d.pomoćnice direktorice i glavna tržišna inspektorka, a na kojem se govorilo o modulima saradnje u cilju unapređenja nadzora online trgovine putem društvenih mreža.

Ocjena stanja i predlog mjera

Tržišna inspekcija je, u izvještajnom periodu, uglavnom realizovala planirane aktivnosti uprkos otežanom radu zbog i dalje neizmijenjenih propisa u pojedinim djelatnostima. Poseban akcenat je dat na suzbijanje sive ekonomije i pronalaženju rješenja u cilju sprovođenja inspekcijskog nadzora koji će dati puni doprinos u suzbijanju nelegalnog rada subjekata nadzora.

Unapređivanje tehničke opremljenosti inspektora, kao i jačanje kadra kako kroz zapošljavanje, tako i kroz sprovođenje kontinuirane edukacije, jedni su od daljih izazova u radu ove inspekcije.

2. Turistička inspekcija

U Turističkoj inspekciji sistematizovano je 36 radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena 22 (13 muškaraca i devet žena), uključujući i glavnu inspektorku (pravni fakultet - osam, ekonomski - šest, prirodno-matematički - pet, turistički – četiri, učiteljski fakultet - jedan i antropološki - jedan). Od ukupnog broja zaposlenih, sedam je sa mjestom rada u Podgorici, Tuzima, Cetinju i Danilovgradu, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Bijelo Polje - jedan, Kolašin i Mojkovac - jedan, Rožaje – jedan, Berane - jedan, Plav i Gusinje - jedan, Nikšić - jedan, Ulcinj - jedan, Bar - jedan, Budva - dva, Tivat - jedan, Kotor - jedan i Herceg Novi – dva.

Nadležnosti

Turistička inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o turizmu i ugostiteljstvu, Zakon o skijalištima, Zakon o raftingu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa pomagača, kao i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Turistička inspekcija je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada Uprave i dinamičkim planovima rada, koji su, između ostalog, zasnovani i na strateškim dokumentima i akcionim planovima Vlade Crne Gore: Strategija razvoja turizma u Crnoj Gori do 2022.godine 2022-2025.godine i Plan za pripremu ljetnje turističke sezone za 2022. godinu; Nacionalni program zaštite potrošača 2022-2024. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ovog programa i Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije.

Turistička inspekcija je u oblasti turizma i ugostiteljstva, u izvještajnoj godini, izvršila ukupno 8.089 inspekcijska pregleda, u kojima je utvrđeno 1.831 nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	8.089
- Redovni	7.133
- po inicijativi	783
- kontrolni	173
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.831
Broj ukazivanja	713
Broj rješenja	182
Broj prekršajnih naloga	1.477
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	636.500,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	229
Broj krivičnih prijava	10

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima inspektori su utvrdili 1.831 nepravilnost i to: 1.413 u oblasti ugostiteljstva i 418 u oblasti turističke djelatnosti.

Preduzete upravne mjere: Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su u 713 slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 182 rješenja, od čega 37 o otklanjanju

nepravilnosti i 145 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti (od kojih su 27 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti pečaćenjem).

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (182), 155 rješenja su izvršena dobrovoljno, a 27 rješenja administrativnim putem.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 1.477 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 636.500,00 €, od čega je naplaćeno ukupno 1.092 prekršajna naloga, što je 73,93% od broja izdatih. Za 49 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 280 prekršajnih naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu. Turistički inspektori su za 56 nenaplaćenih prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 229 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kojima je obuhvaćeno 230 prekršaja.

Od strane područnih sudova za prekršaje u izvještajnom periodu riješeno je 160 zahtjeva uključujući i 97 zahtjeva iz prethodnog perioda (od čega 101 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i 50 zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 109 kazni (od kojih je ispod minimuma 56, a 9 iznad propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 91.255,00€. U 16 slučajeva doneseno je rješenje o oslobađanju, za osam slučajeva izrečena je opomena, dok je za 23 slučaja postupak obustavljen (od čega četiri zbog nastale zastarjelosti vođenja prekršajnog postupka). U jednom slučaju prekršajni nalog stavljen je van snage, dok se u tri slučaja zahtjev odbacuje.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijete su dvije žalbe koje su u postupku rješavanja. Viši sud za prekršaje je u izvještajnoj godini riješio dvije žalbe podnijete u 2021.godini, na način što je u jednom slučaju žalba usvojena, a u drugom slučaju žalba je odbijena.

Nadzor po oblastima

Ugostiteljstvo: Kada je u pitanju ugostiteljska djelatnost, posebna pažnja je posvećena primjeni odredbi Zakona o turizmu i ugostiteljstvu (posjedovanju odobrenja za rad za odgovarajuću vrstu ugostiteljske djelatnosti, izdavanju fiskalnih računa gostima, posjedovanju normativa namirnica za usluge hrane i pića, naplati usluga u skladu sa važećim cjenovnikom, evidenciji gostiju kod ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja), kao i poštovanju zakonskih odredbi Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda (konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru i isticanje propisanih oznaka o zabrani pušenja) i dr.

Nepravilnosti u oblasti ugostiteljstva (1.413) odnosile su se na:

Nepravilnost	Broj
- nepoštovanje Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	521
- nepoštovanje Zakona o srodnim i autorskim pravima	242
- nepoštovanje Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti	8
- nepoštovanje Zakona o turizmu i ugostiteljstvu – rad bez odobrenja	65
- neispunjavanje minimalno-tehničkih uslova	189
- neutvrđeni ili neistaknuti cjenovnici usluga	57
- neutvrđeni normativi hrane i pića	76
- nevođenje knjige prigovora	31
- neisticanje vrste i kategorije objekta	30
- neposjedovanje obavještenja o svojstvima, kvalitetu, deklaraciji i sl.	12
- neizdavanje fiskalnih računa	96
- nedržanje odobrenja za rad u objektu	14
- neistaknuta tabla sa oznakom kategorije	4
- neposjedovanje akta o kategorizaciji u ugostiteljskom objektu	8
- privremenom/trajnom prestanku obavljanja djelatnosti nije obavijestio	2
- neisticanje iznosa boravišne takse	27
- neosiguranje gostiju	6
- neažurno vođenje knjige domaćih i stranih gostiju	5
- o promjeni podataka nije obavijestio nadležni organ	3
- javno oglašavanje suprotno rješenju o obavljanju djelatnosti	5
- neisticanje oznake o zabrani točenja alkohola maloljetnicima	3
- ostalo	9
Ukupno	1.413

Tokom 2022.godine, zbog neposjedovanja odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti (65), donijeta su 52 rješenja o zabrani rada, od kojih se 27 odnosi na pečaćenje objekata, a 25 rješenja o zabrani odnose se na ugostiteljske objekte koji nijesu mogli biti zapečaćeni, kao što su: ugostiteljski objekti u kojima se obavlja i druga djelatnost (pekare, igre na sreću, trgovinska djelatnost). Za 13 utvrđenih nepravilnosti inspektori nijesu donosili rješenja iz razloga što su subjekti nadzora dostavljali pisano izjašnjenje na ispitni postupak shodno Zakonu o upravnom postupku, a koji su u ostavljenom roku otklonili nepravilnost. Za počinjene prekršaje inspektori su izdali 49 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 30.200,00€ i podnijeli 20 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Najveći broj nepravilnosti po osnovu nepoštovanja Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, odnosi se na: neispunjenost minimalno-tehničkih uslova (189); neutvrđene, neistaknute i nedostupne cjenovnike gostima, kao i različito iskazane cijene usluga u cjenovniku u

odnosu na registar kasu (57) i na neiskazivanje boravišne takse i osiguranja u cjenovniku usluga, a gosti su uredno platili taksu zajedno sa cijenom smještaja(27). Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su izdali šest prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 2.100,00€ i podnijeli jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka područnom sudu za prekršaje. Takođe, inspektori su djelovali i preventivno tj.upozoravali subjekte da otklone uočene nepravilnosti.

Određeni broj nepravilnosti (96) se odnosio na neizdavanje fiskalnih računa za pruženu ugostiteljsku uslugu. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su izdali 90 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 49.500,00€ i podnijeli 19 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Turistička inspekcija je u izvještajnoj godini, izvršila 3.353 inspekcijska pregleda u dijelu poštovanja odredbi Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, u kojima je utvrđena 521 nepravilnost. Utvrđene nepravilnosti su se odnosile na konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru ugostiteljskog objekta ili neisticanje oznake o zabrani upotrebe duvanskih proizvoda. Za počinjene prekršaje inspektorisi su izdali 693 prekršajna naloga u novčanom iznosu od 212.070,00€ i podnijeli 135 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Turistička inspekcija je početkom izvještajne godine vršila kontrole u dijelu poštovanja odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, u kojima je utvrdila osam nepravilnosti koje su se odnosile na: nenošenje zaštitnih maski od strane zaposlenog osoblja i gostiju, nepoštovanje fizičke distance i na neupotrebljavanje dezinfekcionih sredstava. Za počinjene prekršaje inspektori su izdali jedan prekršajni nalog u iznosu od 350,00€ i podnijeli dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje. U izvršenim inspekcijskim pregledima u dijelu poštovanja primjene Odluke o preduzimanju mjera za sprječavanje i suzbijanje novog koronavirusa, turistički inspektori su utvrdili pet nepravilnosti koje su se odnosile na neposjedovanje jednog od dokaza iz nacionalne digitalne covid potvrde, radi čega su podnijeli pet krivičnih prijava.

Turističke usluge: Kada je u pitanju turistička djelatnost, nadzor je bio usmjeren na organizaciju kupališta: posjedovanje odobrenja za rad, ispunjenost minimalno-tehničkih uslova i organizovanje spasilačke službe na kupalištima; nadzor turističkih agencija u dijelu: obezbjeđenja garancije banke ili osiguravajuće kuće za slučaj nastanka i nadoknade štete putniku, na zaključivanje ugovora između turističkih agencija i putnika, pružanje usluga prema utvrđenom programu putovanja; pružanje usluga raftinga; kao i na nadzor skijališta u dijelu: ispunjenost minimalno-tehničkih uslova, signalizaciju i obilježavanje staza, evidenciju povreda korisnika usluga, osiguranje gostiju i pružanje usluga ski škola.

U oblasti turističke djelatnosti (turističke agencije, kupališta, skijališta, rafting) utvrđene nepravilnosti (418) su se odnosile na sljedeće:

Nepravilnost	Broj
- rad bez odobrenja	116
- neorganizovanje spasilačke službe	132
- neoslobođenost ½ kupališta od plažnog mobilijara	54
- minimalno-tehnički uslovi na kupalištu	27
- neisticanje informativnih tabli na kupalištu	4
- neistaknut QR kod, naziv i sjedište turističke agencije	1
- oglašavanje i reklamiranje	36
- nezaključen ugovor o putovanju	4
- neizdavanje računa	10
- nevođenje knjige prigovora	2
- pružanje usluga podučavanja sportovima na snijegu bez odobrenja	1
- ostalo	31
UKUPNO	418

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (74) koje su se odnosile na nezaključivanja ugovora sa JP "Morsko dobro" i neposjedovanja odobrenja za rad izdato od strane nadležnog opštinskog organa, inspektori su donijeli upravne mjere (64 rješenja o zabrani rada) i kaznene mjere (93 prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 46.600,00€ i tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka). Za preostalih 10 nepravilnosti za zakupce koji su bili u završnoj fazi pribavljanja odobrenja za rad nisu izdata rješenja o zabrani, već su istim dati rokovi za dostavu dokumentacije koju su uredno dostavili (pribavili odobrenje za rad).

Turistička inspekcija izvršila je 61 kontrolu u radu turističkih agencija, u kojima je utvrđeno sedam nepravilnosti. Za počinjene prekršaje, inspektori su izdali dva prekršajna naloga u novčanom iznosu od 2.500,00€ i podnijeli četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Tokom zimske turističke sezone, na svakom skijalištu bio je prisutan po jedan inspektor, koji je pratio pružanje usluga na skijalištu, preduzimao mjere prema prekršiocima i uticao da se uočene nepravilnosti otklone. Takođe, u svakom ski centru vidno je bio istaknut plakat sa natpisom: "TURISTIČKA INSPEKCIJA U FUNKCIJI SKI GOSTA" sa brojem telefona dežurnog inspektora, tako da su posjetioци mogli da kontaktiraju inspektora odmah, po

nastanku problema, obrazlože svoje nezadovoljstvo i ostvare prava, koja im pripadaju kao korisnicima ski usluga.

Postupanje po inicijativama: Prioritet u radu Turističke inspekcije predstavljale su inicijative – žalbe / primjedbe gostiju, građana i svih nezadovoljnih korisnika usluga, koji su tokom 2022.godine dali ukupno 868 primjedbu na rad ugostiteljskih i turističkih subjekata. Najveći broj primjedbi odnosio se na: prisustvo “sive ekonomije” (postojanje nelegalnih ugostiteljskih objekata - 121,neizdavanje fiskalnih računa - 160,kvalitet pružene usluge turističkih agencija - 31, neistaknute cijene - 13, rad plovni objekta bez odobrenja - 5; rad zakupaca kupališta - 245; konzumiranje duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima - 120; neispunjenosti minimalno tehničkih uslova - 13 i ostalo - 160. Od ukupnog broja primljenih žalbi, 89 nijesu bile u nadležnosti Turističke inspekcije, već su iste proslijeđene nadležnim organima na dalje postupanje.

Ostale aktivnosti

Glavna turistička inspektorka je tokom izvještajne godine učestvovala u radnoj grupi za izmjenu i dopunu sljedećih zakona: Zakon o turizmu i ugostiteljstvu, Zakon o boravišnoj taksi i Zakon o turističkim organizacijama . Takođe, prisustvovala je sastancima Odbora za turizam u Privrednoj komori Crne Gore.

Turistička inspekcija je tokom izvještajne godinje sačinila i izvještaj u oblasti zaštite potrošača, uključujući podatke o žalbama, a za potrebe izvještavanja za pregovaračko poglavlje 28- Zaštita potrošača i zdravlja.

Predstavnik Turističke inspekcije je član Komisije za dodjelu oznake „SAFE TRAVELS“.

Ocjena stanja i predlog mjera

U cilju unapređivanja nadzora u oblasti turizma i ugostiteljstva potrebna je dalja edukacija turističkih inspektora i njihovo tehničko opremanje. Pojava novih oblika obavljanja turističkih djelatnosti, savremeni način komunikacije sa posjetiocima, kao i razvoj informacionih tehnologija u svim oblastima, pa i u oblasti turizma, dodatno potkrepljuju potrebu usavršavanja rada inspektora. Bilo bi korisno uspostaviti saradnju sa inspekcijama iz regiona i drugih država, kao i realizovati posjetu sajmovima turizma.

3. Inspekcija rada

U Inspekciji rada sistematizovano je 39 radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena 26, uključujući i glavnog inspektora (dipl.pravnici). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora rada, 8 je sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje 1, Nikšić 2, Budva 1, Ulcinj 2, Bar 2, Tivat 1, Herceg Novi 2, Bijelo Polje 2, Mojkovac 1, Rožaje 2, Plav 1, Pljevlja 1.

Nadležnosti

Inspekcija rada sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o radu, Zakon o strancima, Zakon o štrajku, Zakon o reprezentativnosti sindikata, Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakon o volonterskom radu, Zakon o zabrani zlostavljanja na radu, Zakon o rodnoj ravnopravnosti, Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakon o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, Zakon o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu, Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakon o sportu, Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe i Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. Ova inspekcija vrši i nadzor nad primjenom Opšteg kolektivnog ugovora, granskih kolektivnih ugovora, kolektivnih ugovora kod poslodavca i drugih podzakonskih akata, kojima se uređuje oblast radnih odnosa i zapošljavanja.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija rada je realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, zasnovanim između ostalog, i na strateškim dokumentima Vlade, kao npr. Strategija za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024; Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije.

Prioritetan zadatak Inspekcije rada u izvještajnoj godini bio je suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada (neformalno zapošljavanje i neplaćeni rad kod formalno zaposlenih).

Tako je inspekcijski nadzor vršen posebno u dijelu sprovođenja mjera za ostvarivanje prava zaposlenih na rad i po osnovu rada (redovna isplata zarada, naknada zarada i drugih primanja, odmori i odsustva, radno vrijeme), kao i zakonitosti zapošljavanja.

U izvještajnom periodu, Inspekcija rada izvršila je ukupno 6.849 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrdila ukupno 2.277 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	6.849
- Redovni	3.618
- po inicijativi	2.493
- kontrolni	738
Broj utvrđenih nepravilnosti	2.277
Broj ukazivanja	1.109
Broj rješenja	36
Broj prekršajnih naloga	1.796

Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	1.096.310,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	2
Broj zaključaka (rješenja) o novčanom kažnjavanju	31
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom (rješenjem)	24.670,00 €
Broj krivičnih prijavi	1

Najviše inspekcijskih pregleda izvršeno je u: uslugama smještaja i ishrane, trgovini, građevinarstvu i ostalim uslužnim djelatnostima⁸.

Inspekcijski pregledi po djelatnostima

Djelatnost	Broj	%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	87	1,27
Državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	13	0,19
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	40	0,58
Građevinarstvo	299	4,36
Informisanje i komunikacije	78	1,14
Obrazovanje	484	7,07
Ostale uslužne djelatnosti ⁹	2.161	31,55
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	26	0,38
Prerađivačka industrija	127	1,85
Saobraćaj i skladištenje	155	2,26
Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	42	0,61
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	23	0,33
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	1.090	14,00
Umjetnost, zabava i rekreacija	140	15,91
Usluge smještaja i ishrane	1.650	24,09
Vađenje ruda i kamena	38	0,55
Zdravstvena i socijalna zaštita	210	3,07
Ostalo	186	2,71

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (2.277), najveći broj se odnosio na: angažovanje lica za obavljanje određenih poslova kod poslodavca bez zaključenog ugovora o radu i neprijavlivanje na obavezno socijalno osiguranje, radno angažovanje stranaca bez prethodno pribavljene dozvole za boravak i rad, ili potvrde o prijavi rada i transformacija ugovora o radu, nedonošenje pisane odluke o rasporedu radnog vremena zaposlenih, o rasporedu zaposlenih po smjenama, neutvrđivanje rasporeda sedmičnog odmora, prekovremeni rad, kašnjenje u isplati zarada i

⁸ Razvrstano po Metodologiji MONSTAT-a

⁹ Ugostiteljstvo bez hotela i restorana i zanatstvo

neuručivanje obračuna zarada zaposlenima i dr. (više u podnaslovu *Efekte nadzora*)

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (2.277), izrečeno je 1.109 mjera ukazivanja i donijeto 36 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (36) u izvještajnoj godini izvršeno je 29. Dobrovoljno je izvršeno 26 rješenja, dok su dva rješenja izvršena administrativnim putem. Za preostalih sedam rješenja u izvještajnoj godini nije dospio rok za njihovo izvršenje.

U izvještajnom periodu donijet je 31 zaključak koji se odnosi na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 24.670,00 €), od čega je 18 naplaćeno, dok je 13 zaključaka u postupku naplate.

Takođe jedno rješenje donijeto u prethodnom periodu u izvještajnoj godini je izvršeno dobrovoljno.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je devet žalbi, od čega je odlučeno po njih šest. Jedna žalba je odbijena od strane inspektora, dok je drugostepeni organ rješavao po 5 žalbi, od kojih su četiri odbijene, dok je jedna žalba usvojena (i poništeno rješenje u cjelini). Preostale tri žalbe su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Podnijete su i tri tužbe Upravnom sudu, za koje je postupak u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 1.796 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 1.096.310,00 € (uglavnom, zbog rada „na crno“)

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 1.499 prekršajnih naloga, što je 83,46 % od broja izdatih. Za 15 prekršajnih naloga nije istekao rok za naplatu. Za 89 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje. Za 193 prekršajna naloga, koji su postali konačni i izvršni, inspektori su Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 162 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu, riješena su 74 zahtjeva uključujući i 35 zahtjeva iz prethodnog perioda (41 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i 33 zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 55 novčanih kazni, u ukupnom iznosu od 63.255,00€ (sa troškovima postupka). U osam slučajeva donijeto je rješenje o oslobađanju, u šest slučajeva izrečena je opomena, u jednom slučaju se odbacuje zahtjev, dok je u četiri slučaja postupak obustavljen zbog zastarjelosti vođenja postupka.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeta je jedna žalba od strane Uprave za inspeksijske poslove, po kojoj je Viši sud za prekršaje Crne Gore postupao i istu riješio tako što je žalba odbijena.

U izvještajnog godini podnijeta je jedna krivična prijava zbog neosnovanosti isplata zarada.

Nadzor po oblastima

Suzbijanje rada na crno: Inspekcija rada je sprovodila pojačani nadzor u cilju suzbijanja „rada na crno“, koji je najizraženiji u vrijeme turističke sezone, kada je povećan broj poslodavaca sa sezonskim odobrenjem za rad (u raznim djelatnostima koje su u funkciji turizma - ugostiteljstvo, trgovina, turističke i druge usluge, kao i u građevinarstvu), kao i broj angažovanih lica (naročito iz regiona) za obavljanje sezonskih poslova.

U nezakonitom radu zatečeno je 1.208 lica (stranci – 656, crnogorski državljani: 552), od čega je, po nalogu inspektora, radni odnos u skladu sa zakonom zasnovalo 249 lica (stranci -78, crnogorski državljani: 171).

Mjere za suzbijanje sive ekonomije, odnosno rada “na crno”, su kontinuirano preduzimane uz vođenje rodno osjetljive statistike.

U okviru svojih redovnih aktivnosti, ova inspekcija je, tokom izvještajne godine, posebno tokom ljetnje turističke sezone kada se radno angažuje veći broj djece, evidentirala 41 slučaj radnog angažovanja djece u neformalnom radu od kojih 23 ženskog i 18 muškog pola, starosti od 15 do 18 godina. U ovim slučajevima, inspektori su preduzeli mjere iz svoje nadležnosti, na način što su poslodavcima izricali novčane kazne i ukazivali da otklone nepravilnosti, odnosno pribave potrebnu dokumentaciju (ljekarsko uvjerenje i saglasnost roditelja), kako bi se ispunili zakonski uslovi za rad tih lica. Treba napomenuti da djeca nijesu zatečena na teškim i opasnim poslovima, već su to bili poslovi pomoćnog radnika u ugostiteljskim objektima, pa Inspekcija rada nije evidentirala slučajeve koji bi se mogli tretirati kao najgori oblik radnog angažovanja djece u bilo kojoj djelatnosti.

Takođe, u nadzoru subjekata koji radno angažuju veliki broj lica, posebno u turizmu i ugostiteljstvu, trgovini i građevinarstvu, pažnja je bila usmjerena i sa aspekta potencijalnih žrtava trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije. Nije identifikovana nijedna potencijalna žrtva trgovine ljudima.

Inspekcija je, kroz svoje redovne aktivnosti, ukazivala poslodavcima na zakonsku obavezu zapošljavanja određenog broja lica sa invaliditetom u odnosu na broj zaposlenih, ili da uplate poseban doprinos u određenom procentu na poseban račun Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, za svako lice koje nijesu zaposlili i da tu obavezu izvrše prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih. Poslodavci su, uglavnom, postupali na način što su se opredjeljivali za uplatu doprinosa, dok je zapošljavanje lica sa invaliditetom bilo sporadično. U izvještajnom periodu nije bilo inicijativa od strane lica sa invaliditetom.

Efekti nadzora: Povećanje broja zakonito zaposlenih lica (regulisan radno - pravni status) po nalogu inspektora rada, što istovremeno utiče na smanjenje stope nezaposlenosti i priliv sredstava u državni budžet po osnovu uplaćenih doprinosa za obavezno socijalno

osiguranje, neposredni su efekti nadzora Inspekcije rada. Takođe, inspekcijski nadzor je uticao na ostvarivanje prava zaposlenih iz rada i po osnovu rada.

U izvještajnoj godini zatečeno je 1.208 lica u nezakonitom radu (656 stranaca i 552 crnogorskih državljana), a nakon preduzetih mjera od strane Inspekcije rada, njih 249 (78 stranaca i 171 crnogorskih državljana) zasnovali su radni odnos u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o strancima. Za jedan broj zatečenih stranaca nijesu se mogle preduzeti mjere u cilju regulisanja njihovog radno -pravnog statusa, jer su isti bili bez ikakve dokumentacije, pa im je od strane MUP-a otkazan dalji boravak u Crnoj Gori, ali je Inspekcija rada sankcionisala njihove poslodavce.

Uplata doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, po nalogu inspektora rada, a u vezi sa kontrolama redovnosti isplata zarada, odrazila se na regulisanje radnog staža zaposlenih, a istovremeno su uvećana budžetska sredstva.

Po osnovu čl. 37 i 38 Zakona o radu, izvršen je inspekcijski nadzor kod 48 poslodavca i po nalogu inspektora rada transformisan je radni odnos sa određenog na neodređeno vrijeme za 52 zaposlena. Zapaženo je da su poslodavci često radno angažovali lica preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih.

Pored postupanja po pisanim inicijativama, koje su zaprimane preko Call centra Uprave za inspekcijske poslove ili redovnom poštom, treba pomenuti i savjetodavni karakter Inspekcije rada, koja je u proteklom periodu bila zasuta upitima (telefonskim ili elektronskim putem), pa je davala pojašnjenja i upute, kako zaposlenim, tako i poslodavcima, u vezi sa njihovim pravima i obavezama.

Postupanje po inicijativama: Pored planiranog inspekcijskog nadzora, značajan dio rada ove inspekcija odnosio se na postupanje po inicijativama, kojih je u izvještajnoj godini bilo 2.493. Najveći broj inicijativa odnosio se na: ostvarivanje prava iz rada i po osnovu rada zaposlenih u javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je osnivač država ili lokalne samouprave, a inicijative su se uglavnom odnosile na zakonitost postupka zapošljavanja, transformaciju radnog odnosa sa određenog na neodređeno vrijeme, kao i na ostvarivanje drugih prava iz rada. Što se tiče poslodavaca iz realnog sektora značajan broj inicijativa se odnosio na nezaključivanje ugovora o radu, neprijavlivanje zaposlenih na obavezno socijalno osiguranje, neredovnu isplatu zarada, uskraćivanje prava na odmore (u toku dnevnog rada, sedmičnog i godišnjeg).

Od ukupnog broja inicijativa, 29 se odnosilo na mobing, a Inspekcija rada je utvrdila nepravilnost u devet slučajeva u dijelu nepoštovanja zakonske procedure za zaštitu od mobinga kod poslodavca (neodređivanje posrednika za vođenje postupka kod poslodavca, neobavještanje zaposlenih o prepoznavanju, postupku i načinu zaštite od mobinga), na osnovu čega su inspektori preduzeli mjere iz svoje nadležnosti, na način što su poslodavcima izricali novčane kazne i ukazivali da otklone nepravilnosti (iste su otklonjene). U ostalim slučajevima nijesu konstatovane nepravilnosti iz nadležnosti Inspekcije rada. Utvrđivanje radnji i ponašanja koja imaju obilježja mobinga nije u nadležnosti inspekcije, pa su podnosioci inicijativa upućivani na sudsku zaštitu ili zaštitu

pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, kao i na Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Na prijavu diskriminacije odnosile su se dvije inicijative, po kojima je pokrenut postupak inspeksijskog nadzora i nakon provjere navoda nijesu utvrđene nepravilnosti, odnosno povrede prava iz radnog odnosa kroz diskriminaciju zaposlenih. Podnosioci su upućivani i da se obrate Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, te da pokrenu postupak pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i nadležnim sudom, ukoliko smatraju da u postupcima poslodavca ima elemenata diskriminacije.

Ostale aktivnosti

Predstavnik Inspekcije rada je član Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024. godine, za 2022. godinu. Ministarstvu unutrašnjih poslova – Odjeljenju za borbu protiv trgovine ljudima, dostavljen je izvještaj o aktivnostima iz Akcionog plana na sprovođenju pomenute Strategije .

Takođe Ministarstvu unutrašnjih poslova su dostavljeni odgovori na upitnik za godišnji izvještaj Stejt Departmenta o sprječavanju trgovine ljudima, za period 1.april – 16.decembar 2022. godine.

Ocjena stanja i predlog mjera

Na realizaciju planiranih aktivnosti Inspekcije rada u velikoj mjeri utiču primljene inicijative za vršenje inspeksijskog nadzora, koje imaju prioritet u postupanju inspektora. Kroz pružanje pravne zaštite zaposlenima raste i povjerenje građana u Inspekciju rada, te je za očekivati i veći trend porasta broja inicijativa, što će u konačnom uticati i na realizaciju planiranih aktivnost. Kako bi se postigla veća efikasnost u pogledu zaštite javnog interesa (borba protiv “rada na crno” i ostvarivanje elementarnih prava zaposlenih -isplata zarade, pravo na dnevni, sedmični i godišnji odmor), potrebno je revidirati internu procedure Uprave koja se odnosi na postupanje po inicijativama. U tom smislu, nesporno je da inicijativama u kojima zaposleni traži zaštitu svojih prava treba dati prioritet u postupanju. Međutim, kada su u pitanju inicijative koje se odnose na zaštitu prava drugih lica, a ne neposrednog podnosioca inicijative, kao i inicijative koje su anonimne, treba ostaviti na ocjenu inspektorima da li se radi o težem kršenju prava iz radnih odnosa koje zahtjeva prioritarno postupanje.

Među najvažnije redovne aktivnosti Inspekcije rada (izuzimajući postupanje po inicijativama) je suzbijanje sive ekonomije, tj. borba protiv “rada na crno” i ostvarivanje elementarnih prava zaposlenih, kao što su pravo na dnevni, sedmični i godišnji odmor, zaštita od nelegalnog prekovremeneog rada, isplata zarade i sl..

Takođe, za efikasno obavljanje redovnih inspeksijskih nadzora veoma su važni kadrovski kapaciteti Inspekcije rada. Sa trenutno popunjenih 26 radnih mjesta za inspektore, a imajući u vidu veliki broj inicijativa koje zaprima Inspekcija rada, nije moguće sa

sigurnošću predvidjeti u kojem obimu će se planirane aktivnosti realizovati. Takođe, potrebno je dalje tehničko opremanje inspektora neophodnim sredstvima za rad.

4. Inspekcija zaštite i zdravlja na radu

Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za inspeksijske poslove koji je usvojen u novembru 2022.godine, utvrđeno je da Inspekcija zaštite i zdravlja na radu bude posebna organizaciona jedinica, a ne kao do tada u sastavu Inspekcije rada.

U Inspekciji zaštite i zdravlja na radu sistematizovano je 14 radnih mjesta za inspektore (uključujući i mjesto glavnog inspektora), od čega je popunjeno je 10 radnih mjesta (dipl. ing. različitih tehničko-tehnoloških struka). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora zaštite i zdravlja na radu, tri inspektora su sa mjestom rada u Podgorici (za opštine Podgorica, Tuzi, Zeta, Danilovgrad i Cetinje), jedan inspektor za Nikšić (za opštine Nikšić, Šavnik i Plužine),jedan inspektor za Tivat (za opštine Tivat i Budva), jedan inspektor za Bar (za opštine Bar i Ulcinj), jedan inspektor za Herceg Novi (za Herceg Novi i Kotor), jedan inspektor za Bijelo Polje (za opštine Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin), jedan inspektor za Berane (za opštine Berane, Plav, Rožaje, Andrijevica, Gusinje i Petnjica) i jedan inspektor za Pljevlja (za opštine Pljevlja i Žabljak).

Nadležnosti

Inspekcija zaštite i zdravlja na radu vrši nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, kao i nad primjenom određenog broja podzakonskih akata donijetih na osnovu navedenog zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija zaštite i zdravlja na radu je realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa godišnjim programom rada, zasnovanim između ostalog i na strateškim dokumentima Vlade.

Prioritetan zadatak Inspekcije zaštite i zdravlja na radu je obezbjeđivanje bezbjednog radnog mjesta, sa aspekta zaštite i zdravlja na radu. Ova inspekcija vrši nadzor u dijelu: obezbjeđivanja mjera zaštite i zdravlja na radu, odnosno uslova na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom; usklađivanja normativnih akata sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu; obezbjeđivanja pregleda i ispitivanja sredstava za rad i ispitivanja uslova radne sredine u propisanim rokovima; osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad; obezbjeđivanja specijalističkih zdravstvenih pregleda zaposlenih koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom; organizovanja poslova zaštite i zdravlja na radu kod

poslodavca; vođenja evidencija iz zaštite i zdravlja na radu; nabavke, izdavanja i obezbjeđivanja sredstava i opreme lične zaštite na radu; kolektivnog osiguranja zaposlenih; preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći; zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i donošenja akta o procjeni rizika.

U izvještajnom periodu, Inspekcija zaštite i zdravlja na radu izvršila je ukupno 2.570 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđena 2.981 nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	2.570
- Redovni	1.497
- po inicijativi	64
- po zahtjevu	22
- kontrolni	987
Broj utvrđenih nepravilnosti	2.981
Broj ukazivanja	929
Broj rješenja	84
Broj prekršajnih naloga	596
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	181.790,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	3
Broj zaključaka (rješenja) o novčanom kažnjavanju	4
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom (rješenjem)	2.000,00 €

Najviše inspekcijskih pregleda izvršeno je u: građevinarstvu, trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala, usluge smještaja i ishrane, ostalim uslužnim djelatnostima I prerađivačkoj industriji¹⁰.

Inspekcijski pregledi po djelatnostima

Djelatnost	Broj	%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	12	0.47
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	16	0.62
Građevinarstvo	700	27.24
Informisanje i komunikacije	79	3.07
Obrazovanje	11	0.43
Ostale uslužne djelatnosti ¹¹	413	16.07
Prerađivačka industrija	151	5.88

¹⁰ Razvrstano po Metodologiji MONSTAT-a

¹¹ Ugostiteljstvo bez hotela i restorana i zanatstvo

Saobraćaj i skladištenje	10	0.39
Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	30	1.17
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	37	1.44
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	505	19.65
Umjetnost, zabava i rekreacija	19	0.74
Usluge smještaja i ishrane	483	18.79
Vađenje ruda i kamena	2	0.08
Zdravstvena i socijalna zaštita	102	3.97

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (2.981), najveći broj se odnosio na to da: poslodavac ne nabavlja i ne daje na upotrebu zaposlenima sredstva za rad neophodna za njihovo radno mjesto, sa stručnim nalazom i ocjenom da su na njima obezbijeđene propisane mjere zaštite na radu; zaposleni rade bez uvjerenja o osposobljenosti za bezbjedan rad i bez ljekarskih uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za radna mjesta sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom; se ne vodi evidencija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, dok su se ostale nepravilnosti odnosile na nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu nabavke, izdavanja na upotrebu i obezbjeđenja korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu; neposjedovanje akta o procjeni rizika za sva radna mjesta; nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći, zaštitu od požara i evakuaciju zaposlenih i dr.

U toku 2022. godine izvršena su 22 uviđaja povrede na radu, i to: šest sa smrtnim ishodom, 14 teških i dva kolektivna povreda na radu, što je smanjenje čak za 68,57% u odnosu na 2008. godinu, kada je zabilježen najveći broj povreda na radu (smanjenje smrtnih povreda je 58,33%, a teških povreda na radu 73,68%). Prilikom vršenja inspekcijskih pregleda, konstatovano je da je najčešći uzrok povreda na radu: neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu (pad sa visine ili u dubinu, udar električne struje, udar/prignječenje trupca/kamena), angažovanje lica koja nijesu osposobljena za bezbjedan rad na poslovima koje obavljaju i kod kojih nije izvršena prethodna provjera zdravstvene sposobnosti; dotrajalost sredstava za rad, kao i upotreba istih bez prethodnog pregleda i ispitivanja, odnosno bez pribavljenih stručnih nalaza od ovlašćenih organizacija za poslove zaštite i zdravlja na radu. Ukoliko je utvrđena neposredna opasnost po život ili je ugroženo zdravlje zaposlenih, inspektori su donosili rješenje o zabrani rada/upotrebe sredstava za rad na kojima se desila povreda, kao i druge mjere i radnje iz nadležnosti Inspekcije zaštite i zdravlja na rada. Izveštaji o povredi na radu su dostavljeni nadležnim sudskim organima ili tužilaštvu.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (2.981), inspektori su u 929 slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 84 rješenje, od kojih se 65 odnosi na otklanjanje nepravilnosti, a 19 na privremenu zabranu rada (zbog neposredne opasnosti po život i zdravlje zaposlenih i neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu).

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (84) u izvještajnoj godini izvršeno je 80. 79 rješenja su izvršena dobrovoljno, dok je jedno rješenje je izvršeno administrativnim putem. Za preostala četiri neizvršena rješenja u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje.

U izvještajnom periodu donijeta su četiri zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 2.000,00 €), od kojih su tri naplaćena, a jedan je u postupku naplate.

Takođe, u izvještajnoj godini dobrovoljno su izvršena i tri rješenja iz prethodnog perioda, dok su četiri rješenja iz prethodnog perioda i dalje neizvršena u 2022.godini iz razloga loše finansijske situacije subjekta nadzora, odnosno nedostatka novca za obezbjeđenje (tri) i prestanka obaljanja djelatnosti subjekta nadzora (jedno).

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je šest žalbi i u svih šest slučajeva žalba je odbijena od strane drugostepenog organa.

Takođe, odbijena je i jedna žalba iz prethodnog perioda od strane drugostepenog organa.

Podnijete su dvije tužbe Upravnom sudu, po kojima je postupak u toku. Riješena je jedna tužba iz prethodnog perioda, koja je odbijena od strane Upravnog suda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 569 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 181.790,00 €, od čega je naplaćeno ukupno 520 prekršajnih naloga, što je 91,39% od broja izdatih. Za 14 prekršajna naloga podnijeti su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za četiri prekršajna naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu. Za 31 prekršajni nalog, koji su postali konačni i izvršni, inspektori su Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. područnim sudovima za prekršaje.

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu, riješeno je osam zahtjeva uključujući i četiri zahtjeva iz prethodnog perioda (četiri za pokretanje prekršajnog postupka i četiri za sudsko odlučivanje). Izrečeno je sedam novčanih kazni, u ukupnom iznosu od 4.650,00€ (sa troškovima postupka), dok je u jednom slučaju postupak obustavljen zbog zastarjelosti vođenja postupka.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija zaštite i zdravlja na radu u izvještajnoj godini je, pored redovnih aktivnosti, postupala i po primljeneim inicijativama (64). Najveći broj inicijativa se odnosio na neprimjenjivanje propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu (prvenstveno na gradilištima i u trgovini) i neostvarivanje prava po osnovu povrede na radu.

Ostale aktivnosti

Predstavnik Inspekcije zaštite i zdravlja na radu je Focal Point menadžer Evropske agencije za zaštitu i zdravlje na radu i sprovodi sve aktivnosti ove agencije na teritoriji Crne Gore, koje se sprovode u zemljama EU i zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU.

Predstavnici Inspekcije zaštite i zdravlja na radu su članovi radne grupe za pregovaračka poglavlja 2- Sloboda kretanja radnika i 19- Socijalna politika i zapošljavanje. U vezi sa tim, redovno se sačinjavaju izvještaji o podacima iz nadzora, tj. sprovođenju propisa iz okvira nadležnosti, kao i o ostalim relevantnim podacima koji su sastavni dio priloga izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore.

Takođe, predstavnici ove inspekcije su uzeli učešće u ulozi predavača i učesnika na radionici u okviru BalcanOSH projekta na temu: "Izgradnja kapaciteta organizacija civilnog društva i ključnih aktera za sprovođenje i monitoring postojećih propisa zaštite i zdravlja na radu i uslova rada", kao i na online TAIEX radionici za unapređenje okvira zaštite i zdravlja na radu (21. i 22. marta 2022. godine).

Ocjena stanja i predlog mjera

Radi postizanja efikasnijeg i efektinijeg inspeksijskog nadzora, osim povećanja broja inspektora rada za oblast zaštite i zdravlja na radu, potrebna je i kontinuirana obuka inspektora, kao i njihova bolja tehnička opremljenost.

5. Inspekcija za igre na sreću

U Inspekciji za igre na sreću sistematizovano je osam radnih mjesta za inspektore, uključujući glavnog inspektora, od kojih je pet popunjeno (jedan dipl. pravnik, dva dipl. ekonomista, jedan diplomirani menadžer i jedan dipl. inženjer informatike), svi sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Inspekcija za igre na sreću vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o igrama na sreću, Zakona o poreskoj administraciji (u pogledu utvrđivanja varijabilnog dijela koncesione naknade), kao i podzakonskih akata za primjenu ovog zakona. Takođe, ova inspekcija u finansijskom nadzoru kontroliše sprovođenje odredbi Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i odredbe Zakona o računovodstvu.

Inspekcijski nadzor

Inspekcija za igre na sreću je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, koji je između ostalog, zasnovan i na Akcionom planu za suzbijanje sive ekonomije. Prioritetno se postupa po dobijenim inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

U izvještajnoj godini, ukupan broj koncesionara koji se bavi priređivanjem igara na sreću je 38, od kojih 12 priređivača imaju ugovor o koncesiji za priređivanjena igara na sreću putem interneta i drugih telekomunikacionih sredstava. Broj objekata u kojima su se priređivale igre na sreću u izvještajnoj godini je 1.079, i to: 942 kladionica, 131 automat klub, dvije tombrole zatvorenog tipa i četiri kazina. Pored ovih, nadzorom su obuhvaćeni i oni koji nelegalno priređuju igre na sreću.

U izvještajnom periodu Inspekcija za igre na sreću je izvršila ukupno 555 inspekcijskih pregleda, od čega se: 14 odnosilo na pregled tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade (finansijske kontrole) , 14 na kontrolu poštovanja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, a preostalih 527 kontrola su bile u dijelu posjedovanja ugovora o koncesiji, prestanka rada pojedinih objekata, učešću maloljetnih lica u igrama na sreću i dr. U izvršenim inspekcijskim pregledima, utvrđene su 32 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	555
- Redovni	267
- po inicijativi	284
- kontrolni	4
Broj utvrđenih nepravilnosti	32
Broj ukazivanja	8
Broj rješenja	14
Broj prekršajnih naloga	30
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	56.680,00 €

Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	7
Broj krivičnih prijava	1

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (32), najveći broj se odnosio na rad bez koncesije, višak automata za igre na sreću u automat klubovima, učešću maloljetnih lica u igrama na sreću, nepoštovanje Zakona o sprječavanju pranja novca i dr.

U inspekcijskim pregledima tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade, nijesu utvrđene nepravilnosti, dok kod kontrola poštovanja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma utvrđena je jedna nepravilnost koja se odnosila na neurednu evidenciju uplate/isplate veće od 15.000,00€.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (32), inspektori su u osam slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 14 rješenja kojima je izrečena mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti.

Izvršenje rješenja: Sva rješenja donijeta u 2022.godini (14) su izvršena dobrovoljno.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje inspektori su u izvještajnoj godini izdali 30 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 56.680,00 €. Svi prekršajni nalozi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli sedam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Od strane sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i tri iz prethodnog perioda. Izrečene su četiri novčane kazne u ukupnom iznosu od 7.240,00€ (sa troškovima postupka), dok je u jednom slučaju okrivljeni oslobođen odgovornosti.

U izvještajnom periodu podnijeta je jedna krivična prijava zbog nelegalnog priređivanja igara na sreću od strane Uprave policije, a na osnovu zajedničkog inspekcijskog nadzora.

Postupanje po inicijativama: Inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora (284) uglavnom su se odnosile na priređivanje igara na sreću bez posjedovanja koncesija, na učešće maloljetnih lica u igrama na sreću, višak automata za igre na sreću u automat klubovima. Bilo je i 30-tak inicijativa od strane igrača, koje su se odnosile na neisplaćivanje dobitaka, po kojima je inspekcija postupala tako što je posredovala u sporu između priređivača i igrača, u cilju prevazilaženja problema, iako nema zakonska ovlašćenja da „presuđuje“ u sporovima između igrača i priređivača.

U izvještajnoj godini je bila dobra saradnja sa Upravom policije, u kojoj je izvršeno nekoliko zajedničkih kontrola, u kojima su za utvrđene nepravilnosti preduzete kaznene mjere pred nadležnim organima.

Ostale aktivnosti

I u ovoj izvještajnoj godini, pored redovnih aktivnosti, inspektori su izvršili 4.036 kontrola poštovanja privremenih mjera u objektima koji priređuju igre na sreću, a u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Naredbom za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa. Treba istaći da su inspektori u ovom nadzoru vodili skraćene postupke (sa službenim zabilješkama), kako bi objekti bili češće pod kontrolom iz aspekta poštovanja privremenih zdravstvenih mjera. Može se konstatovati da su priređivači uglavnom poštovali mjere.

Završeno je popunjavanje MANEYVAL-a Upitnika o tehničkoj usklađenosti i Upitnika MEQ- o efektivnosti, po zahtjevu Uprave policije Sektor za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma a sve u susret V kruga evaluacije u martu 2023.godine.

Sačinjen Upitnik koji će biti poslat (od strane Uprave za igre na sreću) priređivačima, a koji su u obavezi da isti popune, i rezultati će nakon obrade poslužiti za izradu Sektorske analize rizika u oblasti igara na sreću u dijelu sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

U izvještajnoj godini, inspektori za igre na sreću su prošli internu obuku na temu „Primjena Zakona o inspekcijskom nadzoru“.

Predstavnici ove inspekcije su 31.maja i 1.juna prisustvovali manifestaciji “Belgrade Future Gaming”,a učestvovali su i na događajima (na koje su pozivani), koji su organizovani (u Crnoj Gori) od strane relevantnih međunarodnih organizacija i to: na Radionici o upravljanju rizicima finansiranja terorizma u neprofitnom sektoru u sklopu projekta CRAAFT- 12 i 13. maja 2022. godine; na radionici “Uvodna radionica o nadzoru zasnovanom na riziku u Sektoru igara na sreću” za SPNFT, u organizaciji Programske kancelarija Savjeta Evrope u Podgorici- 29. i 30. novembra.

Ocjena stanja i predlog mjera

Još uvijek nije donesen novi Zakon o igrama na sreću, a činjenica je da nedostatak valjanog zakona i odgovarajućih podzakonskih akata predstavlja limitirajući faktor za efikasniji inspekcijski nadzor.

Treba podsjetiti na neke primjere iz prakse, koji odlikavaju nedostatke važećeg pravnog okvira, na kojima je u pomenutim primjedbama i sugestijama, iz ugla inspekcijskog nadzora, ukazano na pravce revizije zakona. Tako npr. činjenica da je u određenom prostoru prisutno sredstvo - uređaj na kojem se mogu priređivati igre na sreću, ne predstavlja prekršaj iako za taj uređaj ne postoji saglasnost nadležnog organa, zbog toga što je Zakonom o igrama na sreću sankcionisano samo priređivanje igara na sreću bez koncesije. To znači da ako u momentu kontrole uređaj nije u funkciji, ili čak i kada je u funkciji ali nije moguće dokazati priređivanje igara na sreću na njemu, inspektor ne može

preduzeti mjere protiv priređivača, iako taj subjekat za te uređaje ne posjeduje koncesiju. Takođe, kod internet priređivanja igara na sreću bez saglasnosti nadležnog organa, u kojim slučajevima inspektor donese rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti, ali i pored toga, prema tim subjektima nije moguće preduzeti prekršajne mjere zbog toga što takvo ponašanje Zakonom o igrama na sreću nije propisano kao prekršaj.

Uz navedeno, treba istaći i da postojeće nepreciznosti, nedorečenosti, nelogičnosti, bilo da potiču od pravnog okvira ili prakse njegovog tumačenja sa više adresa, ostavljaju trag na ukupan ambijent na tržištu igara na sreću, što ionako složenu situaciju, još više usložnjava, pa čak i na nivou odnosa nadležnih državnih organa. To doprinosi konfuziji, koja vlada u ovoj upravnoj oblasti, pa višegodišnje iskustvo upućuje na zaključak da je, uz novi pravni okvir, prijeko potrebna i reforma sistema – institucionalnog okvira za priređivanje i kontrolu priređivanja igara na sreću. Očekuje se da će novi zakon dati odgovore na uočene probleme.

Kada je u pitanju usavršavanje znanja inspektora, kao jedan od uslova za unapređivanje efikasnosti nadzora, treba istaći da je praksa pokazala da mogućnosti za edukaciju u oblasti igara na sreću nijesu tako izdašne, pri čemu su i budžetska sredstva limitirajući faktor, što onemogućava ozbiljnije praćenje savremenih kretanja u oblasti igara na sreću u svijetu. Iz navedenih razloga, neophodno je tražiti rješenja u pravcu otvaranja više mogućnosti za edukaciju. U prilog tome treba pomenuti uputstvo MONEYVAL-a, kojim se potencira neophodnost stalnog usavršavanja kako bi se mogle preduzimati neophodne mjere u cilju sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

6. Inspekcija za javne nabavke

U Inspekciji za javne nabavke sistematizovana su radna mjesta za deset inspektora uključujući i mjesto glavnog inspektora (četiri diplomiranih ekonomista, jedan diplomirani politikolog, jedan dipl.spec -međunarodnih odnosa i jedan spec. finansijskog menadžmenta), od čega je popunjeno sedam radnih mjesta i to u :Podgorici 5, Baru 1 i Bijelom Polju 1.

Nadležnosti

Inspekcija za javne nabavke vrši nadzor nad primjenom Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog zakona.

Inspekcijski nadzor

Inspekcija za javne nabavke je u izvještajnoj godini realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini)

godišnjim programom rada koji je, između ostalog, zasnovan i na Strategiji razvoja sistema javnih nabavki za period 2021-2025. godine, kao i po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

U izvještajnoj godini, Inspekcija za javne nabavke je izvršila ukupno 333 inspekcijskih pregleda, u kojim je utvrđeno 234 nepravilnosti.

Inspekcijski nadzor je vršen kod 302 subjekata koji se bave nabavkom robe, radova i usluga, i to: državni organi (35), jedinice lokalne samouprave (16), javne službe ili privredna društva (239), javni naručioc iz oblasti: električne energije, gasa i toplotne energije, vodoprivrede, saobraćaja, aerodroma i morskih luka, poštanskih usluga, istraživanja i proizvodnje nafte, uglja i drugih čvrstih goriva (12).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	333
- Redovni	272
- po inicijativi	58
- kontrolni	3
Broj utvrđenih nepravilnosti	234
Broj ukazivanja	192
Broj prekršajnih naloga	30
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	36.200,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	15

U izvršenim inspekcijskim pregledima (333), u izvještajnom periodu, obuhvaćeno je 30 predmeta nadzora (u 3.795 kontrola - slučajeva), u kojima su utvrđene 234 nepravilnosti:

R.br.	Predmet inspekcijskog nadzora	Broj kontrola po predmetima nadzora	Broj utvrđenih nepravilnosti
1.	Donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki	261	4
2.	Ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za sprovođenje postupka javne nabavke	239	33
3.	Ispunjenost uslova za pokretanje postupaka javne nabavke	1	0
4.	Vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama	35	0
5.	Vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije za jednostavne nabavke i izuzeća	209	64
6.	Obaveza naručioca da utvrdi obavezne uslove za učešće u postupku javne nabavke i obavezne osnove za	83	0

	isključenje privrednog subjekta iz postupka javne nabavke		
7.	Obavezu naručioca da zahtijeva dostavljanje garancije ponude i sredstava finansijskog obezbjeđenja ugovora o javnoj nabavci, kao i obavezu da tenderskom dokumentacijom odredi vrstu, period važenja i uslove za aktiviranje istog	105	0
8.	Obaveza Naručioca da aktivira sredstvo finansijskog obezbjeđenja, ako nastupi slučaj zbog kojeg je traženo.	1	0
9.	Kontrola bankarskih garancija ili drugih sredstava finansijskog obezbjeđenja u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru	110	0
10.	Poštovanje propisanog roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude i zaključivanje ugovora o javnoj nabavci	18	4
11.	Primjenu antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke	427	15
12.	Sprovođenje Jednostavnih nabavki (u okviru čega i podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona)	366	23 (11 se odnosi na podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona)
13.	Izveštaj o sprovedenim javnim nabavkama	115	8
14.	Dostavljanje polugodišnjih izvještaja Ministarstvu	296	4
15.	Nesprovođenje odgovarajućeg postupka javne nabavke u skladu sa zakonom	4	2
16.	Zaključivanje ugovora o javnim nabavkama	192	0
17.	Izmjena ugovora o javnoj nabavci tokom njegovog trajanja u skladu sa zakonom	1	0
18.	Dostavljanje ugovora ili izmjene ugovora o javnoj nabavci nadležnom organu u roku od tri dana od dana zaključivanja radi objavljivanja na ESJN	120	6
19.	Realizacija ugovora o javnim nabavkama	107	1
20.	Sačinjavanje izvještaja o realizaciji ugovora i objavljivanje u ESJN u roku od 30 dana od dana realizacije istog	129	60
21.	Postupanje po odluci Komisije za zaštitu prava	1	1
22.	Sprovođenje pregovackog postupka sa prethodnim objavljivanjem poziva za nadmetanje pod uslovima utvrđenim zakonom	2	0
23.	Primjenu pravila u pogledu prijema ponuda, izdavanja i obezbjeđivanje dokaza u vezi s tim	1	0
24.	Kontrola nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki	11	8
Ukupno:		2.880	234

Utvrđene nepravilnosti: Posmatrano po predmetima nadzora, najveći broj utvrđenih nepravilnosti, u odnosu na broj kontrolisanih slučajeva, odnosi se na: sačinjavanje izvještaja o realizaciji ugovora i objavljivanje u ESJN u roku od 30 dana od dana realizacije istog (46,51%), vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije za jednostavne nabavke i izuzeća (30,62%), poštovanje propisanog roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude i zaključivanje ugovora o javnoj nabavci (22,22%), ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za sprovođenje postupka javne nabavke (13,81%), registracija obveznika primjene zakona u sistemu javnih nabavki (11,11%), izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama (6,96%), sprovođenje jednostavnih nabavki (od čega se jedna trećina odnosi na podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona) (6,28%), dostavljanje ugovora i izmjene ugovora o javnoj nabavci nadležnom organu u roku od tri dana od dana zaključivanja radi objavljivanja na ESJN (5,00%), primjenu antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke (3,51%), donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki (1,53%), dostavljanje polugodišnjih izvještaja Ministarstvu (1,35%), realizacije ugovora o javnim nabavkama (0,93%).

Treba napomenuti da je u jednom slučaju (po inicijativi) utvrđena nepravilnost u pogledu postupanje po odluci Komisije za zaštitu prava, dok je u jedanaest slučajeva (takođe, po inicijativi) utvrđeno osam nepravilnosti koje su se odnosile na kontrola nabavki male vrijednosti i hitnih nabavke, i u četiri slučaja utvrđene su dvije nepravilnosti u pogledu nesprovođenja odgovarajućeg postupka javne nabavke u skladu sa zakonom.

Kao što se vidi iz tabele, kod 10 predmeta nadzora nijesu utvrđene nepravilnosti, iako su bili predmet kontrole 531 put.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su u 192 slučaja izrekli mjeru ukazivanja.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, inspektori su izdali 30 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 36.200,00 €, od čega su naplaćena 24 prekršajna naloga što je 80% od broja izdatih. Za tri prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za tri naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli i 15 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Postupanje po inicijativama: Od ukupnog broja primljenih inicijativa (71), u 13 slučajeva inspekcija nije postupala zbog nenadležnosti, kao ni u dva slučaja u kojima su podnosioci odustali od inicijative. Za dvije inicijative koje su primljene pred kraj izvještajnog perioda, postupak je u toku. Po ostalim primljenim inicijativama (54), inspektori su izvršili 58 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 17 nepravilnosti radi čijeg otklanjanja su preduzete propisane mjere.

Ostale aktivnosti

Inspekcija za javne nabavke je u izvještajnoj godini učestvovala u izradi izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama kao i podzakonskog akta kojim se reguliše sprovođenje jednostavnih nabavke.

Takođe, ova inspekcija je učestvovala u pripremi izvještaja (PP 5: Javne nabavke) za priloge koji se pripremaju u okviru obaveza u procesu evropske integracije.

U izvještajnoj godini, inspektori za javne nabavke su, osim internih obuka u dijelu procesnih zakona (više o obukama kod *Kancelarije za ljudske resurse*), prisustvovali i Regionalnoj Konferenciji na temu Javne nabavke – Primjena u praksi, u organizaciji Instituta za ekonomiju i parvo. Takođe, predstavnik ove inspekcije je podijelio iskustva inspekcije za javne nabavke na konferenciji „Efektivne javne nabavke u službi ekonomskog rasta“ koji sprovodi uz podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj (Sida) - Efektivne javne nabavke u službi ekonomskog rasta, u organizaciji Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj (NALED) Srbija.

Ocjena stanja i predlog mjera

Problemi koji prate rad inspekcije su, kako normativne, tako i materijalno-tehničke prirode.

Kada je u pitanju normativni okvir, treba istaći nedostatak metodologije kojom bi se definisala bliža pravila i procedure inspeksijskog nadzora u dijelu zaključivanja i realizacije ugovora o javnim nabavkama, kao i nedostatak upravnih mjera u pojedinim segmentima inspeksijskog nadzora, koje bi inspektor mogao preduzeti u slučaju kada se utvrde određene nepravilnosti u odnosu na propisane obaveze. Takođe, kod obveznika primjene zakona postoje određene nejasnoće u primjeni člana 99, kao i nedorečenost Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavke.

Kada je riječ o materijalno - tehničkim uslovima, treba istaći da je u izvještajnom periodu inspekcija nije desilo očekivano unapređenje radnih uslova u smislu obezbjeđenja odgovarajuće računarske opreme, kako bi u punom kapacitetu mogla da koristi Jedinstveni informatički informacioni sistem Uprave (JIS).

Imajući u vidu činjenicu da je inspeksijski nadzor u ovoj upravnoj oblasti veoma kompleksan i zahtjevan, neophodno je i dalje unapređivati znanje inspektora. U tom smislu bilo bi nužno da se omogući edukacija i putem studijskih posjeta zemljama sa unaprijeđenim sistemom javnih nabavki, s obzirom da u okruženju i šire ne postoji inspekcija za nadzor u ovoj upravnoj oblasti, pa ni uporedna praksa i iskustvo nadzora te vrste.

7. Metrološka inspekcija

U Metrološkoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za šest inspektora od kojih su četiri popunjena, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inž. metalurgije, spec.sci.fizika, dipl. inž. hem. tehnologij), i svi su sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Metrološka inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o metrologiji, Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, Zakon o zaštiti potrošača i Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nad podzakonskim aktima donijetim na osnovu pomenutih zakona.

Inspekcijski nadzor

Metrološka inspekcija vrši inspekcijski nadzor koji obuhvata kontrolu zakonskih mjerila i predmeta od dragocjenih metala, na koji način se ostvaruje zaštita potrošača i ostalih učesnika na tržištu. Aktivnosti nadzora se realizuju u okviru propisanih nadležnosti, uglavnom u skladu sa godišnjim programom rada, zasnovanim između ostalog i na strateškim dokumentima Vlade, npr. Nacionalni program zaštite potrošača, Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije, kao i Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2022. godinu, te po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

Inspekcijski nadzor je vršen kod privrednih subjekata koji se bave prometom, ugradnjom, upotrebom, održavanjem i popravkom zakonskih mjerila, uključujući i nadzor bezbjednosti proizvoda, kao i kod privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom, uvozom i prometom predmeta od dragocjenih metala. Što se tiče provjere tačnosti količina naznačenih i sadržanih u prethodno upakovanim proizvodima, u izvještajnoj godini nije bilo inicijativa te vrste, a kako inspekcija ne posjeduje odgovarajuću opremu (po potrebi koristi opremu Zavoda za metrologiju), tako nije ni vršen nadzor u toj oblasti.

U izvještajnoj godini Metrološka inspekcija je izvršila ukupno 957 inspekcijskih pregleda, od čega se 814 odnosi na zakonska mjerila, a 143 na predmete od dragocjenih metala, u kojima su utvrđene ukupno 134 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Inspekcijski pregledi i mjere	Kontrola zakonskih mjerila	Kontrola predmeta od dragocjenih metala	Ukupno
Broj inspekcijskih pregleda	814	143	957
- redovni	687	115	802
- po inicijativi	14	/	14
- kontrolni	113	28	141
Broj utvrđenih nepravilnosti	113	21	134
Broj ukazivanja	3	2	5
Broj rješenja	104	19	123
Broj izdatih prekršajnih naloga	7	4	11
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	1.620,00 €	1.060,00 €	2.680,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4	2	6
Broj zaključaka (rješenja) o novčanom kažnjavanju	2	/	2
Iznos izrečene kazne zaključcima (rješenjima)	1.000,00 €	/	1.000,00 €

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (134) ,113 nepravilnosti je utvrđeno u oblasti zakonskih mjerila (u kojima su uključene i nepravilnosti iz oblasti zaštite potrošača koje su utvrđene u postupanju po žalbama potrošača) , a 21 nepravilnost u oblasti kontrole predmeta od dragocjenih metala. U oblasti bezbjednosti proizvoda nijesu utvrđene nepravilnosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (134), inspektori su u pet slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 123 rješenja, od kojih se 104 odnosi na oblast zakonskih mjerila, a 19 na oblast kontrole predmeta od dragocjenih metala.

Takođe treba navesti da se od ukupnog broja donijetih rješenja, 17 rješenja odnosi na rješenja donijeta kod subjekta nadzora“ Vodovod“ (u 17 opština). Po nalogu Metrološke inspekcije svake godine sa mreže se ukloni određeni broj neovjerenih vodomjera, čiji se broj uvećava iz godine u godinu. Cilj je da se u narednih nekoliko godina sa mreže uklone svi neovjereni vodomjeri. U izvještajnoj godini sa mreže je uklonjeno 11.953 vodomjera. Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je podnio zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka sudu za prekršaje subjektu nadzora„Vodovod i kanalizacija"d.o.o. Podgorica, za koji je postupak u toku. Takođe je, krajem 2022.godine , inspektor donio novo rješenje kojim je naloženo da sa mreže uklone 10.000 komada vodomjera bez važećeg žiga o ovjeravanju sa rokom izvršenja 1.11.2023.godine. Kod subjekta

nadzora „Gradac” d.o.o. Mojkovac i „Vodovod i kanalizacija” d.o.o. Berane, zbog djelimičnog izvršenja rješenja, inspektor im je donio dva zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 1.000,00 €).

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (123), u izvještajnoj godini izvršena su dobrovoljno 116 rješenja. Od sedam neizvršenih rješenja, za jedno rješenje u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok za četiri rješenja pokrenut postupak je administrativnog izvršenja. Dva rješenja su u postupku izvršenja.

U izvještajnom periodu donijeta su dva zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 1.000,00 €), koji su u postupku naplate.

Takođe, u izvještajnoj godini je dobrovoljno izvršeno i pet rješenja iz prethodnog perioda. Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeta je jedna žalba i ista je odbijena od strane inspektora.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini inspektori su izdali 11 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 2.680,00 €, i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje, zbog stavljanja u upotrebu zakonskog mjerila koje ne posjeduje važeći državni žig o ovjeravanju mjerila.

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka uključujući i dva zahtjeva iz prethodnog perioda. Izrečene su tri novčane kazne u ukupnom iznosu od 3.225,00€ (sa troškovima postupka), dok u dva slučaja postupak je obustavljen (od čega jedan zbog nastupanja zastarjelosti vođenja postupka).

Nadzor po oblastima

Kontrola zakonskih mjerila (814) od strane metroloških inspektora je kao rezultat imala porast postupaka ovjeravanje većine mjerila kod Zavoda za metrologiju. Podaci navedeni u nastavku teksta su preuzeti iz izvještaja o radu Zavoda za metrologiju za 2022.godinu, objavljenom na zvaničnom sajtu Zavoda za metrologiju. U pomenutom izvještaju je između ostalog navedeno da je postupak ovjeravanje mjerila najmasovnija aktivnost Zavoda za metrologiju. U nastavku su navedeni zbirini podaci o ovjeravanju dijela mjerila koja su predmet kontrole ove inspekcije i to:

- *Mjerila koja se koriste u funkciji prometa robe i usluga: mjerila dužine* - mjerne letve na benzinskim stanicama (ovjerena 33 komada); *mjerila zapremine* - vodomjeri (20.998 komada), rezervoari za skladištenje naftnih derivata na benzinskim stanicama (86 komada), automatska mjerila nivoa tečnosti u nepokretnim rezervoarima (83 komada); *mjerila mase* - trgovačke vage klase III do 9.000 kg (2.257 komada), vage klase III preko 9.000 kg - kamionske vage (93 komada), zlatarske vage klase II (84 komada) i jedna vaga za dojenčad. Takođe, ovjerena su i 2.231 uređaja za mjerenje istekle količine tečnog

goriva (TG), 210 uređaj za mjerenje istekle količine tečnog naftnog gasa (TNG), 43 mjerna sistema za goriva na auto-cistijernama, 84 automatska mjerila nivoa tečnosti u nepokretnim rezervoarima, 20.998 komada električnih brojila, kao i tri osnovna časovnika u TT centralama za mobilnu i fiksnu telefoniju.

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite zdravlja ljudi:* kontrola i ispitivanje manometara za mjerenje krvnog pritiska, nakon čega je ovjeren 278 komad ovog tipa zakonskog mjerila;

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite imovine, životne sredine i prirodnih resursa, zaštite na radu i zaštite od nezgoda:* izvršeno je ovjeravanje 409 etilometara, kao i 420 manometara koji se koriste u proizvodnim procesima i instalacijama i 13 mjerila zvuka-fonometara;

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite saobraćaja:* izvršena su ovjeravanja ukupno 34 radara koje koristi Uprava policije, 2.085 taksimetra i 239 manometara za mjerenje nivoa pritiska u pneumaticima.

Iz navedenog izvještaja na osnovu uporednih podataka u periodu 2019-2022.godina, može se zaključiti trend porasta broja pojedinih mjerila na koje dijelom ima uticaj rad Metrološke kao i dijela inspekcija Uprave, te tako i drugih inspeksijskih organa.

Kontrole predmeta od dragocjenih metala: u izvještajnoj godini izvršena su 143 inspeksijska pregleda, što je za retezultat imalo povećanje broja žigosanih predmeta od dragocjenih metala kod Zavoda za metrologiju. Broj žigosanih predmeta od dragocjenih metala je: 189.242 kg (28.338 komada) predmeta od srebra (finoće 925), 99.666 kg predmeta od zlata (17.375 komada) i 827.82 grama (tri komada) predmeta od platine. Izdata su 692 sertifikata o ispravnosti predmeta od dragocjenih metala, i to: 658 za predmete od zlata, 31 za predmete od srebra i tri za predmete od platine.

U gore navedenom izvještaju navedeno je poređenje količina ispitanih i žigosanih predmeta od srebra i zlata u poslednje tri godine. Tokom 2022.godine zabilježen je porast od oko 43% žigosanih predmeta od srebra, kao i i veliki porast ispitanih i žigosanih predmeta od zlata, za oko tri puta viši u odnosu ne predhodne godine.

Kontrola bezbjednosti proizvodana tržištu – vršen je tržišni nadzor (provjera usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima) i preduzimate su mjere, kako bi na tržište bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. U skladu sa Opštim programom nadzora na tržištu, kontrolisani su: vodomjeri, manometri za kontrolu krvnog pritiska, manometar za kontrolu pritiska u pneumaticima i vage klase II i III. Nadzor je vršen putem administrativne provjere prateće dokumentacije, vizuelnom kontrolom. U izvještajnoj godini nije bilo RAPEX obavještenja o prisustvu na tržištu nebezbjednih proizvoda iz nadležnosti ove inspekcije.

Postupanje po inicijativama: Tokom izvještajne godine primljeno je 14 inicijativa, kojima su prijavljeni problemi iz oblasti metrologije, i to na: na: električna brojila (1), vodomjere (11) i vage klase III do 9.000 kg - trgovačke vage (2). Navedene inicijative su u stvari,

žalba potrošača, od kojih su inspektori u sedam slučajeva utvrdili nepravilnost (vodomjeri bez važećeg žiga o ovjeravanju mjerila), za čije otklanjanje su preduzete zakonom propisane mjere. Takođe treba napomenuti da u izvještajnoj godini nije bilo žalbi potrošača na istočene količine goriva na benzinskim pumpama. U oblasti kontrole predmeta od dragocjenih metala, nije bilo primljene inicijative.

Ostale aktivnosti

U toku 2020.godine pokrenuta je inicijativa za potpisivanje Memoranduma o razumijevanju i saradnji između Zavoda za metrologiju i Uprave za inspekcijske poslove, u čijem sastavu je Metrološka inspekcija. Cilj inicijative je da se intenzivira saradnja koja je u zajedničkom interesu oba organa. Nakon sastanka predstavnika ova dva organa, pripremljen je predlog teksta koji je poslat Zavodu za metrologiju ali nije bilo povratne informacije. Iz tog razloga, trebalo bi jačati saradnju sa Zavodom za metrologiju i Ministarstvom ekonomskog razvoja, kako bi se metrološkim inspektorima omogućilo učešće u obukama i metrološkim organizacijama, a sve u cilju nastavka kontinuiranog usavršavanja inspektora. Zavod za metrologiju je ponovo ovoj inspekciji vratio mogućnost učešća jednog predstavnika u radu WELMEC GRUPE 5 (metrološko-tržišni nadzor).

Pored planiranih inspekcijskih nadzora, Metrološka inspekcija je tokom januara mjeseca pružila aktivnu pomoć u radu Sanitarne inspekcije I donijela 87 Rješenja o smještanju u samoizolaciju lica zaraženih koronavirusom.

Ocjena stanja i predlog mjera

Može se konstatovati da je Metrološka inspekcija u izvještajnoj godini funkcionisala na zadovoljavajućem nivou, sa povećanim intezitetom u odnosu na 2021. godinu. Povećanje broja inspektora omogućilo je i veći broj inspekcijskih pregleda i kontrolisanih subjekata u oblasti zakonskih mjerila, koja u ranijem periodu nijesu bila obuhvaćena ili su bila u manjem obimu. Takođe, u izvještajnoj godini je bio veći i broj kontrola i povećanje broja ovjerenih mjerila i žigosanih predmeta od dragocjenih metala, što je u funkciji bolje zaštite potrošača i smanjenja sive ekonomije u ovoj oblasti.

Pored opreme nabavljene u ranijem periodu, trebalo bi nabaviti nedostajuću mjernu opremu za kontrole na terenu, prije svega jednu vagu klase tačnosti II za kontrolu prethodno upakovanih proizvoda, kao i mjerni uređaj za kontrolu električnih brojila, zbog prijave potrošača na ovaj tip mjerila. Za predmetne kontrole se koristi mjerna oprema Zavoda za metrologiju, odnosno CEDISA- a, što otežava inspekcijski nadzor u ovim segmentima.

B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI I ZAŠTITU DRŽAVNIH RESUSRSA

U okviru ovog sektora svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Zdravstveno - sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Ekološka inspekcija, Inspekcija za vode, Inspekcija za geodeziju, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Inspekcija za ugljovodonike, Elektroenergetska inspekcija i Termoenergetska inspekcija.

1. Zdravstveno - sanitarna inspekcija

Odsjek za Zdravstveno - sanitarnu inspekciju čine Sanitarna i Zdravstvena inspekcija.

U ovom Odsjeku broj sistematizovanih radnih mjesta je 53 (glavna inspektorica, devet zdravstvenih i 38 sanitarnih inspektora (uključujući inspektora koordinatora), od kojih je popunjeno 39 radnih mjesta za inspektora, uključujući i mjesto glavne inspektorice. Sanitarnih inspektora je 32 (uključujući inspektora koordinatora), a zdravstvenih 6. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom raznih profila zanimanja (dr. medicine, dr. stomatologije, dipl. farmaceuti, inž. tehnolozi, dipl. biolozi, dipl. hemičari, dipl. agronomi, dipl. veterinar i dipl. sanitarni inženjeri).

Aktivnosti zdravstveno-sanitarne inspekcije u cilju sprečavanja unošenja i širenja zarazne bolesti (Covid-19) na teritoriju Crne Gore izazvane novim sojem koronavirusa

U toku 2022. godini sanitarni inspektori su, osim redovnih aktivnosti bili angažovani na sprovođenju mjera u cilju sprečavanja unošenja, širenja i suzbijanja zarazne bolesti izazvane koronavirusom. Vršeni su zdravstveni nadzor putnika u međunarodnom saobraćaju na graničnim prelazima (do 10.marta 2022. godine), kao i nadzor nad oboljelim licima i licima u zemlji koja su bila (ili je postojala sumnja da su bila) u kontaktu sa oboljelim.

U izvještajnom periodu, inspektori su donijeli 129.632 rješenja i to:

Vrsta rješenja	Broj izdatih rješenja
o stavljanju lica u samoizolaciju na graničnim prelazima	6.048
o smještaju u samoizolaciju oboljelih lica	111.777
o smještaju u samoizolaciju zbog kontakta sa oboljelim	11.807

Također su donijeta i rješenja o samoizolaciji i stavljanju pod zdravstveni nadzor lica zbog obolijevanja od majmunskih boginja (MPXV) i to:

Vrsta rješenja	Broj
o stavljanju u samoizolaciju	2
o stavljanju pod zdravstveni nadzor zbog kontakta sa oboljelim	5
UKUPNO:	7

U cilju kontrole poštovanja rješenja o samoizolaciji, inspektori su, sa službenicima centara bezbjednosti, ili samostalno kontrolisali 1.150 lica koja su bila u samoizolaciji, i protiv dva lica koja su kršila samoizolaciju podnijete su krivične prijave.

Sanitarna inspekcija

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o sanitarnoj inspekciji, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o duvanu, Zakon o vodama, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o kozmetičkim proizvodima, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o hemikalijama, Zakon o biocidnim proizvodima, Zakon o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu, Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i veći broj podzakonskih akata donešenih u cilju primjene navedenih zakona.

Sanitarni inspektori su vršili nadzor u oblastima: zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, bezbjednost predmeta opšte upotrebe u proizvodnji, prometu i uvozu, promet igračaka, javno snabdijevanje stanovništva vodom za piće, ograničenje upotrebe duvanskih proizvoda, promet hemikalija, biocida, sanitarno-higijenski uslovi u zdravstvenim objektima, kozmetičko-frizerskim salonima, školama, vrtićima, objektima sporta i rekreacije i dr.

Inspekcijski nadzor

Unutrašnje tržište

Sanitarni inspektori su na unutrašnjem tržištu izvršili ukupno 8.544 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrđene 2.443 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	8.544
– redovni	6.125

– po inicijativi	282
– po zahtjevu stranke	660
– kontrolni	1.477
Broj utvrđenih nepravilnosti	2.443
Broj rješenja	1.192
Broj ukazivanja	1.340
Broj prekršajnih naloga	2.056
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	699.335,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	103
Broj podnijetih krivičnih prijava	2

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (2.443), najveći broj se odnosio na: neispunjenost opštih i posebnih higijenskih zahtjeva, nevršenje obaveznog zdravstvenog pregleda, nesprovođenje opštih i posebnih higijenskih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, povredu propisa o zdravstveno ispravnoj vodi za ljudsku upotrebu i bazenskoj vodi, nebezbedne kozmetičke proizvode/igračke, neisticanje oznake o zabrani pušenja, upotrebu duvanskih proizvoda, neposjedovanje dokumentacije u momentu inspeksijskih pregleda, neposjedovanje sanitarne saglasnosti i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (2.443), inspektori su u 1.340 slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 1.192 rješenja. Po zahtjevu stranke donijeto je 320 rješenja o ispunjenosti sanitarno higijenskih uslova (naknada u iznosu od 20.046,00 €), kao i 340 rješenja o prenosu posmrtnih ostataka. Od preostala 532 donijeta rješenja, 453 rješenja su o zabrani obavljanja licima bez sanitarne knjižice ili kliconošama, 18 rješenja o vršenju mjera preventivne dezinfekcije i deratizacije, šest rješenja o zabrani upotrebe vode (lokalno vodosnabdijevanje), osam rješenja kojim se nalaže dobijanje sanitarne saglasnosti i 47 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini od 1.192 donijeta rješenja, 1.138 rješenja su izvršena dobrovoljno, dok su 54 rješenja u postupku izvršenja.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su tri žalbe, od čega je jedna riješena i poništeno rješenje inspektora (predmet vraćen na ponovni postupak). Kod drugostepenog organa je u dva slučajeva postupak po žalbi u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali ukupno 2.056 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 699.335,00 €, od čega je naplaćeno 1.856 prekršajnih naloga, što je 90% od broja izdatih. Za 34 prekršajna naloga podnijeti su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

Sanitarni inspektori su za 29 nenaplaćenih prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati, dok za 137 naloga biće podnijete naredbe o prinudnoj naplati početkom naredne godine.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli 103 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje, od čega je 101 zahtjev protiv roditelja zbog odbijanja obavezne imunoprofilakse djece kod određenih zaraznih bolesti (po Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti).

U izvještajnom periodu podnijete su dvije krivične prijave zbog kršenja mjera samoizolacije, koje su riješene na način da je određen novčani iznos uplaćen u humanitarne svrhe.

Nadzor po oblastima

Voda za piće: U izvještajnoj godini praćena je zdravstvena ispravnost vode za ljudsku upotrebu, kao i stanje objekata, uređaja i opreme za vodosnabdijevanje. Od 116 uzetih uzoraka vode za laboratorijsko ispitivanje, dostavljene analize su pokazale da je 84 uzoraka bilo ispravno, dok su 32 uzorka bila hemijski neispravno. Voda gradskih vodovoda u Pljevljima je bila povremeno higijenski neispravna zbog povećane mutnoće i u tim slučajevima je nadležno preduzeće davalo saopštenje za javnost.

Bezbednost proizvoda - nadzor na tržištu: U skladu sa Godišnjim programom nadzora na tržištu za 2022. godinu, sanitarni inspektori su vršili proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor proizvoda na tržištu. Vršen je nadzor bezbednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu i preduzimane su mjere u cilju obezbjeđivanja da proizvodi isporučeni na tržište ispunjavaju zahtjeve koji obezbjeđuju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštite zdravlja i bezbednosti potrošača (posebno djece) i drugih krajnjih korisnika.

Nadzor je vršen kao proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor (po informacijama iz sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima u Evropskoj uniji - RAPEX sistem, kao i informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima i drugim izvorima).

Programom nadzora proizvoda na tržištu bile su obuhvaćene četiri kategorije proizvoda i to: biocidni proizvodi – sredstva za dezinfekciju, kozmetički proizvodi (kreme za lice, kupke i šamponi za djecu i proizvodi za sunčanje), obmanjujući proizvodi i igračke.

Prilikom neposrednih inspekcijskih pregleda kod subjekata nadzora vršena je administrativna provjera prateće dokumentacije, fizički pregledi i laboratorijsko ispitivanje proizvoda.

Izvršeno je ukupno 590 inspekcijskih pregleda objekata, od čega 376 pregleda u proaktivnom nadzoru (po programu - redovni, produženi) i 214 pregleda u reaktivnom nadzoru (po RAPEX obavještenjima 194 pregleda i po informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima 20 pregleda).

Po Rapex obavještenjima traženo je 40 opasnih proizvoda (igračke), a po obavještenju iz Regionalne mreže dva proizvoda. Prilikom pregleda po ovim obavještenjima na tržištu Crne Gore nijesu nađeni opasni proizvodi.

Proaktivni nadzor

Na tržištu Crne Gore u proaktivnom nadzoru pronađeno je 20 vrsta opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom (plastičnih igračaka) u ukupnoj količini od 519 komada. Za počinjene prekršaje, inspektorisi u izdali 20 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 9.460,00 €.

Tabela br. 1 – Broj pronađenih opasnih proizvoda na tržištu – ukupno

Naziv proizvoda	Vrsta proizvoda	Uvezeno (kom)	Na tržištu (kom)	Prodato (kom)	Ozbiljan rizik (kom/vrsta)	Opoziv proizvoda (kom/vrsta)	Opasni proizvodi bez ozbilj.rizika	Izvršeno uništenje
Igračke	20	1191	519	672	519/12	672/20	/	519/20
Ukupno	20	1191	519	672	519/12	672/20	/	519/20

Izvršeno je ukupno 376 pregleda objekata i pregledano 489 vrsta proizvoda i to:

1. Biocidni proizvodi – 16 pregleda objekata – pregledano 47 vrsta,
2. Kozmetički proizvodi – 146 pregleda objekata, pregledano 140 vrsta proizvoda i to: (kreme za lice – 37 pregleda, pregledano 29 vrsta; kupke i šamponi za djecu – 76 pregleda, pregledano 82 vrste i kreme za sunčanje – 32 pregleda, pregledano 39 vrsta),
3. Obmanjujući proizvodi – pregledano 19 objekata i nijesu zatečeni obmanjujući proizvodi
4. Igračke – 50 pregled objekata, pregledana 301 vrsta.

Za laboratorijska ispitivanja uzeta su 33 uzorka (plastičnih igračaka). Laboratorijske analize su pokazale da je bilo nebezbedno 20 uzoraka/vrsta igračaka jer su analize pokazale da je sadržaj ftalata u ispitivanim uzorcima bio veći od dozvoljene koncentracije. Pronađeno je 20 vrsta opasnih proizvoda u količini od 519 komada.

Reaktivni nadzor

Pored planiranog nadzora, inspektori su vršili i reaktivni nadzor po obavještenjima iz RAPEX izvještaja 194 pregled objekata i 20 po informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima. Po Rapex obavještenjima traženo je 40 opasnih proizvoda (igračke) a, po obavještenju iz Regionalne mreže dva proizvoda (dvije igračke). Prilikom pregleda po ovim obavještenjima na tržištu CG nijesu nađeni opasni proizvodi.

Subjekti nadzora su dobrovoljno trajno stavili van prometa opasne proizvode i nakon sprovedenih postupaka opoziva uništili 519 komada igračaka (20) vrsta u skladu sa propisima. Obavještenja o opozivu su objavljivana preko dnevnih novina i isticanjem obavještenja u objektima.

Duvanski proizvodi: U skladu sa nadležnostima i ovlašćenjima iz Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, sanitarni inspektori su u 2022. godini izvršili 1.379 inspeksijskih pregleda. Kontrole su vršene u objektima u kojima se obavlja vaspitno-obrazovna djelatnost (škole, vrtići), trgovinska djelatnost, priređuju igre na sreću, kao i

radnim prostorima u kojima poslove obavljaju državni organi, organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave i službe, kao i druga pravna lica koja vrše javna ovlaštenja (sudovi, ministarstva, uprave, službe u opštinama, pravna lica koja vrše javna ovlaštenja).

U izvršenim inspekcijskim pregledima, utvrđeno je 54 nepravilnosti koje su se odnosile na neisticanje oznake o zabrani pušenja (sedam) i na upotrebu duvanskih proizvoda u radnom prostoru (47). U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su u pojedinim slučajevima ukazivali subjektima nadzora da otklone nepravilnosti. Za počinjene prekršaje izdato je 68 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 8.290,00 €.

Spoljnotrgovinski promet

Radi sprečavanja unošenja zaraznih bolesti na teritoriji Crne Gore, na graničnim prelazima i drugim mjestima gdje se vrši carinjenje, Sanitarna inspekcija je vršila nadzor nad putnicima, njihovim stvarima, saobraćajnim sredstvima u međunarodnom saobraćaju, kao i nad uvozom predmeta opšte upotrebe, kozmetičkih proizvoda, biocida i hemikalijama.

U izvještajnom periodu kontrolisano je 865 brodova. Izdato je 18 potvrda o oslobodjenju od deratizacije i 865 potvrda (dozvola) za slobodan saobraćaj brodova, a zdravstvenim nadzorom obuhvaćeno 376.626 putnika i posade na brodovima.

Takođe, u periodu od 1.1 – 10.03.2022. godine, zdravstvenim nadzorom obuhvaćeni su putnici koji su doputovali sa 809 aviona (redovni i čarter letovi) i 204 leta generalne avijacije i privatnih letova.

Na graničnim prelazima, u postupku zdravstvenog nadzora nad putnicima, izdato je 6.408 rješenja o smjestaju u samoizolaciju u cilju sprečavanja unošenja u zemlju, širenja i pojave zaraznih bolesti, koji dolaze iz zemalja u kojima ima zarazne bolesti koronavirusa.

Podnijeto je ukupno 6.584 zahtjeva u spoljnotrgovinskom prometu (predmeti opšte upotrebe, kozmetički proizvodi, hemikalije, biocidi).

Po osnovu 918 podnijetih zahtjeva, koji su se odnosili na hemikalije i biocide, izvršen je pregled 3.362,811 kg, za koje je odobren uvoz i promet. Uzeta su dva uzorka biocidnih proizvoda (sredstava za dezinfekciju). Dostavljeni rezultati laboratorijskih ispitivanja su pokazali da su ispitivani uzorci zadovoljavali propisane zahtjeve.

Po osnovu 5.666 zahtjeva koji su se odnosili na predmete opšte upotrebe/kozmetičke proizvode, pregledano je 28.583.351,4 kg. Tom prilikom je uzeto 139 uzoraka za laboratorijska ispitivanja radi ispitivanja zdravstvene ispravnosti. Dostavljeni rezultati ispitivanja su pokazali da je 45 ispitivanih uzoraka bio neispravan, a odnosio se na uzorak – vlažne maramice, zbog povećane koncentracije antimona. Zabranjen je promet 124.392,5 kg i ista je vraćena isporučiocu.

Prilikom pregleda brodova i predmeta opšte upotrebe, po osnovu naplate administrativne takse, naplaćeno je ukupno 206.638,00 €, dok je po osnovu naknade za zdravstveni pregled pošiljki naplaćeno ukupno 36.004,43 €.

U sprovođenju nadzora u spoljnotrgovinskom prometu, Sanitarna inspekcija je naplatila ukupno 242.642,43 €.

Postupanje po inicijativama: Sanitarna inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 282 inspeksijska pregleda po primljenim inicijativama. Najveći broj inicijative se odnosio na neposjedovanje sanitarnih knjižica, neposjedovanje deklaracije na kozmetičkim proizvodima, neposjedovanje deklaracije na Brajevom pismu, istekli rok upotrebe na kozmetičkim proizvodima, neadekvatni sanitarno higijenski uslovi.

Zdravstvena inspekcija

U izvještajnom periodu zdravstveni nadzor vršila su pet zdravstvena inspektora, i jedan sanitarni inspektor sa ovlaštenjem zdravstvenog inspektora. Zdravstveni inspektori su vršili pojačane aktivnosti u skladu sa Planom aktivnosti za ljetnju turističku sezonu u primorskim opštinama.

Nadležnosti

Zdravstvena inspekcija vrši inspeksijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa u oblasti zdravstvene zaštite, kao i nadzor nad sprovođenjem propisanih mjera zdravstvene zaštite.

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o zdravstvenoj inspekciji, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o lijekovima, Zakon o medicinskim sredstvima, Zakon o apotekarskoj djelatnosti, Zakon o pravima pacijenata, Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakon o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim sredstvima, Zakon o uslovima i postupku za prekid trudnoće, Zakon o obezbjeđivanju krvi, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o sprečavanju zloupotrebe droga, Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, kao i veći broj podzakonskih akata donešenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini zdravstveni inspektori su izvršili ukupno 798 inspeksijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 272 nepravilnosti.

Inspeksijski nadzor je vršen u javnim zdravstvenim ustanovama (113), privatnim zdravstvenim ustanovama (631) i ostalo (54).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	798
- redovni	592
- po inicijativi	142
- kontrolni	64
Broj utvrđenih nepravilnosti	272
Broj ukazivanja	74
Broj rješenja	34
Broj prekršajnih naloga	273
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	94.665,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	2

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (272), najveći broj se odnosio na: neposjedovanje dokumentacije za zdravstveni kadar u momentu inspekcijskog pregleda u zdravstvenim ustanovama, neobezbjedivanje kontinuiteta zdravstvene zaštite, neposjedovanje rješenja Ministarstva zdravlja o ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje zdravstvene djelatnosti ili dijela zdravstvene djelatnosti, izdavanje lijeka bez recepta čije izdavanje je propisano za izdavanje na recept, rad apoteka za vrijeme odsustva farmaceuta, nepropisno vođenje medicinske dokumentacije, neposjedovanje dokumentacije u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa propisima, neposjedovanje dokumentacije u momentu inspekcijskog pregleda i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (272), inspektori su u 83 slučaja izrekli mjeru ukazivanje i donijeli ukupno 34 rješenja, i to: šest rješenja o otklanjanju nepravilnosti, 16 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, pet rješenja o zabrani obavljanja određenih poslova zdravstvene djelatnosti u privatnim zdravstvenim ustanovama, jedno rješenja o zabrani obavljanja zdravstvene djelatnosti zdravstvenom radniku bez licence, tri rješenja o privremenom stavljanju van prometa i povlačenju iz prometa medicinskih sredstava, jedno rješenje o usklađivanju rada apoteke sa radom farmaceuta, jedno rješenje o zabrani obavljanja dopunskog rada bez saglasnosti i jedno rješenje o obavljanju poslova van zdravstvene ustanove.

U izvještajnom periodu, prilikom nadzora nad sprovođenjem Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, izvršena su 143 inspekcijska pregleda, kako u zdravstvenim ustanovama, pored kontrole iz oblasti zdravstvene djelatnosti, tako i u drugim subjektima kontrole. U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđene su dvije nepravilnosti koje su se odnosile na neisticanje oznake o zabrani pušenja i iste nakon ukazivanja otklonjene.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini od 34 donijeta rješenja, 28 rješenja su izvršena dobrovoljno, dok za preostalih šest rješenja nije istekao rok za izvršenje.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su četiri žalbe, od čega je odlučeno po njih dvije tako što su odbijene od strane drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali 273 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 94.665,00 €, od kojih su naplaćena 263 naloga, što je 96% od broja izdatih.

Za šest prekršajnih naloga u narednoj godini biće poslate naredbe Centralnoj banci za naplatu, dok su za četiri naloga podnijeti zahtjevi za sudsko odlučivanje područnim sudovima za prekršaje.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su u izvještajnom periodu podnijeli dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje

Od nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu, riješeno je 60 zahtjeva uključujući 16 iz prethodnog perioda (49 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 11 zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 37 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 7.490,00 € (sa troškovima postupka). U osam slučajeva donijeto je rješenje o oslobađanju, u 11 slučajeva izrečena je opomena, u jednom slučaju prekršajni nalog je stavljen van snage, dok je u tri slučaja postupak obustavljen (zbog nastale zastrajelosti vođenja postupka).

Postupanje po inicijativama: Zdravstvena inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 142 inspeksijski pregled po primljenim inicijativama. Inicijative su se odnosile na: izdavanje lijekova bez recepta, rad apoteka bez odgovarajućeg kadra, rad laboratorija bez rješenja Ministarstva zdravlja, prigovor na rad ljekara, promet lijekova bez prevedenog uputstva za upotrebu na crnogorskom jeziku, provjeru odobrene privremene spriječenosti za rad, obavljanje prometa medicinskih sredstava suprotno propisima i dr.

Ostale aktivnosti

U skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava, zdravstveni inspektori i su izvršili 70 inspeksijskih pregleda u privatnim i javnim zdravstvenim ustanovama u dijelu poštovanja primjene Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika. U izvršenim inspeksijskim pregledima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Ocjena stanja i predlog mjera

Važno je napomenuti da kroz ostvarivanje saradnje sa drugim državnim organima koja prije svega podrazumijeva razmjenu podataka između pojedinih organa u cilju sprječavanja i suzbijanja zarazne bolesti izazvane koronavirusom, kao i usaglašavanje mjera na otklanjanju identifikovanih problema i kreiranje najefikasnijih postupaka za postizanje efekata kontrole (Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine i dr). Takođe,

potrebno je nastaviti saradnju i sa drugim organima državne uprave, lokalne samouprave i dr.

2. Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja

U Inspekciji šumarstva, lovstva i zaštite bilja sistematizovana su radna mjesta za 13 inspektora, od čega je popunjeno devet, uključujući i glavnog inspektora (dipl. Inženjeri šumarstva-poljoprivrede).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o šumama, Zakon o divljači i lovstvu, Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća i Zakon o nacionalnim parkovima, kao i veliki broj podzakonskih akata koja uređuju ovu oblast.

Inspeksijski nadzor

Inspeksijski nadzor u izvještajnoj godini vršen je kod državnog organa (Uprava za šume), kod pravnih lica koja koriste šumu (koncesionari), kod pravnih lica koja se bave primarnom preradom drveta (pilane), kod preduzetnika koji se bave izvođenjem radova u šumi i transportom šumskih sortimenata, kod vlasnika šuma, u nacionalnim parkovima, kod korisnika lovišta, kao i kod drugih subjekata koji se bave šumarstvom i lovstvom.

U izveštajnoj godini izvršeno je ukupno 1.714 inspeksijskih pregleda (u oblasti šumarstva 1.362 i u oblasti lovstva 352), u kojima su utvrđene 363 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	1.714
- Redovni	1.428
- po inicijativi	122
- kontrolni	164
Broj utvrđenih nepravilnosti	363
Broj ukazivanja	301
Broj rješenja	23
Broj prekršajnih naloga	136
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	55.300,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	14
Broj krivičnih prijava	18

U oblasti šumarstva inspekcijski pregledi (1.362) su vršeni kod:

- Uprave za šume (681), a u vezi sa izradom i donošenjem planskih dokumenata, doznakama stabala, uzgojem i zaštitom šuma, korišćenjem šuma, prijemom i prometom drvnih sortimenata, realizacijom planiranih mjera, evidencijom i dr.;
- korisnika šuma/koncesionara i izvođača radova (255), a u vezi sa sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom šuma, prijemom, otpremom, prometom i skladištenjem drvnih sortimenata, izradom i sanacijom šumskih puteva/vlaka, evidencijom o količinama izrađenih i prodatih drvnih sortimenata i licencom;
- vlasnika šuma (158), a u vezi sa sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom i uzgojem šuma;
- nacionalnih parkova (45) a u vezi sa planskim dokumentima, doznakama stabala, sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom i uzgojem šuma;
- primarne prerade drveta - pilane (140), a u vezi sa skladištenjem, kao i žigosanjem i posjedovanjem uvjerenja o porijeklu drvnih sortimenata;
- zajedničkih pregleda sa drugim inspekcijama i institucijama (110) - Ekološka, Tržišna, Inspekcija rada i Ministarstvo unutrašnjih poslova – Policija, predmet kontrole: zajedničke akcije kod postrojenja za primarnu preradu drveta, na zaštiti šuma i promet drvnih sortimenata.

U oblasti lovstva inspekcijski pregledi (325) su vršeni kod korisnika lovišta, u vezi sa izradom i donošenjem planskih dokumenata, zaštite i uzgoja divljači, organizovanjem lova, izdavanjem dozvola za lov i ostale dokumentacije, evidencijom i dr.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini ukupno su utvrđene 363 nepravilnosti koje su se odnosile na povredu propisa iz oblasti šumarstva (227) i iz oblasti lovstva (136).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (363), inspektori su u 301 slučaju izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 23 rješenja, od čega je 15 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, četiri o zabrani sječe stabala i četiri o zabrani lova.

Inspekcija je izdala i 10 naloga o privremeno oduzetim sredstvima i predmetima koji potiču iz bespravnih radnji iz oblasti šumarstva i tom prilikom je oduzeto drvnih sortimenata u količini od 122,65 m³ neto drvne mase, od čega 104,46 m³ četinara i 18,19 m³ lišćara.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini od 23 donijeta rješenja, 21 rješenje je izvršeno dobrovoljno, dok za preostala dva rješenja nije dospio rok za izvršenje

Takođe, u izvještajnoj godini je dobrovoljno izvršeno i 11 rješenja iz prethodnog perioda.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeta je jedna žalba, koja je u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdata su ukupno 136 prekršajna naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 55.300,00 €, od kojih su naplaćena 131 prekršajna naloga, što je 96,3% od broja izdatih.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 14 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (13 iz oblasti šumarstva i 1 iz oblasti lovstva).

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 14 zahtjeva, uključujući i pet iz prethodnog perioda (13 za pokretanje prekršajnog postupka i jedan za sudsko odlučivanje). Izrečeno je devet novčanih kazni u ukupnom iznosu od 4.630,00 € (sa troškovima postupka). U tri slučaja okrivljeni je oslobođen, u dva slučaja obustavljen je prekršajni postupak ,dok je u jednom slučaju zahtjev odbačen.

U izvještajnom periodu, podnijeto je 18 krivičnih prijava zbog bespravne sječe stabala u državnoj šumi (17) i bespravnog lova (1).

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, podnijete su 122 inicijative, i to: 81 u oblasti šumarstva i 41 u oblasti lovstva. Inicijative koje su se odnosile na nepoštovanje propisa u oblasti šumarstva, primljene su od strane Uprave za šume, koncesionara/korisnika šuma, privatnih vlasnika šuma, preduzetnika i pojedinaca.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za nesmetano izvršavanje planiranih radnih zadataka, usavršavanje metoda rada i podizanje nivoa efikasnosti u radu, potrebno je obezbijediti odgovarajuću edukaciju inspektora, kao i njihovo dalje tehničko opremanje neophodnim sredstvima za rad.

Osim zajedničkog nadzora sa drugim inspekcijama Uprave i, po potrebi, sa drugim inspekcijским organima, ostvarivaće se saradnja i sa ostalim organima državne i lokalne uprave, organima pravosuđa, stručnim institucijama infrastrukture kvaliteta i tijelima za ocjenu usaglašenosti i kontrolu kvaliteta, agencijama, nevladinim organizacijama, kao i sa međunarodnim organizacijama.

3. Ekološka inspekcija

U Ekološkoj inspekciji sistematizovano je 15 radnih mjesta, od kojih je popunjeno sedam uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inženjeri, fizičar, hemijski tehnolozi, biolog).

Nadležnosti

Ekološka inspekcija sprovodi nadzor nad: Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o zaštiti vazduha, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini, Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o hemikalijama, Zakonom o nacionalnim parkovima, Zakonom o industrijskim emisijama, Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakonom o biocidnim proizvodima, Zakon o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena, Zakon o stranim invanzivnim vrstama, Zakonom o genetski modifikovanim organizmima, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata donesenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 2.138 inspekcijskih pregleda u kojima je utvrdila 973 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	2.138
- Redovni	1.111
- po inicijativi	251
- kontrolni	580
Broj utvrđenih nepravilnosti	973
Broj ukazivanja	124
Broj rješenja	721
Broj prekršajnih naloga	3
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	780,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	62
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	42
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	35.310,00 €
Broj krivičnih prijava	13

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 973 nepravilnosti, a najčešće su se odnosile na: obavljanje djelatnosti bez dozvole i saglasnosti nadležnih organa; neispravnom kvalitetu tehnoloških voda suprotno uslovima za ispuštanje u javnu kanalizaciju i prirodni recipijent propisan zakonom (kada obaveza kontrole kvaliteta otpadnih voda proizilazi iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu); obavljanje djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa; držanje zaštićenih vrsta u zatočeništvu bez dozvola ili u neadekvatnim uslovima, neodgovarajući

kvalitet ispuštenih gasova iz ložišta i drugih tehnoloških ispusta; nepreduzimanje mjera iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu; upravljanje otpadom na način kojim se stvara negativan uticaj na životnu sredinu; planove i programe; povećan nivo buke u životnoj sredini; nedostavljanje podataka iz katastra zagađivača nadležnom organu; nevršenje zdravstvenih pregleda profesionalno izloženih lica koja rade u zoni zračenja; nevršenje dozimetrijskih ispitivanja, kontrole radne sredine i mjerenja u cilju sprovođenja programa osiguranja i kontrole kvaliteta za izvore jonizujućeg zračenja; neposjedovanje rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja, neadekvatno skladištenje hemikalija, promet hemikalija bez dozvole nadležnog organa, nedostavljanje obavještenja o seveso postrojenjima, mjerenje nivoa nejonizujućeg zračenja i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (973), inspektori su izrekli 124 mjeru ukazivanja i donijeli 721 rješenje, od kojih je 718 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i tri o zabrani izvođenja radova.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donesenih rješenja u izvještajnom periodu (721), izvršena su 572. Dobrovoljno je izvršeno 565, dok je sedam rješenja izvršeno administrativno. Od 147 neizvršenih rješenja, za 43 rješenja u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok su preostalih 104 u postupku izvršenja. Dva rješenja su obustavljena.

U izvještajnom periodu, donijeta su 42 zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 35.310,00 €), od kojih su četiri naplaćena, a 18 su u postupku naplate. U sedam slučajeva subjekti nadzora su postupili i nije vršena naplata izrečenih novčanih kazni, dok za 13 zaključaka u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje.

Od 122 rješenja donijetih u prethodnom periodu, u izvještajnoj godini izvršeno je 99 (95 dobrovoljno i četiri administrativnim putem), dok je kod 23 rješenja, ova inspekcija pristupila administrativnom izvršenju novčanom kaznom. Za izvršenje naloženih mjera iz predmetnih rješenja, potrebna su velika finansijska ulaganja za: instaliranje najbolje dostupne opreme, sistema za prečišćavanje vode i vazduha, kao i za trajno zbrinjavanje otpada.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je 11 žalbi, od kojih je pet riješeno. Prvostepeni organ je rješavao po dvije žalbe, od čega je u jednom slučaju žalba odbijena, a u drugom žalba je prihvaćena i rješenje je izmijenjeno, dok je drugostepeni organ rješavao po tri žalbe, od čega su u sva tri slučaja žalbe odbijene. Kod drugostepenog organa je u šest slučajeva postupak po žalbi u toku.

Takođe, u 2022. godini riješene su dvije žalbe koje su podnesene u 2021. godini i u oba slučaja žalba je usvojena od strane drugostepenog organa (rješenja su poništena, jedno u cjelini, a jedno djelimično).

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali

tri prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 780,00 €, od čega je jedan naplaćen, dok su za dva nenaplaćena prekršajna naloga (koja su postala konačna i izvršna), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijete naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 62 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješen je 31 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i 16 zahtjeva iz prethodnog perioda. Izrečeno je 26 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 26.585,00 € (sa troškovima postupka). U dva slučaja okrivljeni je oslobođen, dok su za tri zahtjeva obustavljen prekršajni postupak.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu nije bilo podnijetih žalbi.

U izvještajnom periodu podneseno je 13 krivičnih prijava i to: pet zbog držanja zaštićenih vrsta u zatočeništvu bez dozvola ili u neadekvatnim uslovima, tri zbog obavljanje radova u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa radova u zoni morskog dobra i zaštićenog dobra (Velika plaža, Ulcinj ,park prirode Katič, Reževići, Budva , NP Prokletije), četiri zbog odlaganja i skladištenja otpada na način kojim se stvara negativan uticaj na životnu sredinu i jedna zbog negativnog uticaja na životnu sredinu.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu podnesena je 251 inicijativa po kojima je Ekološka inspekcija vršila inspeksijske nadzore civilnog sektora i NVO organizacija, a koje su se najčešće odnosile na: oblast uklanjanja otpada, realizaciju mjera iz elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, buku, izvođenje radova u zaštićenim područjima.

Ostale aktivnosti

Predstavnici Ekološke inspekcije su, na zahtjev Odsjeka za međunarodnu operativnu policijsku saradnju INTERPOL – EUROPOL – SIRENE, učestvovali su u projektu EMPACT EnviCrime Priority 2.9. (koji se odnosi na EMPACT projekat OA 8.4) kao vid podrške borbe protiv zagađenja i kriminala u vezi sa otpadom. U vezi sa tim, ekološki inspektori su u periodu 21.11 - 25.11.2022. godine, vršili pojačan inspeksijski nadzor na suzbijanju navedene problematike.

Takođe, predstavnici Ekološke inspekcije su, tokom izvještajne godine, učestvovali u u online radionicama/radionicama na teme: „Podizanja svijesti i upoznavanju operatera sa rizicima rukovanja proizvodima koji sadrže PFOS“ (u saradnji sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma), „Izrada Planova upravljanja za morska zaštićena područja“ (u organizaciji JP Morsko dobro i Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma), „Upravljanje rizicima“ i "Upravljanje bezbjednošću procesa" (u organizaciji Uprave za ugljovodonike), Nacionalni okvirni plan za razvoj mreže integrisanih obalnih i morskih zaštićenih područja"(u organizaciji UNEP-a i Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma), „Nacionalni okvirni plan za razvoj mreže integrisanih obalnih i morskih zaštićenih područja“ (u organizaciji Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, UNEP/GEF), "Fourth National Report of Montenegro on the Implementation

of Joint Convention to the 7th Review Meeting”, "TAIEX Regional Workshop on Environmental Radioactivity Monitoring" (u Centru za ekotoksikoloska ispitivanja Crne Gore i Ministarstvu ekologije i prostornog planiranja), „Pravni vodič UNODC o nelegalnoj trgovini otpadom (Bukurešt, Rumunija).

U organizaciji NVO Eco-team Ekološka inspekcija je , u martu 2022.godine,učestvovala na sastanku na temu Implikacije EU politika i izazova na energetskom tržištu na elektro-energetski sistem Crne Gore. Takođe,učestvovala je u okruglom stolu na temu „Krijumčarenje i nelegalno držanje divljih životinja– izazovi i trenutno stanje u Crnoj Gori, moguća rješenja problema, primjeri prakse iz regiona i EU“, kao i na sljedećim obukama: „Bezbjednost na moru i obuka za vanredne situacije (radi produženja sertifikata BOSIET – FOET), „Izrada Plana zaštite morskog biodiverziteta“ (u organizaciji Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Uprave za ugljovodonike i Uprave pomorske sigurnosti), „Osnovni kurs pomoći nauljenim divljim životinjama“ (u organizaciji Instituta za biologiju mora Kotor i organizacije EUROWA). U periodu 20.6 - 22.6.2022. Ekološka inspekcija je pohađala obuku na temu „Sanacija PCB kontaminirane lokacije – studija slučaja PCB kontaminacija KAP“ u organizaciji Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Crne Gore u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, a kroz projekat „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži polihlorovane bifenile (PCB)“, u hotelu Hilton, Podgorica. Praktični dio obuke se održao na lokaciji u UNIPROM KAP kompaniji.

Pored navedenog, ova inspekcija je učestvovala na sastanku sa organizacijom „Four paws“ u organizaciji Agencije za zaštitu životne sredine na temu razvoja trgovine divljim životinjama na Balkanu i spašavanja, prijevoza i konačni smještaj zaplijenjenih životinja, kao i na sastancima “Regional workshop on application of graded approach in regulating the safety of radiation sources”(u Atini, Grčka), “Regional training course on authorization and inspection for the security of radioactive material and associated facilities” (u Tirani, Albanija) i “Regionaal workshop on strenghtening nuclear an radiation education an training programmes”(u Zagrebu, Hrvatska).

Inspekcija je u periodu 9.5 –13.5.2022. godine bila u studijskoj posjeti Parku prirode „Telašćica“ i Nacionalnom parku „Mljet“, Hrvatska.

Ocjena stanja i predlog mjera

S obzirom na nedovoljan broj ekoloških inspektora, inspektori nijesu podijeljeni po određenim oblastima nadzora, već jedan inspektor je nadležan za sprovođenje Zakona o jonizujućem zračenju i Zakona o nejonizujućem zračenju, a ostali inspektori su nadležni za sve ostale oblasti. Kako je u nadležnosti ekološke inspekcije praćenje i implementacija velikog broja zakona i podzakonskih akata, neophodno je povećati broj inspektora, naročito za sjeverni region, kao i za oblast jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja.

Potrebno je obezbijediti infrastrukturu za čuvanje (skladištenje) djelova i derivata CITES, vrsta koje bi bile privremeno konfiskovane od strane ove inspekcije ili trajno konfiskovane od strane nadležnog suda, a shodno Zakonu o zaštiti prirode. Na taj način bi se stvorili uslovi za implementaciju odredbi Zakona o zaštiti prirode koje se odnose na CITES vrste, kao i uslovi za realizaciju ovih i sličnih Projekata. Potrebna je dalja obuka zainteresovanih veterinarara za morske sisare.

U cilju potpunog ostvarivanja nadležnosti, usvajanja savremenih metoda rada, ujednačavanja prakse u nadzoru i preduzimanju mjera, neophodno je stalno usavršavanje znanja inspektora. To podrazumijeva blagovremeno upoznavanje sa novim propisima iz nadležnosti Ekološke inspekcije i njenom ulogom u kontroli njihove primjene, upoznavanje sa pravom EU, iskustvima u EU i okruženju, saradnja sa nadležnim organima i institucijama u Crnoj Gori i izvan Crne Gore, specijalizacije pojedinih inspektora za određene oblasti nadzora itd.

4. Inspekcija za vode

U Inspekciji za vode sistematizovano je devet radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena četiri, uključujući i glavnog inspektora (jedan dipl. mašinski inž., dva dipl. građevinska inž. i jedan dipl. inž. zaštite životne sredine).

Nadležnosti

Inspekcija za vode sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o vodama, Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, Zakona o finansiranju upravljanja vodama, Zakona o ratifikaciji ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, kao i nad primjenom podzakonskih akata donesenih na osnovu ovih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini, Inspekcija za vode je izvršila 712 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 157 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	712
- Redovni	361
- po inicijativi	214
- kontrolni	137
Broj utvrđenih nepravilnosti	157
Broj ukazivanja	14
Broj rješenja	45
Broj prekršajnih naloga	25
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	8.510,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	17
Broj zaključaka (rješenja) o novčanom kažnjavanju	62
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom (rješenjem)	89.800,00 €
Broj krivičnih prijava	20

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 157 nepravilnosti koje su se najčešće odnosile na: kontrolu kvaliteta ispuštene otpadne vode, eksploataciju riječnih nanosa bez propisane saglasnosti, kontrolu ispunjenosti uslova iz vodnih akata, deponovanje materijala na vodnom zemljištu, kontrolu kvaliteta vode za kupanje i ispuštanje otpadne vode neposredno u prijemnik, pri čemu nije obezbijeđeno prečišćavanje otpadnih voda do nivoa koji odgovara propisima o efluentima (emisiji).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (157), inspektori su u 14 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 45 rješenja, od čega je 31 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, 12 rješenja o pribavljanju vodnih akata, jedno za produženje roka za dobrovoljno izvršenje rješenja i jedno kojim se odbija produženje roka za dobrovoljno izvršenje rješenja.

Od 24 uzeta uzorka vode za laboratorijsko ispitivanje, dostavljene analize su pokazale da je osam uzoraka bilo neispravno i to: pet uzoraka otpadnih voda, dva uzorka za vodu iz rijeka i jezera i jedan uzorak vode za kupanje.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 45 donijetih rješenja u izvještajnom periodu, dobrovoljno je izvršeno 25. Preostalih 20 rješenja su u postupku izvršenja.

U izvještajnom periodu donijeta su 62 zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 89.800,00 €), od čega je pet naplaćeno, 51 je u postupku naplate, dok za šest zaključaka u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje.

Od 40 rješenja prenijetih iz prethodnog perioda, u izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno šest rješenja, dok su 34 rješenja u postupku izvršenja.

Prekršajna odgovornost. Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 25 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 8.510,00 €, od čega su naplaćena 23 prekršajna naloga, što je 92% od broja izdatih. Za dva prekršajna naloga podnijeti su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 17 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 17 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i devet zahtjeva iz prethodnog perioda. Izrečeno je 13 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 8.780,00€ (sa troškovima postupka). U tri slučaja donijeto je rješenje o oslobađanju, a u jednom slučaju postupak je obustavljen.

U izvještajnoj godini podnijeto je 20 krivičnih prijava i to: zbog nelegalne eksploatacije riječnog materijala, odnosno krađe prirodnog dobra (16), zbog ispuštanja neprečišćenih otpadnih voda u prirodni recipijent (1), zbog izvođenja radova na vodnom dobru bez pribavljenih vodnih saglasnosti (1), zbog dostavljene prijave da se da se falsifikuju analize

otpadne vode na PPOV od strane menadžmenta (1) i zbog ekološkog akcidenta (1).

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, primljeno je 214 inicijativa, koje su se najčešće odnosile na: eksploataciju šljunka i pijeska iz vodotoka rijeka; ispuštanje neprečišćenih otpadnih voda u prirodni recepijent; izvođenje radova suprotno izdatim vodnim aktima (saglasnostima i dozvolama).

Ocjena stanja i predlog mjera

Zbog velikog broja nadležnosti, a u cilju efikasnijeg rada ove inspekcije, neophodno je prije svega sistemski urediti oblast upravljanja vodama i vodnim dobrom uspostavljanjem i jačanjem funkcije čuvanja i zaštite vodnog dobra, te uspostavljanje vodnog informacionog sistema (kod upravljača vodama).

Potpuno ostvarivanje uloge Inspekcije za vode na savremen i efikasan način, moguće je u optimalnom pravnom okviru. Stoga je usavršavanje zakonodavstva potreba, u čijoj realizaciji inspektori moraju saradivati i doprinositi svojim iskustvima iz nadzora nad primjenom propisa u praksi.

5. Inspekcija za geodeziju

U Inspekciji za geodeziju sistematizovana su radna mjesta za četiri inspektora, uključujući i glavnog inspektora, od kojih je popunjeno radno mjesto inspektorka III (dipl. inž. geodezije).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za geodeziju je izvršila ukupno 47 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 29 nepravilnosti.

Predmet inspekcijskog nadzora su: kontrola privatnih geodetskih organizacija (uglavnom u centralnoj regiji) koje izvode geodetske radove u različitim oblastima državnog premjera i katastra nepokretnosti, odnosno izrađuju tehničku dokumentaciju kako bi se utvrdilo da li iste ispunjavaju propisane uslove za izvođenje tih radova; da li se geodetski radovi izvode prema tehničkoj dokumentaciji i da li je ta dokumentacija izrađena u skladu sa propisima; kontrola izvođenja geodetskih radova od strane licenciranih geodetskih organizacija u smislu posjedovanja uvjerenja o utvrđenim metrološkim svojstvima i pregledu za mjerne uređaje kojima raspolažu i kojima se vrše geodetska mjerenja;

kontrola geodetskih organizacija da li vodi dnevnik radova i knjigu inspekcije na propisan način.

U izvještajnom periodu inspekcijski nadzor vršen je kod 30 geodetskih organizacija (10 u Podgorica , jedan u Danilovgradu, šest u Nikšiću, dva u Budvi, četiri u Baru, jedan u Ulcinju, jedan u Tivtu i pet u Herceg Novom).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	49
- Redovni	33
- po inicijativi	4
- kontrolni	12
Broj utvrđenih nepravilnosti	29
Broj ukazivanja	5
Broj rješenja	13
Broj podnijetih prijedloga za oduzimanje licence (sertifikata)	1
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	3

Utvrđene nepravilnosti: Najčešće utvrđene nepravilnosti su se odnosile na: nepostupanje geodetskih organizacija u skladu sa propisanim dužnostima koje iste imaju prema Upravi za katastar i državnu imovinu (prijava promjene: sjedišta poslovanja geodetske organizacije, strukture zaposlenih lica geodetske struke, kao i svih nastalih promjena u Centranom registru privrednih subjekta koje se odnose na poslovanja geodetskih organizacija), neispunjavanje uslova koji su potrebni za obavljanje određene vrste geodetskih radova i izradu tehničke dokumentacije (po izdatim licencama organa uprave), kao i metrološko obezbijedenje izvođenja geodetskih radova, neizvršeni pregledi mjernim instrumentima od strane ovlaštene laboratorije ili da nijesu izvršeni u propisanom periodu od dvije godine i na adekvatan način.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je pet mjera ukazivanja i donijeto je 12 rješenja od kojih su: šest rješenja o otklanjanju nepravilnosti, jedno rješenje o produženju roka za otklanjanje nepravilnosti, jedno rješenje o obustavi izvođenja geodetskih radova, dva rješenja o zabrani daljeg izvođenja geodetskih radova na održavanju katastra nepokretnosti i vodova, jedno rješenje o ukidanju mjere zabrane izvođenja radova i jedno rješenje o odbacivanju podneska.

Takođe, podnijet je i jedan prijedlog za oduzimanje licence za izvođenje geodetskih radova na održavanju katastra nepokretnosti i vodova.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini doneseno je 12 rješenja i sva su izvršena dobrovoljno. Takođe, u izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i jedno rješenje iz prethodnog perioda.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe i iste su riješene na način što je jedna odbijena od strane prvostepenog organa zbog neblagovremenosti, a u drugom slučaju drugostepeni organ je usvojio žalbu (u cjelini) i vratio predmet na ponovno odlučivanje. U ponovljenom postupku prvostepeni organ je donio rješenje koje je postalo izvršno.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini, podnijeta su tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje,

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka uključujući i jedan zahtjev iz prethodnog perioda i izrečene su dvije novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.610,00€ (sa troškovima postupka).

Postupanje po inicijativama: Od ukupno 16 primljenih inicijativa, dvije su odbijene zbog nedovoljno informacija, u jednom slučaju podnosilac odustao od podnijete inicijative, dok za deset Inspekcija za geodeziju nije bila nadležna za postupanje po podnijetim inicijativama, tako da je Inspekcija za geodeziju postupila po četiri inicijative.

Inicijative su se odnosile na prijave nepravilnosti u radu organa uprave nadležnog za upis prava i održavanje katastra nepokretnosti (Područna jedinica Podgorica, Kotor, Kolašin i Šavnik), zatim nepravilnosti nastale prilikom izvođenja geodetskih radova od strane licenciranih privatnih geodetskih organizacija, održavanju katastra nepokretnosti i izrade tehničke dokumentacije u vidu elaborata originalnih terenskih podataka, kao i nepravilnosti u postupanju imaoća prava na vodovima (elektroenergetski).

Ostale aktivnosti

U toku izvještajne godine, predstavnica ove inspekcije je uzela učešće na 15. Simpozijumu ovlašćenih inženjera geodezije Hrvatske, na temu "Geodezija i vode", koji je organizovan od strane Hrvatske komore ovlašćenih inženjera geodezije. Imajući u vidu da je ovo drugi put da Uprava za inspekcijske poslove učestvuje na Simpozijumu ovlašćenih inženjera geodezije Republike Hrvatske kao članice EU, pokrenuta je inicijativa o intenzivnijoj saradnji u pogledu razmjene iskustava kod primjene zakonske regulative i ostalih aktivnosti u ovoj oblasti inspekcijskog nadzora.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za uspješno ostvarivanje uloge Inspekcije za geodeziju, potrebno je dalje redefinisati zakonodavni okvir, povećati broj inspektora jer jedan inspektor pokriva kompletan nadzor u ovoj oblasti za čitavu teritoriju Crne Gore.

Potrebno je istaći potrebu za izmjenama i dopunama postojećeg Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, imajući u vidu međunarodnu praksu najboljih evropskih katastarskih država, kako bi se uspostavio elektronski šalter kao jedinstveni centralni sistem za povezivanje Uprave za katastar i državnu imovinu sa institucijama i organima državne uprave, pravnim licima koja obavljaju poslove od javnog interesa, a na koji način bi se

korišćenjem ovog e-servisa znatno smanjilo vrijeme, troškovi i broj procedura u postupku registracije nepokretnosti, kao i broj nepravilnosti s kojima se ova inspekcija svakodnevno susrijeće. Pojedina rješenja se moraju redefinisati kako bi se definisale pojedine situacije koje se pojavljuju u praksi, a koje nijesu uređene važećim tekstom Zakona, kao i uskladiti važeća rješenja sa pozitivnim propisima. Takođe, potreban je veći stepen harmonizacije sa propisima EU.

Što se tiče tehničke opremljenosti, potrebno je obezbijediti softversku podršku u vidu instalacije AutoCAD programskog paketa i nabavku jednog mjernog uređaja GPS prijemnika, kao i jednog ručnog laserskog daljinomjera.

6. Geološka inspekcija

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se tri radna mjesta odnose na Geološku inspekciju, a ista nijesu popunjena. Poslove Geološke inspekcije je, u toku 2022. godine, obavljao glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike.

Nadležnosti

Geološka inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o geološkim istraživanjima, kao i nad primjenom podzakonskih akata donešenih na osnovu ovog zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Geološka inspekcija je izvršila ukupno 136 inspeksijskih pregleda (113 kod investitora i izvođača detaljnih geoloških istraživanja tla koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena, 18 kod JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica koja vrši poslove geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru i pet kod koncesionara koji imaju zaključene ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina), u kojima je utvrđeno 19 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	136
- Redovni	4
- po inicijativi	112
- kontrolni	20
Broj utvrđenih nepravilnosti	19
Broj rješenja	1
Broj ukazivanja	18

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 19 nepravilnosti koje su se odnosile na: nepreduzimanje svih radnji predviđenih projektima (Projekat detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta "Čukače", opština Cetinje i ležišta "Jovanovići", opština Danilovgrad, Projekat detaljnih geoloških istraživanja ležišta cinka i olova „Ribnik“, opština Pljevlja); neposjedovanje Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Sitnica“, opština Herceg Novi od strane koncesionara; neizvršenje laboratorijskih ispitivanja na uzetim probama bentonita i uzorcima bentonita i stijena, neurađenu obradu dobijenih podataka i neposjedovanje Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi bentonita ležišta "Bijelo polje", opština Bar; nezavršenost projektovanih laboratorijskih i kabinetskih radova (po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2022.godinu); nezavršenost svih projektovanih terenskih radova (po Projektu geološko-geotehničkih istraživanja terena za potrebe izrade tehničke dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju objekata za remont jahti u brodogradilištu Bijela, opština Herceg Novi, po Projektu geoloških-geotehničkih istraživanja terena za potrebe sagledavanja geotehničkih uslova izgradnje planiranih sadržaja u okviru rudnika Brskovo, opština Mojkovac, po Projektu detaljnih geotehničkih istraživanja terena koja se izvode za potrebe izrade Idejnog projekta Mediteranskog koridora Crna Gora - Hrvatska – Albanija, po Projektu detaljnih geotehničkih istraživanja terena koja se izvode za potrebe dogradnje TS 110/35 kV Herceg Novi, u opštini Herceg Novi, po Projektu detaljnih geotehničkih istraživanja terena koja se izvode za potrebe proširenja TS 110/35/10 kV Vilusi, u opštini Nikšić I po Projektu detaljnih geotehničkih istraživanja terena koja se izvode za potrebe izgradnje dalekovoda DV 110 kV „Herceg Novi - Vilusi“).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, izrečeno je 18 mjera ukazivanja i donijeto jedno rješenje kojim je naloženo konesionaru da uradi Elaborat o rezervama mineralne sirovine.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini donijeto je jedno rješenje koje je izvršeno dobrovoljno.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini primljeno je 114 inicijativa koje su se odnosile na prijave izvođača radova o početku izvođenja: detaljnih geoloških istraživanja tla za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena; terenskih radova po pojedinim projektima, a koji se realizuju po programima geoloških istraživanja u Crnoj Gori i detaljnih geoloških istraživanja mineralnih sirovina, koja se izvode za potrebe koncesionara.

Ostale aktivnosti

Glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike je član Radne grupe koju je formiralo Ministarstvo kapitalnih investicija, a za potrebe izrade Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za nesmetano izvršavanje planiranih radnih zadataka, usavršavanje metoda rada i podizanje nivoa efikasnosti u radu ove inspekcije, potrebno je obezbijedi odgovarajuću edukaciju inspektora, kao i dalje tehničko opremanje neophodnim sredstvima za rad.

7. Rudarska inspekcija

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se tri radna mjesta odnose na Rudarsku inspekciju, od kojih je jedno popunjeno (rudarski inspektor I - dipl.inž.rudarstva).

Nadležnosti

Zakoni nad kojima ova inspekcija vrši nadzor su: Zakon o rudarstvu, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o upravljanju otpadom, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu Rudarska inspekcija je izvršila ukupno 193 inspeksijskih nadzora u kojima su utvrđene 64 nepravilnosti.

Predmeti inspeksijskog nadzora bili su: kontrola održavanja rudarskih objekata i postrojenja, obilježavanje eksploatacionih polja, kontrola rudarskih planova, sprovođenje mjera zaštite na radu (kako kod koncesionara, tako i na prioritetnoj dionici auto-puta Bar-Boljare), kontrola ljekarskih uvjerenja, kontrola vršenja mjerenja parametara radne sredine, zabrana radova usljed prekida ventilacije, vršenje uviđaja u slučaju povreda na radu, kontrola rudarskih planova, kontrola izvođenja rudarskih radova da li se ista vrši u skladu sa tehničkom dokumentacijom koncesionara, kao i kontrola upotrebe eksploziva i eksplozivnih materija u rudnicima.

Inspeksijskim pregledima su obuhvaćeni koncesionari koji su zaključili ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojedinih metaličnih i nemetalčnih mineralnih sirovina. Obilazak ležišta na kojima se nije vršila eksploatacija mineralnih sirovina i provjera ležišta mineralnih sirovina kojima su nekada raspolagala privredna društva sa kojima su raskinuti ugovori o koncesiji, ili su isti istekli, vršena su po Akcionom planu Vlade Crne Gore za suzbijanje sive ekonomije, isključivo u smislu pravljenja informacija prema drugim organima, a naročito prema Ministarstvu kapitalnih investicija.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	193
- Redovni	139
- po inicijativi	25
- kontrolni	29
Broj utvrđenih nepravilnosti	64
Broj ukazivanja	58
Broj rješenja	2
Broj izdatih prekršajnih naloga	19
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	14.870,00 €
Broj krivičnih prijava	3

Utvrđene nepravilnosti: Nepravilnosti koje su najčešće utvrđene odnose se na: potencijalne opasnosti u podzemnoj eksploataciji ležišta mineralnih sirovina, neposjedovanje pojedine projektne dokumentacije i odobrenja iz oblasti rudarstva, povrede na radu, neposjedovanje neophodne dokumentacije sa aspekta Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 58 mjera ukazivanja i donijeta su dva rješenja o zabrani izvođenja radova.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini, izvršena su dobrovoljna dva rješenja. Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe koje su u postupku odlučivanja.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, izdato je 19 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 14.870,00 €. U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 16 prekršajnih naloga, što je 84% od broja izdatih. Za tri prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

U izvještajnom periodu podnesene su tri krivične prijave zbog nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, Rudarska inspekcija je izvršila 25 inspekcijskih pregleda po primljenim inicijativama koje su se odnosile na: kontrolu izvođenja radova kod koncesionara, tehničke dokumentacije i odobrenja za izvođenje radova, kontrolu ispunjavanja uslova neophodnih za otpočinjanje radova u podzemnim prostorijama, povrede na radu kod koncesionara, povrede na radu u tunelima, lošu ventilaciju u podzemnim prostorijama, ispitivanje funkcionalnosti jamskog izlaznog taložnika, nelegalnu eksploataciju mineralnih sirovina, ispitivanje uslova radne sredine. U pet slučajeva inspekcija nije postupala zbog nenadležnosti.

Ostale aktivnosti

Rudarski inspektor je, do oktobra 2022.godine (po ovlaštenju) obavljao poslove i elektroenergetskog inspektora i podaci o broju inspekciskih pregleda i preduzetim mjerama u toj oblasti su prikazani u Izveštaju o radu Elektroenergetske inspekcije (*Elektroenergetska inspekcija*).

Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti na razmjeni informacija sa Upravom policije u vezi nelegalne proizvodnje kamenih agregata, kao i sa Ministarstvom unutrašnjih poslova - Direktorat za zaštitu i spašavanje o izdatim količinama eksploziva i sredstava za iniciranje istog.

Ocjena stanja i predlog mjera

Potrebno je obezbijedi odgovarajuću edukaciju inspektora, kao i bolje tehničko opremanje neophodnim sredstvima za rad.

8. Inspekcija za ugljovodonike

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se jedno radno mjesto odnosi na Inspekciju za ugljovodonike, koje je i popunjeno (master inženjer zaštite životne sredine).

Nadležnosti

Inspekcija za ugljovodonike vrši nadzor nad primjenom Zakona o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovog zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za ugljovodonike je izvršila ukupno 15 inspeksijskih nadzora, u kojima je utvrđena jedna nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	15
- Redovni	12
- po inicijativi	1
- kontrolni	2
Broj utvrđenih nepravilnosti	1
Broj ukazivanja	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđena je jedna nepravilnost, koja se odnosila na neažurno dostavljanje dokumentacije od strane koncesionara Upravi za ugljovodonike.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđene nepravilnosti, inspektorka je izrekla jednu mjeru ukazivanja.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom period primljena je jedna inicijativa koja se odnosila koja se odnosila na kašnjenje u dostavljanju dokumentacije od strane koncesionara Upravi za ugljovodonike.

Ostale aktivnosti

Inspektorka za ugljovodonike je pohađala seminar na temu "Praćenje aktivnosti vezanih za operacije sa ugljovodonicima u cilju zaštite životne sredine", koji je organizovan od strane Agencije za zaštitu životne sredine, kao i dva seminara na temu : "Upoznavanje sa procesom bušenja bušotina u naftnoj industriji" i "Zaštita i zdravlje na radu zaposlenih u naftnoj industriji", koje su organizovane od strane Uprave za ugljovodonike.

Ocjena stanja i predlog mjera

Kako je koncesionar Eni Montenegro završio radove na prvoj istražnoj bušotini te nije pronašao naftu i gas, odustao je od daljih aktivnosti i iz tog razloga povlači opremu iz Crne Gore. Ovi radovi su se izvodili prema odobrenom Planu i Programu, Zakonu o istraživanju i proizvodnji ugljovodnika, Ugovoru o koncesiji, kao i prema odobrenjima Uprave za ugljovodonike.

Koncesionar Energean Montenegro Ltd. d.s.d. Podgorica je krajem 2021 godine započeo pripremne radnje u smislu traženja poslovnog partnera neophodnog za početak realizacije radova na izradi istražne-gasne bušotine u crnogorskom podmorju. Koncesionar nije prikazao partnera Vladi Crne Gore u odobrenom roku i u toku je predlog za raskid Ugovora o koncesiji.

Predlog je da Inspekcija za ugljovodonike pohađa veći broj seminara i obuka vezane za ovu oblast, što bi dovelo do veće efikasnosti i efektivnosti u rada.

9. Elektroenergetska inspekcija

U Elektroenergetskoj inspekciji sistematizovana su četiri radna mjesta od kojih su dva popunjena, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inž. elektrotehnike).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o energetici, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, kao i nad brojnim podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Po Zakonu o energetici ova inspekcija vrši nadzor u oblastima: projektovanja, proizvodnje, izgradnje, eksploatacije i održavanja objekata za proizvodnju, prenosa, distribucije električne energije i drugih elektroenergetskih postrojenja i instalacija.

Inspekcijski nadzor

U toku izvještajnog perioda, vršena je kontrola rada energetskih subjekata u pogledu održavanja elektroenergetskih objekata, eksploatacije i realizacije investicione izgradnje, odnosno rekonstrukcije objekata u elektroenergetskom sektoru. Objekti nadzora su iz oblasti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije, i to: vodovi svih naponskih nivoa 400 kV, 220 kV, 110 kV, 35 kV, 20 kV, 10 kV i 0,4 kV, transformatorske stanice, mHE, vjetroelektrane, solarne elektrane i rasklopna postrojenja svih nivoa transformacije, elektroenergetski objekti potrošača priključenih na svim naponskim nivoima elektroenergetskog sistema Crne Gore.

U izvještajnom periodu inspekcija je kontrolisala i pratila aktivnosti na realizaciji veoma značajnih, tehnički i tehnološki složenih projekata i to: praćenje probnog rada u dijelu nadležnosti i radova na auto putu, konvertorsko postrojenje Lastva, TS 400/110/35 kV Lastva; rekonstrukcija i adaptacija trafostanica 110/35 kV Crnogorskog elektroprenosnog sistema, kao i praćenje adaptacije na objektima Crnogorskog elektrodistributivnog sistema u svim opštinama (adaptacija 35 kV dalekovoda, 10 kV i NN mreže, kao i trafostanica 10/0,4 kV); praćenje izgradnje priključnih objekata za mHE na distributivnu mrežu, kao i novih distributivnih objekata -10 kV vodovi i NN mreža; praćenje otklanjanja nepravilnosti na izmještanim dionicama DV 220 kV i 400 kV koji se ukrštaju sa trasom Autoputa Smokovac – Mateševo.

U izvještajnom periodu je izvršeno 252 inspekcijska pregleda, u kojima je utvrđeno 27 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora:

Broj inspekcijskih pregleda	252
- Redovni	77
- po inicijativi	69
- po zahtjevu	85
- kontrolni	21

Broj utvrđenih nepravilnosti	27
Broj ukazivanja	16
Broj rješenja	40

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 27 nepravilnosti koje su se odnosile na: održavanje i eksploataciju distributivne i prenosne mreže, odnosno tehničke ispravnosti objekata, ispravnost pogona pojedinih objekata prenosnog i distributivnog sistema, nekvalitetnu isporuku električne energije (napon niži od propisanog, trajanje prekida isporuke više od prihvatljivog, kašnjenje u nastavku isporuke kad nastane prekid planirano ili zbog kvara itd), nepropisno priključenje na distributivnu mrežu, pitanja imovinskih odnosa prilikom izgradnje elektroenergetskih objekata.

Kada su u pitanju nepravilnosti utvrđene u kontrolama eksploatacije, održavanja i investicione izgradnje elektroenergetskih objekata, važno je izdvojiti: građenje drugih objekata u zoni elektroenergetskih objekata, kvalitet izrade dokumentacije, nedostatak licenciranih kompanija i lica za projektovanje i izgradnju složenih inženjerskih objekata (elektroenergetskih), postupanje osoblja koje upravlja pogonima u TS kao i nepravilnosti u dijelu zaštite od opasnog dejstva struje (sigurnosna rastojanja i visine, uzemljenje elektroenergetskih objekata, prelazi i ukrštanja sa drugim objektima).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (27), inspektori su u izvještajnoj godini izrekli 16 mjera ukazivanja i donijeli 40 rješenja o davanju saglasnosti za privremeni pogon elektroenergetskih objekata.

Izvršenje rješenja: Sva rješenja donijeta u 2022. godinji (40) su izvršena dobrovoljno.

Nadzor po oblastima

Nelegalna gradnja u zoni dalekovoda:

U toku izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti iz prethodnog perioda u cilju rješavanja problema ugroženosti pogona elektroenergetskih objekata zbog nelegalne gradnje stambenih i drugih objekata u zoni dalekovoda. Izgrađeni objekti ugrožavaju pogon elektroenergetskih objekata sa aspekta sigurnosnih visina i udaljenosti, ali su ugroženi i ljudi i imovina. Naime, na ovim dalekovodima su nepravilnosti i neusaglašenosti sa propisima posljedica izgradnje objekata u zoni dalekovoda bez pribavljanja dozvole za građenje u zoni dalekovoda koju izdaje energetski subjekat, a istovremeno za takve objekte, uglavnom, nije pribavljena ni građevinska dozvola. Napajanje potrošača električnom energijom je ugroženo, a isključenjem dalekovoda čiji pogon je ugrožen, kompletni gradovi ili djelovi gradova u Crnoj Gori bi ostali bez napajanja električnom energijom. U toku 2022. godine inspekcija je postupala po svim prijavama o ugrožavanju pogona elektroenergetskih objekata nepropisnom izgradnjom drugih objekata u njihovoj zoni. Očekivanja su bila da će, sa primjenom novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, kroz postupak legalizacije, doći do ubrzanog rješavanja nelegalne gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i priključenja nelegalnih objekata na mrežu,

ali taj postupak se ne odvija propisanom dinamikom, tako da je pitanje sprečavanja gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i ugroženosti koridora izuzetno aktuelno, kao i neriješen status „nelegalnih potrošača“.

EPCG – FC Proizvodnja:

Proizvodni objekti su u pogonu dugi niz godina i za njih je propisima i godišnjim bilansom utvrđen period kad se vrše remont i zimске njege. Inspekcija je utvrdila da su rokovi u izvještajnoj godini dosljedno ispoštovani i nije bilo prigovora na kvalitet sprovedenih remonata. Redovni remont u TE Pljevlja I HE Piva je izvršen u skladu sa propisanim procedurama, saglasno planu i Elektroenergetskom bilansu za 2022. godinu, a obavljaju se na način da se obim radova utvrđuje prema potrebama pogona, pogonskim događajima u prethodnom periodu i propisanim periodičnim kontrolama, ispitivanjima i zamjeni amortizovane opreme. U HE Piva došlo je do havarije transformatora 220/15,75 kV snage 120 MVA (2T1) i zbog toga je od maja mjeseca van pogona. Proizvodnja svedena na 2/3 odnosno na 2 agregata. Zbog neraspoloživosti tog agregata nije u cjelosti odrađena modernizacija o remont agregata A1. Iz tih razloga inspekcija je utvrdila da je pogonska spremnost smanjena i istovremeno je dat nalog da se preduzmu hitne mjere za sanaciju i vraćanje u pogon havarisanog transformatora.

U toku 2022. su počele aktivnosti na realizaciji projekta ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja.

CEDIS - Crnogorski elektrodistributivni sistem:

Postupanje Elektroenergetske inspekcije kod CEDIS-a se odnosi na pregled objekata, projektne i pogonske dokumentacije, kojom se dokazuje propisano postupanje pri izgradnji, rekonstrukcijama, remontima, održavanju i eksploataciji objekta, kao i pribavljenih dokumenata o periodičnim mjerjenjima, ispitivanjima i kontroli tehničke ispravnosti uređaja opreme i instalacija.

Održavanje objekata, uređaja i postrojenja se odvija saglasno godišnjim planovima koji se zasnivaju na raspoloživim sredstvima, a ne na starosti objekata, njihovim pregledima i drugim relevantnim parametrima. Ističe se da je u toku 2022. godine nastavljena značajna investiciona aktivnost na remontima, zamjeni dotrajale, amortizovane opreme adaptaciji velikog broja trafostanica, dalekovoda i NN mreže, nastavljena je nabavka i ugradnja reklozera, sekcionera i prateće opreme za DV 10 kV, što će u bitnom poboljšati kvalitet isporuke električne energije. Pored značajnog napretka još nijesu dostignuti kriterijumi kvaliteta isporuke električne energije, tako da trajanje prekida u isporuci nijesu na zadovoljavajućem nivou. Način organizovanja operativnog održavanja u CEDIS-u (kompletna centralizacija i upravljanje svim postupcima iz jednog centra) dodatno produžava vrijeme trajanja prekida i vrijeme potrebno da se izvrši manipulacija, odnosno opravka kvarova. To je posebno značajno u otežanim vremenskim uslovima. U postupku razgraničenja objekata sa CGES-om nije riješeno pitanje operativnog vođenja pogona 35 kV mreže koja je vlasništvo CEDIS-a, a priključena je na postrojenja CGES-a. Takođe, trafostanice 110/10 kV i 35/10 kV uglavnom nemaju posadu. Sve ovo utiče na smanjeni

kvalitet usluge isporuke električne energije i duže trajanje prekida u isporuci električne energije. Kada je u pitanju inspekcijski nadzor kod CEDIS-a i EPCG-Snabdijevanje, ističemo značajne probleme koji se javljaju u dijelu zaštite potrošača. Naime, normativno nije usaglašen institut zaštite potrošača u Zakonu o energetici i Zakonu o zaštiti potrošača. Nadležnost inspekcija je neprecizno utvrđena, a najveći dio inicijativa potrošača, po podzakonskim aktima koje su donijeli energetske subjekti ili Regulatorna agencija za energetiku, tretiraju se kao ugovorni odnos, čije sporove rješavaju sudovi. Potrošačima se usluga otkazuje jednostrano, a sudska zaštita se ostvaruje kroz postupke koji traju značajno vrijeme. U ovom dijelu i dalje nema efikasnog postupanja i kvalitetne zaštite potrošača.

Crnogorski elektroprenosni sistem /CGES:

Kod CGES-a je i dalje u toku investiciona aktivnost vezano za realizaciju projekta: TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovoda 400 kV Lastva- Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo – Pljevalja. U toku 2022. je završena izgradnja dionice Čevo Brezna kao i otklanjanje primjedbi i pribavljanje upotrebne dozvole na dionici od Lastve do Čeva. U toku je tehnički prijem dionice Čevo-Brezna. Pri kraju godine je aktiviran prijedlog da se dionica DV 400 kV Lastva Brezna pusti pod napon kako bi se obezbijedili uslovi za evakuaciju energije sa 110 kV sabirnice koje povezuju vjetroelektanu Krnovo. Dionica DV 400 kV Brezna Njegovuđa je izgrađena osim u dijelu dva stuba naselju Bare Žugića, zbog neriješenih imovinskih odnosa, a dionica od Njegovuđe do Pljevalja je građenja na dijelu gdje su riješeni imovinski odnosi, dok je problem na dionici kroz kanjon Tare i dalje sporan.

Potrebno je istaći da realizacija projekata izgradnje velikih infrastrukturnih objekata (posebno DV) prati veoma veliki problem rješavanja imovinsko – pravnih odnosa, odnosno rješavanje problema eksproprijacije. Mnogo je otvorenih pitanja oko vlasništva i sticanja prava da se zemljište, kao privatna imovina, zauzme bez naknade, a sa obavezom da vlasnik ne smije da mu promijeni namjenu, u koridoru elektroenergetskog objekta. Pored toga što nema jasnih i kvalitetnih rješenja kako to rješavati, izgradnja objekata kasni pa se Investitori suočavaju sa problemima ispunjenja ugovorenih obaveza i u konačnom postaje upitna realizacija projekata (najizraženije je na dionici Brezna Njegovuđa Pljevalja).

Terna iz Italije:

je investitor projekta: Interkonekcija HVDC ± 500 kV Italija-Crna Gora, podmorski kabal i konvertorsko postrojenje u Lastvi, koji zajedno sa TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovodom 400 kV Lastva- Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo - Pljevalja, predstavljaju jednu od najvećih i najznačajnijih interkonektivnih veza na prostoru, ne samo Crne Gore, nego i cijelog Balkana. Projekat je realizovan u dijelu polaganje jednog podmorskog kabla na dionici crnogorskog podmorja u morskome dijelu, (po projektu 2 energetska i jedan optički kabal), što je polovina projektovanog kapaciteta. Ostaje dilema kakvi su efekti ove investicije za Crnu Goru u novim uslovima (projektovani kapacitet 1000 MW, a izgrađeni 500 MW). Konvertorsko postrojenje je izgrađeno u cjelosti (POL1 i POL2), ali za

monopolarni režim rada umjesto projektovanog bipolarnog. Za podmorsko/podzemni kabal i Konvertorsko postrojenja je, nakon postupka tehničkih pregleda i izjašnjenja Komisija za tehnički pregled, projektanata i Nadzora, data saglasnost za Probni rad krajem 2019. godine, u trajanju od 9 mjeseci, kako bi se izvršilo ispitivanje i usklađivanje izgrađenih objekata sa projektnom dokumentacijom, zakonom i propisima. Elektroenergetska inspekcija je tokom 2020.godine pratila aktivnosti na otklanjanju nepravilnosti i ispitivanja u probnom radu. Za ove objekte je nadležna inspekcija (Urbanističko –građevinska) donosilac rješenja o probnom radu, tako da je ta inspekcija, po zahtjevu investitora produžila rok trajanja probnog pogona do Aprila 2021.godine. Inspekcija redovno kontroliše sve ove radove, u okviru svojih nadležnosti.

U toku 2022. godine izdata je upotrebna dozvola za optički kabal koji predstavlja tehničko tehnološku i funkcionalnu cijelinu u okviru izgradnje +/-500 kV HVDC podmorsko/podzemnog kabla za prenos električne energije, dionica kroz Crnu Goru.

Za cijelinu koja sadrži instalaciju jednog podzemnog/podmorskog 500kV HVDC kabla (PoI1), instalaciju kompletnog elektrodnog sistema i izvođenja svih građevinskih radova na kopnenom dijelu trase kabla – dionica kroz Crnu Goru u sklopu Interkonekcije HVDC 500kV "Italija-Crna Gora" i za cjelinu Konvertorsko postrojenje (stanica), skladišni objekat i pristupnu saobraćajnicu u sklopu Interkonekcije HVDC 500kV "Italija-Crna Gora" su predati zahtjevi za dobijanje upotrebne dozvole i procedura je u toku.

Obnovljivi izvori energije:

U toku izvještajne godine inspekciji nijesu pristizali zahtjevi o postupanju iz oblasti obnovljivih izvora energije. U toku 2022. je otpočela izgradnja solarnih elektrana u okviru projekata 500+ i 3000+. U toku je izgradnja VE "Gvozd" a u toku su pripremi je izgradnja SE "Briska gora".

Auto-put:

Elektroenergetska inspekcija je, po zahtjevu Investitora, u toku 2022. godine izvršila sledeće aktivnosti: vršenje tehničkog pregleda i prijema TS "Autoput 1" na Mrkama; produženje probnog rada TS "Autoput 2" i TS "Autoput 1-Mrke"; donošenje rješenja o probnom radu: TS 0 Smokovac- TS 20/0.4 kV, 2x250 kVA, TS 1 Suka-Uz sjeverni portal tunela Suka-2x1000 kVA, TS 2 Vezisnik1-Uz južni portal tunela Vezisnik-2x1000 kVA, TS 3 Vezisnik2-Uz sjeverni portal tunela Vezisnik-2x1000 kVA, TS 4 Odmorište Mrke-Uz odmorište Mrke – 2x630 kVA, TS 5 Mrke-Uz južni portal tunela Mrke- 2x1000 kVA, TS 6 Most Moračica- Ispred mosta (smjer Smokovac-Mateševo)- 2x250 kVA, TS 7 Klopot-Uz južni portal tunela Klopot-2x250 kVA, TS 8 Vilac-uz južni portal tunela Vilac- 2x1250 kVA, TS 9 Prelev Brijeg- Unutar kontrolnog centra-2x1000 kVA, TS 10 Veternik 1-Uz južni portal tunela Veternik-2x1000 kVA, TS 11 Veternik 2-Uz sjeverni portal tunela Veternik-2x1000 kVA, TS 12 NR Veruša – Uz naplatnu rampu 2x250 kVA, TS 13 Mrki krš- Uz južni portal tunela Mrki krš-2x1000 kVA, TS 14 Durilovac – Uz južni portal tunela Durilovac-2x250 kVA, TS 15 Kosman 1- Uz južni portal tunela Kosman -2x1000 kVA, TS

16 Kosman 2- Uz sjeverni portal tunela Kosman -2x1000 kVA, TS 17 Mala tava 1- Uz južni portal tunela Mala tava -2x1000 kVA, TS 18 Mala tava 2- Uz sjeverni portal tunela Mala tava -2x630 kVA, TS 19 Vitanovice-Uz sjeverni portal tunela Vitanovice-2x250 kVA, TS 20 Zecka-Uz sjeverni portal tunela Zecka-2x1000 kVA, TS 21 "Pajkov vir-Jubucki krs" – Uz južni por. tunela Jubucki krs-2x1000 kVA, TS 22 "Jabucki krs-Preslo"-Uz južni portal tunela Preslo-2x630 kVA, TS 23 NS Mateševo- Uz naplatnu rampu- 2x250 kVA, TS 24 Tunel Mateševo – 2x250 kVA i TS 25 Vodoizvorište 20/0.4 kV, 2x630 kVA.

Za tri TS sa prethodnog spiska (TS 9, TS 12 i TS 23), za koje je izdata građevinska dozvola od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma produžen je probni rad na period od tri mjeseca, s obzirom da za navedene TS nije moguće dobiti upotrebnu dozvolu dok se prethodno ne izvrši tehnički pregled i prijem glavnih TS "Autoput 1" i "Autoput 2", za koje je takođe potrebno pribaviti upotrebne dozvole. Iz istog razloga izdata je saglasnost za produženje probnog rada na period od tri mjeseca za preostale 23 TS za koje je izdata građevinska dozvola od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Za TS 110/20 kV "Autoput 2" 2x20 MVA, nakon čega će objekat biti predat CGES-u na korišćenje i vlasništvo u smislu prenosa i distribucije električne energije. Takođe, doneseno je rješenje o produženju roka za probni rad na 90 dana i za TS 20/0.4 kV, 2x630 kVA, br 25. "Vodoizvorište" i TS 20/0.4 kV, 2x250 kVA, br 0. NS "Smokovac".

Veliki potrošači:

Pogoni elektroenergetskog razvoda kod "velikih potrošača", kao što je Tosčelik-Željezara Nikšić, su tehnološki stari, amortizovani, sa nedovoljnim ulaganjem u održavanje. KAP se krajem 2021. godine našao pred gašenjem zbog spora oko cijena el. energije između te privatne kompanije i Elektroprivrede i kombinat ne koristi usluge EPCG vezano sa snadbijevanje elektricnom energijom. Krajem 2022. godine Elektroprivreda je postigla dogovor sa vlasnicima Tosčelika, da postanu stoprocentni vlasnici Željezare Nikšić planirajući da osnuju ćerku firmu koja će se baviti solarnom industrijom i zvati se "Željezara Solar Nikšić", te prema tome pitanje snadbijevanja Željezare električnom energijom nije u interesovanju EEI sa aspekta velikih potrošača.

Željeznička infrastruktura je značajan potrošač, posebno sa aspekta pouzdanosti pogona. Upravljanje tim pogonom od strane Nacionalnog dispečerskog centra je pitanje na kome je Inspekcija potencirala i projekat je uspješno završen i doveden u skladu sa propisima i Pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije.

U zadnjih par godina došlo je do izgradnje velikog broja objekata od strane tri velika turistička subjekta - Portomontenegro Tivat, Portonovi Kumbor i Luštica BAY Tivat, koji su za potrebe obezbjeđenja električne energije izgradili sopstvene elektroenergetske objekte.

Postupanje po inicijativama i zahtjevima: U izvještajnom periodu, Elektroenergetska inspekcija je izvršila 69 inspekcijskih pregleda po primljenim inicijativama i 85 pregleda po zahtjevu stranke. Najveći dio zahtjeva, se odnosi na inspekcijske preglede objekata u

toku građenja i tehničkog pregleda, saglasnosti ili donošenje rješenja o probnom radu, kao i utvrđivanje činjeničnog stanja u vezi sa nepropisnom gradnjom objekata u zoni elektroenergetskih objekata i ocjenu ispunjenosti uslova za pribavljanje licenci.

Postupajući po zahtjevima, Elektroenergetska inspekcija je napisala 16 Zapisnika kao isprave o činjenicama o kojima se ne vodi službena evidencija- u vezi ocjene ispunjenosti uslova za pribavljanje licenci.

Ocjena stanja i predlog mjera

Elektroenergetska inspekcija je sprovodila inspekcijski nadzor na planiranom nivou u okviru svoje nadležnosti. Subjekti nadzora su, u mjeri raspoloživih resursa, uvažavajući ukupne ekonomske i druge okolnosti, uskladili svoja postupanja sa zakonskom regulativom. Nastavljena je aktivnost u dijelu rješavanja problema ugroženosti pogona elektroenergetskih objekata zbog nelegalne gradnje stambenih i drugih objekata u zoni dalekovoda. Izostalo je postupanja po Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata u dijelu „regulacije“, odnosno rješavanja problema građenja u zoni elektroenergetskih objekata i priključenja nelegalno izgrađenih objekata u 2022.godini.

Problem normativnog uređenja u oblasti elektroenergetike se i dalje ne rješava. Još uvijek nijesu donijeti tehnički propisi kojim se implementiraju odgovarajući standardi. Institut za standardizaciju Crne Gore je donio 385 standarda iz oblasti elektroenergetike, ali bez tehničkih propisa nije obavezna njihova primjena. Nadzor koji se odnosi na tehničke zahtjeve za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, ne sprovodi se jer nijesu imenovana tijela za ocjenu usaglašenosti, izdavanje ovlaštenja za obavljanje djelatnosti i dr. Primjena Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u dijelu Složeni inženjerski objekti nije donijela kvalitativnu promjenu, već je stvorila nove neusaglašenosti i dodatno produženje rokova na administrativnim poslovima.

Za dalji uspješan rad Elektroenergetske inspekcije neophodno je redefinisane pravnog okvira (donošenju tehničkih propisa iz oblasti energetike), kako bi se obezbijedila primjena usvojenih standarda u Crnoj Gori, kao i povećati broj elektroenergetskih inspektora.

10. Termoenergetska inspekcija

U Termoenergetskoj inspekciji sistematizovana su četiri radna mjesta za inspektora, od kojih je jedno popunjeno (dipl. inž. mašinstva).

Nadležnosti

Ova inspekcija vrši nadzor nad: Zakonom o energetici, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o standardizaciji, Zakonom o

akreditaciji, Zakonom o zapaljivim tečnostima i gasovima, Zakonom o zaštiti i spašavanju, Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i nad nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donešenih na osnovu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Termoenergetska inspekcija je izvršila ukupno 166 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrđene 52 nepravilnosti.

Predmet inspekcijskog nadzora su sva termoenergetska, termotehnička, gasna i procesna postrojenja i instalacije. Nadzor se obavlja kod objekata za proizvodnju električne energije (termoelektrana, vjetroelektrana i hidroelektrana), termoenergetskih i drugih postrojenja kod industrijskih subjekata, termotehničkih i drugih postrojenja kod javnih objekata (bolnice, škole, hoteli i dr), gasnih instalacija u širokoj potrošnji (domaćinstava, manjih ugostiteljskih objekata i dr).

Značajan broj inspekcijskih pregleda izvršen je na objektima benzinskih stanica i skladišnih rezervoara radi utvrđivanja postupanja nosilaca licence za obavljanje energetske djelatnosti u skladu sa zakonom, kojim je utvrđena obaveza dostavljanja inspekcijskog izvještaja u postupku dobijanja licence energetskog subjekta.

Po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije vršeni su inspekcijski pregledi radi: davanja saglasnosti : za probni rad mHE, stanica za grijanje i hlađenje, gasnih instalacija i sl., na tehničku dokumentaciju i izvedene radove na gasnim instalacijama, a u cilju prvog punjenja instalacija TNG-om i TPG-om, u vezi mišljenja kako bi se utvrdila ispunjenost uslova i zahtjeva utvrđenih tehničkim propisima, za funkcionalnost opreme za točenje TNG, za dobijanje ili produženje licenci od REGAGEN, u vezi ocjene stanja kotlovskih postrojenja i sl.

Pored samog inspekcijskog nadzora propisanog Zakonom o energetici, ova inspekcija je vršila i tržišni nadzor, tj. provjeru bezbjednosti pojedinih grupa proizvoda na tržištu, u skladu sa tehničkim propisima koji uređuju ovu oblast. U tržišnom nadzoru kojim je ova inspekcija u izvještajnom periodu obuhvatila gasnu opremu i posude pod pritiskom, nijesu pronađeni nebezbedni proizvodi, kao ni proizvodi koji su stavjeni na tržište u suprotnosti sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti.

Tokom izvještajnog perioda, inspektor je (po ovlašćenju), izvršio i pet inspekcijskih pregleda iz nadležnosti Elektroenergetske inspekcije uz angažovanje stručnjaka specijaliste za oblast elektrotehničkih instalacija. Iz nadležnosti Elektroenergetske inspekcije inspektor je davao saglasnost za funkcionalna ispitivanja i produženja roka za probni rad 400 kV dalekovoda.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	166
- Redovni	47
- po inicijativi	30
- po zahtjevu	51
- kontrolni	38
Broj utvrđenih nepravilnosti	52
Broj ukazivanja	17
Broj rješenja	43
Broj prekršajnih naloga	2
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	3.300,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	3
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	2.000,00 €

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđene su 52 nepravilnosti koje su se odnosile na nepoštovanje tehničkih propisa u pogledu održavanja, pregleda i ispitivanja energetskih postrojenja, kao i na korišćenja energetskih postrojenja bez prethodno ispunjenih uslova propisanih zakonima (licence, upotrebne dozvole i sl).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 17 mjera ukazivanja i doneseno 43 rješenja, od čega su 26 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, devet rješenja o davanju saglasnosti za probni rad i funkcionalna ispitivanja, pet o davanju saglasnosti na produženje roka, dva o zabrani korišćenja objekta i jedno o zabrani obavljanja djelatnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donesenih rješenja (46), u izvještajnoj godini 41 rješenje je izvršeno dobrovoljno, a tri rješenja su izvršena administrativnim putem. Za jedno rješenje nije dospio rok za izvršenje u izvještajnoj godini, dok je u jednom slučaju doneseno rješenje o obustavljanju postupka.

U izvještajnom periodu donijeta su tri zaključka koja se odnosi na izricanje novčane kazne zbog neizvršenja rješenja (u iznosu od 2.000,00 €), od čega su dva naplaćena, a jedan je obustavljan iz razloga jer je subjekat nadzora postupio po rješenju inspektora.

Takođe, u izvještajnoj godini izvršeno je dobrovoljno i jedno rješenje iz prethodnog perioda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini, izdata su dva prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 3.300,00 € i isti su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektor je područnim sudovima za prekršaje podnio dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Postupanje po inicijativama: Pored već istaknutih inspekcijskih pregleda po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije i drugih subjekata, Termoenergetska inspekcija je u izvještajnom periodu postupala i po anonimnim inicijativama, kao i inicijativama Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (51 po zahtjevima i 30 po inicijativama).

Ostale aktivnosti:

U izvještajnom periodu termoenergetski inspektor je bio uključen u rad komisije Ministarstva kapitalnih investicija za polaganje ispita stručne osposobljenosti za održavanje i rukovanje energetskim postrojenjima, uređajima i opremom (za 244 kandidata).

Takođe, termoenergetski inspektor je učestvovao u internoj radionici na temu primjene Zakona o inspekcijskom nadzoru i Zakona o upravnom postupku.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za dalje usavršavanja rada ove inspekcije, potrebno je obezbijedi odgovarajuću edukaciju inspektora, kao i njihovo dalje tehničko opremanje neophodnim sredstvima za rad.

S obzirom da je Termoenergetska inspekcija vrši nadzor nad proizvodima na tržištu, neophodno je postojeće uredbe, koje uređuju ovu oblast, prilagoditi stvarnim nadležnostima ove inspekcije koje proističu iz Zakona o energetici.

C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara, Inspekcija za kulturnu baštinu, Inspekcija za arhivsku djelatnost, Inspekcija socijalne i dječje zaštite, Inspekcija za stanovanje, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Inspekcija za usluge informacionog društva.

1. Prosvjetna inspekcija

U Prosvjetnoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 14 inspektora uključujući i glavnog inspektora, od kojih je 10 popunjeno (dva prof. fizičke kulture, jedan prof. srpsko-hrvatskog jezika i književnosti, tri prof. istorije i geografije, jedan dipl. pravnik, jedan master u administriranju biznisa, jedan specijalista u oblasti carina i jedan dipl. menadžer specijalista).

Nadležnosti

Prosvjetna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Zakona o predškolskom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o gimnaziji, Zakona o stručnom obrazovanju, Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o obrazovanju odraslih, Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata i drugih propisa koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini, inspekcijski nadzor vršen je u dijelu poštovanja primjene propisa u ustanovama iz oblasti predškolskog i osnovnog vaspitanja i obrazovanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, obrazovanja odraslih i visokog obrazovanja.

Prosvjetna inspekcija je izvršila ukupno 1.306 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 223 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1.306
- Redovni	159
- po inicijativi	1.027
- kontrolni	120
Broj utvrđenih nepravilnosti	223
Broj ukazivanja	266
Broj rješenja	16
Broj prekršajnih naloga	38
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	11.330,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	39

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (223), najveći broj se odnosio na: nestručnu zastupljenost nastave; zapošljavanje nastavnika bez poštovanja propisanih uslova (do 30 dana, raspisivanja konkursa, položen stručni ispit i licenca za rad, sporazum o dopuni norme časova i sporazum o preuzimanju nastavnika); raspisivanje konkursa bez dokaza Ministarstva prosvjete da su obezbijeđena finansijska sredstva; podjelu predmeta na nastavnike i razredna starješinstva; ocjenjivanje učenika i izdavanje javnih isprava; prava djece, učenika i studenata, nastavnog i drugog osoblja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; izdavanje javnih isprava polaznicima obrazovanja odraslih; neispunjavanje osnovno-školskih obaveza; vjerodostojnost javnih isprava koje izdaju ustanove obrazovanja i vaspitanja; obavljanje pripravničkog staža i stručnog osposobljavanja nastavnika; polaganje stručnog ispita nastavnika; rad organa upravljanja

i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; rad neregistrovanih pravnih i fizičkih lica koja se bave radom sa djecom i učenicima, te na vođenje propisane evidencije i dokumentacije u ustanovama.

Preduzete upravne mjere: Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, inspektori su u 266 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 16 rješenja, od kojih je pet rješenja o otklanjanju nepravilnosti, a 11 rješenja o privremenoj zabrani rada (nastavniku).

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (16), u izvještajnom periodu dobrovoljno je izvršeno 12, dok za četiri rješenja u izvještajnoj godini nije istekao rok za izvršenje.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je osam žalbi, od čega je odlučeno po njih sedam od strane drugostepenog organa. U četiri slučaja žalba je odbijena, dok je u tri slučaja žalba usvojena. Kod drugostepenog organa je u jednom slučaju postupak po žalbi u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 38 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 11.330,00 €, i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli 39 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Od nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 17 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka uključujući i četiri iz prethodnog perioda. Izrečeno je 15 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 4.105,00 € (sa troškovima postupka). U dva slučaja postupak je obustavljen.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini podnijeto je 1.027 inicijativa, koje su se najčešće odnosile na: zapošljavanje nastavnika bez javnog konkursa; prijavu na izbor kandidata po konkursu; pritužbu na neregularno zasnivanje radnog odnosa po osnovu stručnosti; dopunu do norme časova; sporazumno preuzimanje nastavnika; raspoređivanje časova; provjeru vjerodostojnosti diploma, odnosno javnih isprava; stručni ispit; komisijsku provjeru znanja učenika; prigovor na ocjenu; nepohađanje nastave od strane učenika; povredu prava učenika i studenta.

Ocjena stanja i predlog mjera

Radi boljeg rada Prosvjetne inspekcije i regulisanja odnosa u oblastima iz svoje nadležnosti, a na osnovu iskustva u dosadašnjem radu i implementaciji Zakona o prosvjetnoj inspekciji, izmjenama i dopunama navedenog Zakona moglo bi se doprinijeti još boljem i efikasnijem radu i uređivanju odnosa u navedenim oblastima.

2. Inspekcija za sport

U Inspekciji za sport sistematizovano je sedam radnih mjesta, od čega je pet popunjeno, uključujući i glavnog inspektora (dva diplomirana pravnika jedan, jedan profesor sporta i fizičkog vaspitanja, jedan specijalista menadžmenta, kao i jedan diplomirani menadžer).

Nadležnosti

Inspekcija za sport sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o sportu, kao i nad primjenom podzakonskih akata donešnih na osnovu navedenog zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom godini Inspekcija za sport je izvršila ukupno 354 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 119 nepravilnosti.

Inspekcija za sport je vršila nadzor sportskih organizacija u dijelu: postupaka i uslova osnivanja, upisa u Registar, uslova za obavljanje sportske djelatnosti, organizacije rada, statusnih promjena, uslova za zabranu i prestanak rada sportskih organizacija i brisanja sportskih registracija iz Registra, rada sportskih organizacija i njihovih organa, poštovanja zakonskih propisa od strane sportskih subjekata, postupka donošenja i primjene opštih i pojedinačnih akata sportskih organizacija, naplate članarina od strane sportskih klubova i evidencije o sportu.

Kod pojedinih sportskih organizacija u kojima je utvrđeno da ne obavljaju sportsku djelatnost u skladu sa propisanim pravilima, ukazano je na utvrđene nepravilnosti i dat je rok za njihovo otklanjanje shodno Zakonu o inspekcijskom nadzoru.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	354
- Redovni	110
- po inicijativi	122
- kontrolni	122
Broj utvrđenih nepravilnosti	119
Broj ukazivanja	107
Broj rješenja	2
Broj izdatih prekršajnih naloga	29
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	11.370,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	4
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	10.000,00 €

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 119 nepravilnosti, a odnosile su se na: rad sportskih organizacija/organa upravljanja sportskih organizacija, davanje saglasnosti na Statut, uslove za obavljanje sportske djelatnosti, naplatu članarina, učešće sportskih organizacija na takmičenjima bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza, neposjedovanje internet stranice od strane nacionalnih saveza, odnosno nepravilnog vođenja evidencija, nepostupanje po sportskim pravilima nacionalnog saveza, nepravilnosti u sazivanju i održavanju sjednica skupština sportskih organizacija, obavljanja poslova trenera bez trenerske licence, kao i na postupak donošenja i primjenu opštih i pojedinačnih akata.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (119) u izvještajnom periodu izrečeno je 107 mjera ukazivanja i donijeta su dva koja su se odnosila na naredbu održavanja nove sjednice Skupštine.

U izvještajnom periodu, izdato je i 225 uvjerenja kojima je potvrđeno da protiv sportskih organizacija nije pokrenut postupak privremene zabrane obavljanja sportske djelatnosti i aktivnosti, a koje potvrde su izdate na osnovu službene evidencije Inspekcije za sport.

Izvršenje rješenja: Od ukupno dva donijeta rješenja, u izvještajnom periodu izvršeno je jedno rješenje dobrovoljno izvršeno, dok za jedno rješenje nije istekao rok za izvršenje na kraju izvještajne godine.

U izvještajnom periodu donijeta su četiri zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 10.000,00 €), od čega su tri naplaćena , dok je jedan u postupku naplate.

Takođe, izvršena su tri rješenja iz prethodnog perioda, dok je jedno rješenje iz prethodnog perioda neizvršeno jer subjekat nadzora u izvještajnoj godini nije otklonio nepravilnosti, tj. postupio po rješenju inspektora.

U izvještajnom periodu, riješena je i jedna tužba podnesena u 2021.godini na način što je odbijena od strane Upravnog suda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdato je 29 prekršajnih naloga ukupnom novčanom iznosu od 11.370,00 €, i svi nalozi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka iz prethodnog perioda. U jednom slučaju okrivljeni je oslobođen odgovornosti, a u drugom slučaju postupak je obustavljen zbog zastarjelosti.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, nije bilo podnijetih žalbi.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu primljeno je 110 inicijativa. Najveći broj inicijativa iz oblasti sporta odnosio se na: rad sportskih organizacija/organa upravljanja sportskih organizacija, saglasnost na Statut, uslove za obavljanje sportske djelatnosti, naplatu članarina, učešće sportskih organizacija na takmičenjima bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza, neposjedovanja internet stranice od strane nacionalnih saveza, odnosno nepravilnog vođenja evidencija, nepostupanje po sportskim pravilima nacionalnog saveza, nepravilnosti u sazivanju i održavanju sjednica izbornih skupština, obavljanja poslova trenera bez trenerske licence, kao i na postupak donošenja i primjene opštih i pojedinačnih akata.

Takođe, Upravi za sport i mlade podnijeta su dva zahtjeva za brisanje sportskih klubova iz Centralnog registra sporta, iz razloga što isti ne ispunjavaju ciljeve radi kojih su osnovani duže od šest mjeseci i što isti ne obavljaju sportsku djelatnost duže od jedne godine neprekidno.

Ostale aktivnosti

Pored inspekcijskog nadzora u navedenim oblastima, Inspekcija za sport je, i u ovoj izvještajnoj godini (po ovlašćenju) bila podrška Sanitarnoj i Turističkoj inspekciji, tako što je radila poslove iz tih nadležnosti na graničnom prelazu Aerodrom Podgorica, ugostiteljskim objektima, kao i u objektima u kojima se pružaju turističke usluge. U tom periodu, od strane inspektora za spor, pored mjera prikazanih u tabeli, donešeno je 86 rješenja o smještanju u samoizolaciji za lica koja nijesu posjedovala jedan od uslova iz nacionalne digitalne COVID potvrde i kontrolisano 425 lica u samoizolaciji, u kojima je utvrđeno da tri lica nijesu zatečena na mjestu koje je prijavljeno za mjesto boravka tokom trajanja mjera samoizolacije, a protiv kojih su službenici Uprave policije podnijeli krivične

prijave. Za počinjene prekršaje, izdata su tri prekršajna nalog u ukupnom novčanom iznosu od 950,00 € i podnijeto pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Kontrolisano je 106 subjekata (privrednih društava, preduzetnika i NVO koje pružaju usluge u fitness centrima i teretanama) u dijelu poštovanja epidemioloških mjera shodno Zakonu o dopunama Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Odluci o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti covid-19.

U izvještajnom periodu, vršena je kontrola poštovanja epidemijskih mjera na dvije košarkaške i četiri fudbalske utakmice, od čega je na pet utakmica utvrđena nepravilnost da prisutni nijesu održavali propisanu distancu. Za počinjene prekršaje podnijeto je pet zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka protiv pravnih lica nadležnim sudovima za prekršaje.

Ocjena stanja i predlog mjera

Treba napomenuti da je Inspekcija za sport u izvještajnoj godini dala značajan doprinos u postupku sprovođenja nadzora u oblasti sporta, te u svojim ukupnim aktivnostima postigla značajne rezultate u svom radu, sa ciljem da se rad svih subjekata u sportu organizuje i realizuje u skladu sa pozitivnim propisima države.

Takođe, u budućem radu potrebno je nastaviti kontinuiranu saradnju sa Ministarstvom sporta i mladih, a takođe i svim relevantnim subjektima u sportu, kako bi oblast sporta u sistemu svoga djelovanja i rada dobila ulogu i značaj koji zaslužuje.

3. Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara

U Odsjeku za za inspekciju za zaštitu kulturnih dobara, kulturnu baštinu i arhivsku djelatnost sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih se četiri radna mjesta odnose na Inspekciju za zaštitu kulturnih dobara, a samo jedno je popunjeno (specijalista novinarstva).

Nadležnosti

Inspekcija za kulturna dobra sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o spomen - obilježjima, Zakon o zaštiti kulturnih dobara ,Zakon o zaštiti prirodno i kulturno - istorijskog područja Kotora, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

Inspekcija za kulturna dobra i kulturnu baštinu je izvršila ukupno 354 inspeksijska pregleda, u kojima je utvrđeno 30 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	228
- redovni	190
- po inicijativi	35
- kontrolni	3
Broj utvrđenih nepravilnosti	6
Broj rješenja	2
Broj izdatih prekršajnih naloga	5
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	9.230,00 €
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	1
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	550,00 €
Broj krivičnih prijava	3

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđeno je šest nepravilnosti, i to: pet koje su se odnosile na neposjedovanje konzervatorskog projekta za rad na kulturnom dobru i saglasnosti na konzervatorski projekat i jedna na postavljanje spomen obilježja suprotno Zakonu o spomen-obilježjima.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti donijeta su dva rješenja, od kojih je jedno o zabrani izvođenja radova, a drugo rješenje o otklanjanju nepravilnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (tri) u izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno jedno rješenje, dok su preostala dva u postupku izvršenja.

U izvještajnom periodu, donijet je jedan zaključak koji se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u iznosu od 550,00 €).

Takođe, u izvještajnoj godini dobrovoljno su izvršena i dva rješenja iz prethodnog perioda. Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeta je jedna žalba koja je odbijena od strane prvostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektor je izdao pet prekršajnih naloga ukupnom iznosu od 9.230,00 €. U izvještajnom periodu naplaćena su dva prekršajna naloga, dok za tri prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

U izvještajnom periodu podnijete su tri krivične prijave od kojih su se dvije odnosile na oštećenje kulturnog dobra, a jedna na podizanje i organizovanje podizanja spomen – obilježja čije podizanje nije dozvoljeno.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu dostavljeno je 35 inicijativa koje su se najčešće odnosile na: izvođenje radova ili na već izvedene radove na kulturnom dobru

ili objektu koji se nalazi u granicama zaštićenih urbanih cjelina, a bez saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Ocjena stanja i predlog mjera

Planirane aktivnosti Inspekcije za zaštitu kulturnih dobara za 2022. godinu realizovane su u skladu sa godišnjim planom. Od velike važnosti bi bilo zapošljavanje inspektora za kulturna dobra za Primorje, sa posebnim akcentom opštine Kotor, zbog velikog broja objekata i obilježja sa statusom kulturnog dobra od nacionalnog značaja na tom području.

4. Inspekcija za kulturnu baštinu

U Odsjeku za za inspekciju za zaštitu kulturnih dobara, kulturnu baštinu i arhivsku djelatnost sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih se jedno radno mjesto odnosi na Inspekciju za kulturnu baštinu, koje je i popunjeno (inspektor I za kulturnu baštinu).

Nadležnosti

Inspekcija za kulturnu baštinu sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o muzejskoj djelatnosti, Zakon o bibliotečkoj djelatnosti, Zakon o spomen - obilježjima, Zakon o zaštiti kulturnih dobara ,Zakon o zaštiti prirodno i kulturno-istorijskog područja Kotora, Zakon o kinematografiji, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Inspekcija za kulturnu baštinu je izvršila ukupno 66 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 15 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	66
- redovni	50
- po inicijativi	2
- kontrolni	14
Broj utvrđenih nepravilnosti	15
Broj ukazivanja	15
Broj rješenja	15
Broj izdatih prekršajnih naloga	7
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	2.030,00 €
Broj krivičnih prijava	7

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđeno je 15 nepravilnosti, i to: 13 u oblasti kulturne baštine u dijelu primjene Zakona o muzejskoj djelatnosti, Zakona o spomen-obilježjima, Zakona o bibliotečkoj djelatnosti, Zakona o kinematografiji, te podzakonskih akata za primjenu navedenih zakona, kao i dvije nepravilnosti u oblasti nepokretnih kulturnih dobara u cilju zaštite muzejskih eksponata.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 15 mjera ukazivanja i donijeto 15 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (15) u izvještajnoj godini izvršeno je 10 rješenja (dobrovoljno), dok su pet rješenja u postupku izvršenja jer za njih u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe, koje su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektor je izdao sedam prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.030,00 €, za koje su podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

U izvještajnom periodu, podnijeto je sedam krivičnih prijava od kojih su se pet odnosile na nestanak muzejskih eksponata (krađa), jedna na nesavjestan rad u službi i jedna na falsifikovanje izvještaja.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu primljene su dvije inicijative u vezi zaštite muzejskih eksponata.

5. Inspekcija za arhivsku djelatnost

U Odsjeku za za inspekciju za zaštitu kulturnih dobara, kulturnu baštinu i arhivsku djelatnost sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih se tri radna mjesta odnose na Inspekciju za arhivsku djelatnost, koja su i popunjena (jedan profesor orijentalistike, jedan profesor filozofije i jedan magistar političkih nauka).

Nadležnosti

Inspekcija za arhivsku djelatnost sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o arhivskoj djelatnosti, kao i nad podzakonskim aktima koji su doneseni za primjenu navedenog zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija za arhivsku djelatnost je izvršila ukupno 281 inspekcijski pregled, u kojima je utvrđeno 315 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	281
– Redovni	83
– po inicijativi	18
– kontrolni	180
Broj utvrđenih nepravilnosti	315
Broj ukazivanja	101
Broj rješenja	47
Broj izdatih prekršajnih naloga	4
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	1060 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	11
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	9.400,00 €

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 315 nepravilnosti, od čega se najveći broj odnosio na: izradu normativnih akata, način čuvanja, postupanje sa javnom arhivskom i registratorskom građom, neodgovarajući kadar za kancelarijsko i arhivsko poslovanje, neodgovarajući prostor za smještaj i čuvanje arhivske i registratorske građe, nepravilnosti u kancelarijskom poslovanju, vođenju djelovodnih knjiga, primjene nove Uredbe o kancelarijskom i arhivskom poslovanju organa državne uprave itd.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečena je 101 mjera ukazivanja i donijeto 48 rješenja, od koji su 38 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, devet o produženju roka izvršenja i jedno rješenje o nenadležnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (47) u izvještajnom periodu izvršeno je 38. Dobrovoljno je izvršeno 27 rješenja, dok je 11 rješenja je izvršeno administrativnim putem. Preostalih devet rješenja su neizvršena jer nije dospio rok za njihovo izvršenje na kraju izvještajne godine.

U izvještajnom periodu doneseno je 11 zaključaka(rješenja) koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 9.400,00 €), od kojih je šest naplaćeno, četiri je obustavljeno jer je subjekat nadzora otklonio nepravilnosti u roku datim zaključkom, dok za jedan zaključak nije dospio rok naplate.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe, od čega je odlučeno po jednoj na način što je odbijena od strane drugostepenog organa, dok je druga u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: - Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdata su četiri prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 1.060,00 €, i svi su naplaćeni.

Podnijeta su četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje, po kojima je prekršajni postupak u toku.

Od strane suda za prekršaje, u izvještajnom periodu riješen je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka iz prethodnog perioda na način što je izrečena novčana kazna u iznosu od 390,00 €.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu primljeno je 18 inicijativa, koje su se odnosile na nepravilnosti u kancelarijskom poslovanju, neadekvatnom smještaju arhivske i registratorske građe, neunošenje odgovarajućih arhivskih oznaka, kao i na kontrolisanje izvršavanja postupka predaje arhivske građe Državnom arhivu.

Ostale aktivnosti

U izvještajnoj godini nastavljena je saradnja sa Državnim arhivom koji je pružao informacije o stanju arhivske i registratorske građe, stepenu njihove sredečnosti kod preduzeća koja su u stečaju ili u nekom drugom vidu reorganizacije, a čija arhivska i registratorska građa nije sređena niti adekvatno zaštićena.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za efikasniji rad ove inspekcije, potrebno je obezbijedi odgovarajuću edukaciju inspektora, kao i njihovo dalje tehničko opremanje neophodnim sredstvima za rad.

Treba napomenuti, da ova inspekcija nailazi na određeni broj poteškoća pri vršenju inspeksijskog nadzora u smislu neblagovremenog djelovanja od strane Državnog arhiva u smislu davanja saglasnosti na Listu kategorija registratorske građe, koju utvrđuju stvaraoci i držaoci registratorske i arhivske građe, u roku koji je propisan Pravilnikom i

nedovoljnog smještajnog kapaciteti u prostorijama Državnog arhiva, i to u većini odsjeka u sastavu navedenog organa, što dovodi do nemogućnosti izvršenja postupka primopredaje (potom i smještaja i čuvanja) arhivske građe stvaraoca i držaoca.

6. Inspekcija socijalne i dječje zaštite

U Inspekciji socijalne i dječje zaštite broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore je sedam, od čega su popunjena četiri radna mjesta, uključujući i mjesto glavnog inspektora (jedan - dipl.pravnik, jedan - dipl. psiholog, jedan dipl. sociolog i jedan - dipl.politikolog).

Nadležnosti

Inspekcija socijalne i dječje zaštite vrši nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakon o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom, Zakon o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore, kao i nad podzakonskim aktima donijetim na osnovu navedenih zakona.

Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti u dijelu: provjere zakonitosti ostvarivanja i korišćenja prava na osnovna materijalna davanja i usluge iz socijalne i dječje zaštite; provjere ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite; neposrednog uvida u ostvarivanje prava i usluga, uključujući i sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspeksijskog nadzora; poštovanja hitnosti postupaka i blagovremenost postupanja po podnijetim zahtjevima korisnika za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite, kao i sprovođenja postupaka za naknadu štete prema korisnicima koji su koristili prava na osnovna materijalna davanja na nezakonit način.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija socijalne i dječje zaštite je izvršila ukupno 265 inspeksijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 109 nepravilnosti.

Posmatrano po vrstama djelatnosti, od ukupnog broja inspeksijskih pregleda (265), najveći broj nadzora je izvršen u centrima za socijalni rad (196), zatim u javnim ustanovama za dnevni boravak djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno odraslih lica sa invaliditetom (18), kod opštine kao davaoca materijalnih davanja (17), kod drugih pružalaca usluga (13), u javnim ustanovama za odrasla i starija lica (11) i u javnim ustanovama za djecu i mlade (10).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	265
- redovni	91
- po inicijativi	90
- kontrolni	84
Broj utvrđenih nepravilnosti	109
Broj ukazivanja	66
Broj rješenja	11
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	1
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	500,00 €
Broj krivičnih prijava	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 109 nepravilnosti u dijelu: osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite (40), usluga iz socijalne i dječje zaštite (34), provjere ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite (13), uvida u opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog subjekta nadzora (8), uvida u sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora (4), iniciranja postupka za utvrđivanje odgovornosti (4), davanja povlastica na putovanje lica sa invaliditetom (3), uvida u dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog subjekta nadzora na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječje zaštite (1), podnijetih zahtjeva za nadzor nad kvalitetom stručnog rada (1), kao i na izvještaje i podatke o radu javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga (1).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (109), inspektori su u 66 slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 11 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

U izvještajnom periodu podnijeta je jedna krivična prijava zbog osnovane sumnje da je službenik Centra za socijalni rad počinio krivična djela -falsifikovanje službene isprave, zloupotreba službenog položaja i nesavjestan rad u služb falsifikovanje službene isprave.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 11 donijetih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je devet. Dobrovoljno su izvršena osam rješenja, dok je jedno rješenje izvršeno administrativnim putem. Preostala dva rješenja su u postupku izvršenja.

U izvještajnom periodu donijet je jedan zaključak koji se odnosi na izricanje novčane kazne zbog neizvršenja rješenja (u iznosu od 500,00 €), koji je naplaćen.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe, koje su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, podnesene su 82 inicijative (u veći broj slučajeva odnosile su se na više subjekata nadzora), po kojima je izvršeno ukupno 90 inspekcijskih pregleda. Inicijative su se odnosile na: ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatak za njegu i pomoć, ličnu invalidninu, pravo na troškove sahrane, jednokratnu novčanu pomoć, naknadu roditelju ili staratelju - njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine, ostvarivanje prava na dodatak za djecu, naknadu za novorođeno dijete, troškove ishrane u predškolskim ustanovama, refundacije naknade zarade i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena), pritužbe u odnosu na pružanje i korišćenja prava na usluge socijalne i dječje zaštite (pravo na podršku za život u zajednici, savjetodavno terapijske i socijalno edukativne usluge, smještaj i druge usluge); na provjeru ispunjenosti za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite, uvid u opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga i dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječje zaštite.

Ostale aktivnosti

Tokom izvještajne godine, predstavnici Inspekcije za socijalnu i dječju zaštitu bili su članovi Koordinacionog odbora za koordinaciju, sprovođenje, praćenje i procjenu politika i mjera za sprečavanje i borbu protiv svih vidova nasilja obuhvaćenih Konvencijom Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, kao i Operativnog tima za borbu protiv porodičnog nasilja i nasilja nad ženama. Isti su bili uključeni za potrebe izrade Analize vezane za unaprjeđenje standarda za usluge smještaja odraslih i starih lica u ustanovu, kao i prihvatilištu –skloništu, kao i Analize primjene Zakona o povlasticama na putovanje lica sa invaliditetom. Ova inspekcija je pružila podršku u sprovođenju reforme utvrđivanja invaliditeta.

Takođe, predstavnici ove inspekcije su bili članovi radne grupe za izradu Zakona o jedinstvenom vještačenju lica sa invaliditetom, kao i određenog broja pravilnika: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite, Pravilnik o bližim uslovima i vršenju nadzora nad stručnim radom pružaoca usluga, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o visini sredstava za razvoj, odnosno finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite i kriterijumima za njihovu raspodjelu i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o kriterijumima i mjerilima za učešće korisnika, roditelja, odnosno srodnika za plaćanje troškova usluga za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno edukativnih usluga i usluga smještaja.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za nesmetano izvršavanje planiranih radnih zadataka, usavršavanje metoda rada i podizanje nivoa efikasnosti u radu ove inspekcije, potrebno je obezbijedi odgovarajuću edukaciju inspektora, njihovo dalje tehničko opremanje neophodnim sredstvima za rad, kao i motivaciju zaposlenih putem adekvatne zarade, nagrađivanje po rezultatima rada i dr.

7. Inspekcija za stanovanje

U ovoj inspekciji sistematizovano je osam radnih mjesta, uključujući i mjesto glavnog inspektora, od kojih su četiri popunjena.

Nadležnosti

Inspekcija za stanovanje vrši nadzor nad primjenom Zakona o održavanju stambenih zgrada (kojim je inspekcijski nadzor podijeljen između Inspekcije za stanovanje i Komunalne inspekcije), Zakona o svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o socijalnom stanovanju.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za stanovanje je izvršila ukupno 474 inspekcijska pregleda u kojima su utvrđene 92 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	474
- redovni	142
- po inicijativi	260
- kontrolni	72
Broj utvrđenih nepravilnosti	92
Broj ukazivanja	45
Broj rješenja	45
Broj izdatih prekršajnih naloga	9
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	270,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	15
Broj zaključaka (rješenja) o novčanom kažnjavanju	2
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom (rješenjem)	150,00 €

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (92) najveći broj odnosio se na kontrolu: postupanja upravnika u odnosu na obezbjeđenje obavljanja hitnih radova; pokretanja postupka prinudne naplate – izvršenja protiv izvršnih dužnika; podnošenja godišnjih i drugih izvještaja; postupanja investitora stambenih zgrada u skladu sa zakonom; postupanje predsjednika Skupštine etažnih vlasnika u vezi sazivanja i vođenja skupštine; upravnika, privremenog upravnika ili lica koje predstavlja u odnosu na podnošenje zahtjeva nadležnom organu lokalne uprave za dobijanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade; imenovanja privremenog upravnika, na zahtjev jednog ili više vlasnika ili po službenoj dužnosti, ako etažni vlasnici nijesu obrazovali organe upravljanja u skladu sa zakonom od strane organa lokalne uprave; otvaranja zajedničkog računa stambene zgrade na koji se uplaćuju sredstva za održavanje stambene zgrade i urbanističke parcele, vođenje registara – nadležni organi lokalne uprave, upis organa upravljanja, donošenje rješenja o naplati troškova održavanja itd.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 45 mjera ukazivanja i doneseno 58 rješenja, od kojih se 37 odnosi na otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, pet rješenja o produženju roka određenog za izvršenje rješenja, dva o izvođenju dokaza vještačenjem, jedno o određivanju predujma i 13 rješenja o odbijanju inicijative zbog nenadležnosti.

Prilikom vršenja inspekcijskih pregleda (198) nijesu utvrđene nepravilnosti kod kontrolisanih subjekata. Drugim organima je proslijeđeno 68 predmeta na dalju nadležnost.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (45), u izvještajnoj godini izvršeno je dobrovoljno 36 rješenja, dok za devet rješenja nije dospio rok za izvršenje.

U izvještajnom periodu, donijeta su dva zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 150,00 €), od kojih je jedan naplaćen u iznosu od 50,00 € a drugi je obustavljen iz razloga što je okrivljeni u roku datom za plaćanje postupio po rješenju inspektora.

Takođe, u izvještajnom periodu dobrovoljno je izvršeno sedam rješenja iz 2021. godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je pet žalbi koje su dostavljene drugostepenom organu na odlučivanje. Drugostepeni organ je riješio jednu žalbu na način što je ista usvojena (djelimično), dok su četiri žalbe u postupku rješavanja.

Takođe, u 2022.godini riješene su tri žalbe podnesene u 2021.godini tako što su odbijene od strane drugostepenog organa.

Protiv tri rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor i postupak po tužbama je u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali devet prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 270,00 € i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli

15 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje u izvještajnom periodu riješeno je 13 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i devet zahtjeva iz prethodnog perioda. Izrečeno je sedam kazni u ukupnom iznosu od 3.330,00€. U dva slučaja doneseno je rješenje o oslobađanju, dok je za četiri slučaja postupak obustavljen (zbog zastare).

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini, primljeno je ukupno 325 inicijativa za vršenje inspeksijskog nadzora od kojih je osam bilo bez pravnog osnova za vršenje inspeksijskog nadzora. Na sve inicijative je odgovoreno u zakonskom roku. Inicijative su se odnosile na kvarove u zgradama i neadekvatno održavanje zajedničkih djelova zgrada, kao što su krovovi, fasade, vodovodne i kanalizacione instalacije, dimnjačke vertikale, oštećenja zajedničkih djelova stambenih zgrada usled vremenskih nepogoda i požara na zajedničkim instalacijama, izvođenje hitnih radova na stambenim zgradama, na provjeru da li je etažni vlasnik po završetku dozvoljenih radova prostorije, uređaje i instalacije doveo u stanje kakvo je bilo prije izvođenja radova; nedostavljanje zahtjeva za određivanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade organu nadležnom za poslove statistike; pritužbe na rad upravnika stambenih zgrada, primjedbe na rad komunalnih inspekcija u primjeni zakona; zloupotrebe od strane upravnika stambenih zgrada u odnosu na raspolaganje sredstvima na zajedničkim računima i dostavljanje izvještaja etažnim vlasnicima; formiranje organa upravljanja stambenim zgradama, troškove održavanja zajedničkih djelova stambenih zgrada, liftove, uzurpacije zajedničkih djelova zgrada, postavljanja privremenog upravnika i dr.

Ostale aktivnosti

Inspekcija za stanovanje je u izvještajnoj godini realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa godišnjim programom rada koji je, između ostalog, zasnovan i na Nacionalnoj strategiji održivog razvoja Crne Gore do 2030. Godine i Nacionalnoj stambenoj strategiji za period 2015 - 2020. godine (po kojem se i dalje realizuju aktivnosti), kao i po inicijativama za vršenje inspeksijskog nadzora.

Ocjena stanja i predlog mjera

Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti obuke: organa upravljanja stambenim zgradama za primjenu propisa, organa lokalne uprave u odnosu na vođenje registara stambenih zgrada i njihovih posebnih djelova, registara upravnika i etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, donošenje rješenja o naplati troškova akontacije za održavanje stambene zgrade, razvoj i unapređenje kulture stanovanja, rad privatnih agencija iz oblasti upravljanja stambenim zgradama, usklađivanje vođenja evidencija i propisane dokumentacije od strane organa lokalne uprave i postupanje organa uprave - Uprave za nekretnine u odnosu na primjenu propisa iz oblasti stanovanja, učešće u radnoj grupi i dostavljanje primjedbi i predloga za izmjenu Zakona o održavanju stambenih zgrada.

Kao rezultat rada inspekcije u 2022. godini na teritoriji države je organizovano i počelo sa

radom 80 skupština etažnih vlasnika, po opštinama: Podgorica-27, Cetinje - 14, Nikšić-2, Berane-1, Žabljak-1, Pljevlja – 4, Bijelo Polje – 3, Bar – 10, Budva -6, Kotor- 5, Tivat -2, Herceg Novi- 5.

Neposredan efekat nadzora ove inspekcije ogleda se u jednoobraznom vođenju evidencija u svim crnogorskim opštinama, blagovremenom dostavljanju podataka iz evidencija, povećanju broja konstituisanih skupština etažnih vlasnika i ponovo izabranih organa upravljanja u stambenim zgradama u kojima su istekli mandati i koji su finansijskim sredstvima sa zajedničkih računa raspolagali suprotno zakonu. Pored navedenog, inspekcijski nadzor je uticao na ostvarivanje pojedinačnih prava podnosioca zahtjeva kao etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, kod osnovnih sudova, kod nadležnih organa lokalne samouprave i organa uprave, što je u krajnjem uticalo i na efikasniji rad Sekretarijata za stambeno komunalne poslove i poštovanje hitnosti postupaka u stambenoj oblasti, a što predstavlja ostvarivanje javnog interesa.

Mali broj izvršilaca, kao i neadekvatna tehnička opremljenost inspekcije, dodatno su otežali vršenje planiranih radnih aktivnosti.

8. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

U Inspekciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost sistematizovana su tri radna mjesta za inspektore, od kojih su popunjena dva, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inž.).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi inspekcijski nadzor su: Zakon o elektronskim komunikacijama, Zakon o poštanskim uslugama, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti i Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nad podzakonskim aktima, koji su donešeni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je izvršila ukupno 32 inspekcijskih pregleda u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	32
- po inicijativi	32
Broj utvrđenih nepravilnosti	/
Broj rješenja	26

Preduzete upravne mjere: U izvještajnom periodu, inspektori su donijeli 26 rješenja koja su se odnosila na neosnovanost podnijetih prijava od strane potrošača.

U oblasti elektronskih komunikacija, ova inspekcija je sprovodila zajedničke aktivnosti sa predstavnicima Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost na preventivnom djelovanju i kontroli subjekata koji u svom radu koriste radio - frekvencije, kojima je isticala licenca za korišćenje radio frekvencija koje su koristili za rad taksi auto preduzeća.

U izvještajnoj godini iz oblasti nadležnosti za oštećenje telekomunikacione infrastrukture primljeno je ukupno sedam prijava od strane vlasnika operator elektronskih komunikacija (Crnogorski Telekom), nakon čega je izvršena popravka iste od strane vlasnika i izvođača radova, odnosno investitora.

Uredbom o sadržini plana mjera za obezbjeđenje javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama i Odlukom o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija, propisana je obaveza operatora da, do novembra tekuće godine, dostave planove mjera za vanredne situacije za narednu godinu, tako da je ova inspekcija primila 5 planova od operatora fiksne i mobilne telefonije i utvrdila da su isti dostavili planove mjera za vanredne situacije za 2023. godinu u propisanom roku.

U oblasti bezbjednosti proizvoda, inspekcijski pregledi su vršeni putem administrativne provjere prateće dokumentacije (izjava o usaglašenosti, uputstvo za upotrebu, obavještenje i upozorenje o rizicima, označavanje propisanim oznakama i dr) i vizuelnom kontrolom proizvoda uz procjenu rizika. U izvršenim inspekcijskim pregledima nijesu utvrđene nepravilnosti.

U dijelu zaštite ekonomskih interesa potrošača, ova inspekcija je postupala po 101 primljenoj žalbi.

U oblasti poštanskih aktivnosti, primljene su dvije prijave, koje nijesu bile u nadležnosti ove inspekcije po materijalnom zakonu, pa su proslijeđene Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Izvršenje rješenja: Sva rješenja donijeta u 2022.godini (26) su izvršena dobrovoljno.

Za dvije podnesene tužbe u prethodnom periodu, postupak je u toku.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini, primljeno je ukupno 110 inicijativa, od čega se 101 odnosila na žalbe potrošača (koje su se odnosile na saobraznost proizvoda ili garanciju za kupljeni proizvod koji pripadaju radio opremi), sedam iz oblasti elektronskih komunikacija, a dvije iz oblasti poštanskih usluga. Od 101 inicijative koje su se odnosile na žalbe potrošača, ova inspekcija je u 41 slučaj pružila pomoć u ostvarivanju prava potrošača, a u 40 slučajeva žalbe su odbijene kao neosnovane. Proslijeđeno je 15 žalbi na postupanje nadležnim organima (Agenciji za za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ili Tržišnoj inspekciji), a u tri slučaja podnosilac je odustao od žalbe, dok su dvije prijave bila duplikat.

Nije bilo postupaka u kojem je inspekcija koristila mehanizam vještačenja.

Ostale aktivnosti

Glavni inspektor Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je imenovan za člana Radne grupe za izradu novog Zakona o elektronskim komunikacijama.

Ocjena stanja i predlog mjera

Povećanje nivoa kvaliteta i efiksanosti u radu ove inspekcija, može se postići isključivo ukoliko dođe do redefinisavanja pravnog okvira u oblasti elektronskih komunikacija i u oblasti pružanja poštanskih usluga. Tačnije, velija je potreba za izmjenama Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o poštanskim uslugama.

9. Inspekcija za usluge informacionog društva

U Inspekciji za usluge informacionog društva sistematizovano je jedno mjesto, koje je i popunjeno (dipl. inž. mašinstva).

Nadležnosti

Inspekcija za usluge informacionog društva sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o elektronskoj trgovini, Zakon o elektronskoj upravi, Zakon o informacionoj bezbjednosti, Zakon o elektronskom dokumentu, Zakon o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, kao i nad podzakonskim aktima koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

Inspeksijski nadzor vršen je kod državnih organa i određenog broja privrednih subjekata koji se bave elektronskom trgovinom, kao i kod mobilnih operatera, banaka (kontrola DATA – centra sprovedena u pogledu ispunjavanja kriterijuma zaštite podataka, zaštite informacionog sistema i fizičke zaštite).

U izvještajnom periodu Inspekcija za usluge informacionog društva je izvršila ukupno 56 inspeksijskih pregleda, u kojima su utvrđene tri nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	56
- redovni	53
- kontrolni	3
Broj utvrđenih nepravilnosti	3
Broj ukazivanja	3

Utvrđene nepravilnosti: Po Zakonu o informacionoj bezbjednosti izvršeno je pet inspekcijskih pregleda kod mobilnih operatera, bankarskog sektora i Ministarstva javne uprave (DATA centar državnih organa). U izvršenim inspekcijskim pregledima nije bilo nepravilnosti.

Po Zakonu o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu izvršen je tri inspekcijska nadzora, po jedan inspekcijski nadzor u COREIT DOO Podgorica, Crnogorski Telekom AD Podgorica i Pošta Crna AD Podgorica. U izvršenim inspekcijskim kontrolama nije bilo nepravilnosti.

Po Zakonu o elektronskoj trgovini ova inspekcija je u 2022. godini izvršila trideset osam inspekcijskih nadzora. U izvršenim inspekcijskim pregledima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Po Zakonu o elektronskoj upravi ova inspekcija je u 2022. godini izvršila deset inspekcijskih nadzora od kojih su tri inspekcijska nadzora bila kontrolna kod Ministarstva kapitalnih investicija, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Po ustaljenoj praksi, Inspekcija za usluge informacionog društva je bila u komunikaciji sa predstavnicima Ministarstva javne uprave povodom aktivnosti koje su sprovedene u oblasti korišćenja eDMS-a i portala eUprava.me. U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđene su tri nepravilnosti koje su se odnosile na neimenovanje administartora potportala eUprava.me.

Preduzete upravne mjere: Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, inspektor je u tri slučaja izrekao mjeru ukazivanja.

Ostale aktivnosti

U oblasti sive ekonomije, Inspekcija za usluge informacionog društva nije identifikovala nepravilnosti te, stoga, nije ni preduzimala mjere u okviru njenih zakonskih ovlašćenja po Zakonu o elektronskoj trgovini.

Ocjena stanja i predlog mjera

Inspekcija za usluge informacionog društva, će shodno svojoj nadležnosti, nastaviti kontinuitet u kontroli primjene Zakona o elektronskoj trgovini kod već registrovanih pravnih lica, koja se bave e-trgovinom i kod novih registrovanih lica sa ostalim nadležnim inspekcijskim službama, kroz preventivne i represivne mjere.

III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR

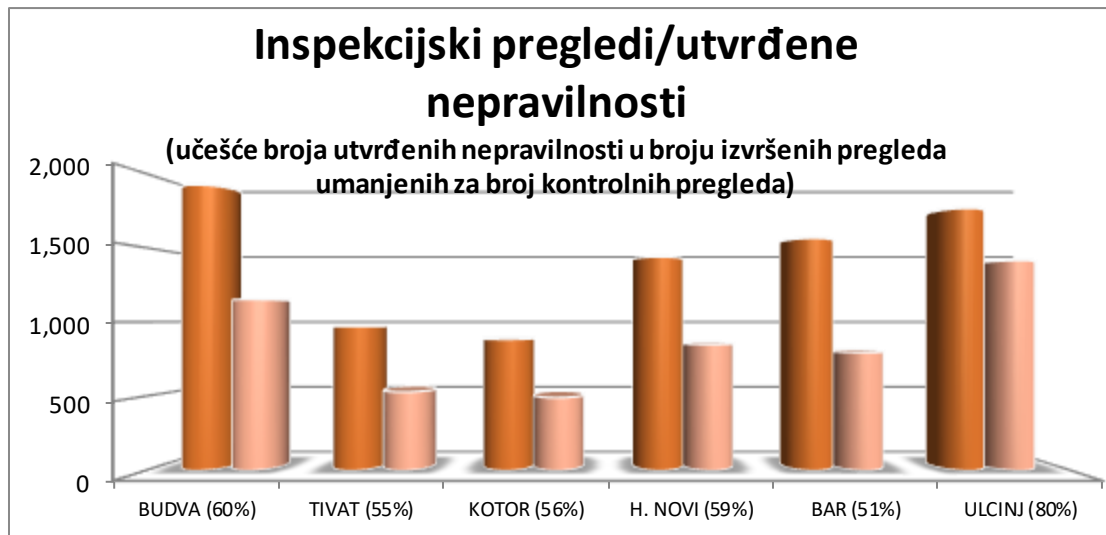
S obzirom na značaj turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, i uz to karakteristike koje prate privredni sektor i tržište u sezoni, Uprava za taj period posebno planira pojačani nadzor na području Primorja i drugih turističkih destinacija Crne Gore. Pored već navedenih osnova, planiranje nadzora u sezoni (ljetnoj i zimskoj), temelji se, između ostalog, i na iskustvima iz prethodnih sezona

Inspekcije Uprave (Turistička, Zdravstveno-sanitarna, Tržišna, i Inspekcija rada) su u pojačanom nadzoru u sezoni (4. jul – 1.septembar), na Primorju, izvršile ukupno 9.578 pregleda i utvrdile 5.228 nepravilnosti. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su u 1.029 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 1.638 rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je 5.985 prekršajnih naloga, u ukupnom novčanom iznosu 2.293.440,00 € i podnijeto 79 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Tabela 1: Podaci po opštinama za period 4. jul – 1.septembar 2022

OPŠTINA	IP	UN	UK	RoN	RoZ	PEČ	POR (iznos u €)	PN		ZzPPP	KP
								Broj	Iznos (€)		
BUDVA	2.165/1.921	1.151	166	309	47	6	2.345,00	1.342	518.780,00 €	27	3
TIVAT	1.027/969	529	167	70	48	/	/	591	286.550,00 €	9	/
KOTOR	941/883	491	38	117	39	/	15.950,00	601	225.630,00 €	7	/
HERCEG	1.643/1.437	849	206	194	37	/	300,00 €	875	320.540,00 €	2	/
BAR	1.815/1.562	795	270	276	47	1	/	992	337.970,00 €	15	1
ULCINJ	1.987/1.763	1.413	182	368	86	/	60,00 €	1.584	603.970,00 €	19	/
UKUPNO	9.578/8.535	5.228	1.029	1.334	304	7	18.655,00	5.985	2.293.440,00€	79	4

Skraćenice: IP - broj inspeksijskih pregleda/broj inspeksijskih pregleda umanjeno za broj kontrolnih pregleda; UN - broj utvrđenih nepravilnosti; UK - broj ukazivanja; RoN - broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti; RoZ - broj rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti; PEČ - broj pečaćenih objekata; POR – vrijednost privremeno oduzete robe; PN - broj prekršajnih naloga; ZzPPP - broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka; KP – broj krivičnih prijava.

Analiza podataka iz nadzora u sezoni 2022. ukazuje da je ukupan broj utvrđenih nepravilnosti u odnosu na broj izvršenih inspekcijskih pregleda (bez kontrolnih) 61%, što ukazuje na dobro planiran inspekcijski nadzor.

U zimskom periodu izvještajne godine realizovan je pojačani nadzor u skladu sa posebnim planom. Pored specifičnih turističkih djelatnosti u zimskom periodu i ugostiteljskih usluga koje se intenziviraju tokom zime u zimskim turističkim centrima, pod pojačanim nadzorom na tim lokacijama bio je i promet robe, kako sa aspekta suzbijanja sive ekonomije, tako i sa aspekta zaštite života i zdravlja ljudi, te zaštite ekonomskih interesa potrošača. Istovremeno, predmet kontrole bilo je zapošljavanje i poštovanje propisanih prava zaposlenih u svim djelatnostima koje se intenziviraju u zimskom periodu u cilju suzbijanja sivog tržišta rada, U tom smislu, pored Turističke inspekcije, koja je bila u kontinuitetu prisutna na lokacijama u planinskim turističkim centrima, u pojačanom nadzoru su po potrebi učestvovali i Zdravstveno-sanitarna, Tržišna i Inspekcija rada.

Uprava je pripremala posebne izvještaje o pojačanom nadzoru u ljetnjoj i zimskoj turističkoj sezoni, a podaci iz tog nadzora su sadržani u godišnjem izvještaju.

Rezultat sveukupnog doprinosa pojačanog nadzora u turističkoj sezoni (ljetno, zima) je uređenije stanje na tržištu i unaprijeđena turistička ponuda Crne Gore, pa tako i njena pozicija na mapi turističkih destinacija Evrope i svijeta.

D. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

U Sektoru za međunarodnu saradnju sistematizovano je ukupno osam radnih mjesta koja su popunjena.

U ovom Sektoru sprovode se aktivnosti koje se odnose na: uspostavljanje i unapređenje regionalne i međunarodne saradnje sa relevantnim organizacijama i institucijama, praćenje uporednih iskustava u cilju implementacije međunarodnih standarda, instrumenata i preporuka, realizaciju saradnje sa međunarodnim donatorima i učestvovanje u izradi projekata i zajedničkih programa.

U izvještajnoj godini, započela je implementacija IPA projekta "Jačanje kapaciteta institucija za usklađivanje i implementaciju EU zakonodavstva u oblasti Konkurentnost i Inovacije. Zaposleni u Sektoru je član Upravnog odbora projekta. U predstojećem periodu očekuje se realizacija predmetnih aktivnosti.

U toku izvještajnog perioda, Delegacija Uprave je boravila u trodnevnoj radnoj posjeti inspektoratima u Ljubljani kojom prilikom je predstavljen način funkcionisanja inspekcijских službi u Sloveniji, kao i svi izazovi sa kojima se susreću u radu. Dogovorena je intenzivna saradnja.

Članica Sektora je prisustvovala svečanoj ceremoniji dodjele nagrada održanoj u okviru Ministarske konferencije Zapadnog Balkana o reformi javne uprave, u Sjevernoj Makedoniji, i ispred Uprave za inspekcijske poslove primila nagradu Western Balkans Public Administration Award 2022 (Nagrada za javnu upravu Zapadnog Balkana 2022), za projekat "Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača (CISZP). S tim u vezi, ReSPA (Regionalna škola za javnu upravu) je za dobitnike nagrada za 2022. za Zapadni Balkan, organizovala nagradno putovanje u Barselonu na temu "Innovation&Learning Journey", gdje su učesnici imali priliku da dobiju jedinstven uvid u glavne trendove, nove metodologije za promjene i bolje javne usluge. Cilj je bio i sticanje znanja, sposobnosti i vještina za dizajniranje budućih boljih usluga.

U navedenom periodu, predstavnici Federalne uprave za inspekcijske poslove iz Sarajeva su boravili u trodnevnoj studijskoj posjeti Upravi za inspekcijske poslove, u okviru implementacije USAID-ovog Projekta E-uprave. Tokom posjete čiji je učesnik bila i predstavnica Sektora za međunarodnu saradnju su razmijenjena iskustva, najbolje prakse ali i izazovi u radu inspekcijских organa, a dogovoreno je intenziviranje saradnje dvije uprave.

Na zahtjev inspekcija, ovaj Sektor priprema i aplikacije za TAIEX instrument i prati realizaciju ove podrške, u cilju upoznavanja sa evropskim propisima i standardima, najboljom praksom država članica u određenim oblastima, kao i obavezama koje očekuju Upravu, sa procesom približavanja Crne Gore Evropskoj uniji. S obzirom da su aktivnosti po pitanju TAIEX instrumenta koje Sektor priprema na zahtjev inspekcija, bile na čekanju zbog epidemiološke situacije, TAIEX je organizovao online ekspertsku misiju/radionicu

umjesto studijske posjete na temu –Upoznavanje sa sistemima socijalne i zdravstvene zaštite lica sa mentalnim oboljenjima, za potrebe Zdravstveno-sanitarne inspekcije i Inspekcije za socijalnu i dječju zaštitu.

U okviru TAIEX instrumenta realizovana je i obuka za Tržišne inspektore na temu Osposobljavanje Tržišnih inspektora u oblasti tehničkog nadzora, za korištenje mjernih instrumenata: SECUTEST SIII+ i Metrahit WORLD, kroz upoznavanje sa osnovnim performansama mjernih uređaja i njihovih glavnih funkcija, kao i načinom izvođenja mjerenja različitih parametara kod električnih uređaja koji su predmet inspekcijske kontrole. Stečena iskustva i znanja će inspektorima omogućiti efikasniju kontrolu električnih uređaja koji se nalaze na tržištu Crne Gore, a za koje postoji sumnja da bi mogli predstavljati rizik za potrošača prilikom upotrebe.

Takođe, održana je i studijska posjeta Portugalu za potrebe Sanitarne inspekcije na temu Upoznavanje sa metodama sprovođenja nadzora kozmetičkih proizvoda. Glavni cilj studijske posjete je bio detaljno upoznavanje sa pravnom regulativom i sa načinom sprovođenja inspekcijskog nadzora kozmetičkih proizvoda. U saradnji sa inspektorima država članica EU, kroz primjere iz nadzora, Sanitarni inspektori iz Crne Gore su imali priliku da se upoznaju sa pozitivnom praksom zemlje domaćina i bili su u prilici da identifikuju poteškoće i probleme sa kojima se susreću na terenu.

Organizacija još jedne studijske posjete na temu Inspekcijski nadzor u ustanovama za medicinski potpomognutu oplodnju sa osvrtom na kontrolu kvaliteta, za potrebe Zdravstvene inspekcije, započela je u izvještajnoj godini i realizacija iste se očekuje u predstojećem periodu.

Organizovana je i TAIEX ekspertska misija za Poglavlje 28 u Crnoj Gori, u cilju ocjene nivoa spremnosti Crne Gore za pripremu zatvaranja završnog mjerila za pregovaračko poglavlje 28. Održani su sastanci sa eksperatima EU, gdje se diskutovalo o statusu zaštite potrošača u Crnoj Gori, zakonodavstvu, zakonskim propisima i radu na terenu.

U izvještajnoj godini, u Upravi za inspekcijske poslove održan je sastanak sa predstavnicima Američke privredne komore u Crnoj Gori, kojem je prisustvovao predstavnik Sektora, a govorilo se o modulima saradnje u cilju unapređenja nadzora online trgovine putem društvenih mreža.

Sektor je takođe prevodio dokumenta koja su bila dodijeljena u rad.

E. SLUŽBA ZA ZASTUPANJE I PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROPISA U OBLASTI INSPEKCIJSKOG NADZORA, RAZVOJ ELEKTRONSKIH BAZA I PODATAKA, ANALITIKE I IZVJEŠTAVANJA

U ovoj Službi su četiri kancelarije, i to: Kancelarija za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora, Kancelarija za praćenje sprovođenja propisa u oblasti inspeksijskog nadzora, Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih Sistema i Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora.

U ovoj Službi sistematizovano je 26 radnih mjesta od kojih je popunjeno 16 radnih mjesta.

1. Kancelarija za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora

U Kancelariji za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih četiri popunjena.

U izvještajnom periodu zaposleni u ovoj Kancelariji su bili angažovani na zastupanju u 908 prekršajna predmeta, od čega 668 po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka (356 zahtjeva podnesenih u izvještajnoj godini i 312 podnesenih u ranijem periodu) i 240 po zahtjevu za sudsko odlučivanje (80 zahtjeva podnesenih u 2022. godini i 160 podnesenih u ranijem periodu).

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka		
	2022. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	356	312	668
Broj i iznos novčanih kazni	142/ 120.140,00€	97/ 141.685,00€	239/ 261.825,00€
Broj opomena	18	10	28
Broj oslobađajućih odluka	4	31	35
Broj obustava postupka	7	44	51
Broj odbacivanja zahtjeva	1	2	3
Broj postupaka u toku	184	128	312

Od ukupnog broja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (668) riješeno je 356 , i to: 239 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 261.825,00 €, 28 u kojima je izrečena opomena, 35 u kojem je donesena oslobađajuća odluka, 33 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 18 zbog zastare), 3 predmeta u kojima je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka,. Kod ostalih predmeta (184) postupci su u toku.

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za sudsko odlučivanje

	Zahtjevi za sudsko odlučivanje		
	2022. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	80	160	240
Broj i iznos novčanih kazni *	28/36.670,00€	46/ 67.295,00€	74/ 103.965,00€
Broj opomena	3	3	6
Broj oslobađajućih odluka	4	19	23
Broj obustava postupka	1	24	25
Broj prekršajnih naloga stavljenih van snage	1	1	2
Broj odbacivanja zahtjeva	0	1	1
Broj postupaka u toku	43	66	109

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalozima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

Od ukupnog broja zahtjeva za sudsko odlučivanje (240) riješen je 131, i to: 74 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 103.965,00€, šest u kojima je izrečena opomena, 23 u kojima je donesena oslobađajuća odluka, 16 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 9 zbog zastare), jedan predmet u kojem je odbačen zahtjev za sudsko odlučivanje i dva predmeta u kojima su prekršajni nalozi stavljeni van snage. Kod ostalih predmeta (109) postupci su u toku.

Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni (uključujući i troškove prekršajnog postupka) iznosi 365.790,00 € i to:

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	Zahtjevi za sudsko odlučivanje *	Ukupno (€):
Pravnom licu	193.960,00€	75.470,00€	269.430,00 €
Odgovornom licu u pravnom licu	34.445,00€	19.770,00€	54.215,00 €
Preduzetniku	6.500,00€	4.660,00€	11.160,00 €
Fizičkom licu	14.545,00€	1.000,00€	15.545,00 €
Troškovi prekršajnog postupka	12.375,00€	3.065,00€	15.440,00 €
Ukupno (€):	261.825,00€	103.965,00€	365.790,00 €

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalozima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

U toku izvještajne godine, Uprava je Višem sudu za prekršaje izjavila 18 žalbi, od kojih je po 10 odlučeno (3 žalbi je usvojeno, 7 žalbi je odbijeno, dok je po 8 žalbi postupak u toku.)

Po žalbama okrivljenih, Viši sud za prekršaje donio je 10 odluke (3 žalbi se odbija, 7 uvažava).

Kada je u pitanju kaznena politika pravosudnih organa u postupcima iniciranim od strane inspektora Uprave, treba ukazati na neujednačenu sudsku praksu pri sličnom ili identičnom činjeničnom i pravnom utvrđenju.

2.Kancelarija za praćenje sprovođenja propisa u oblasti inspekcijskog nadzora

U ovoj Kancelariji je sistematizovano je pet radnih mjesta od kojih su tri popunjena.

U izvještajnom periodu, zaposlene u ovoj Kancelariji su na osnovu Zakona o inspekcijskom nadzoru i materijalnih zakona koji uređuju razne upravne oblasti, nadležnim inspekcijama pružale stručnu i drugu pomoć u vezi sa vršenjem nadzora na njihov zahtjev, a u cilju poboljšanja efektivnosti, efikasnosti i kvaliteta inspekcijskog nadzora, oko izrade upravnih akata, sastavljanja podnesaka u toku prvostepenog upravnog postupka, zatim su davali instrukcije, stručna mišljenja i obavještenja u vezi sa primjenom propisa na osnovu kojih se vrši inspekcijski nadzor, kao i druga pitanja u vezi sa inspekcijskim nadzorom. U izvještajnom periodu službenice navedene Kancelarije su dostavljale obavještenja Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova u vezi sa radnim sporovima, kao i dostavljali izjašnjenja Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore u vezi sa podnijetim tužbama iz radnih sporova.

Za potrebe vođenja disciplinskih postupaka zbog teže povrede službene dužnosti, sačinjeno je 12 Odluka o pokretanju disciplinskih postupaka pokrenutih protiv službenika UIP-a, kao i jedno Rješenje o privremenom ograničenju vršenja dužnosti (suspenziji). U izvještajnoj godini službenice Kancelarije su zastupale Upravu pred Disciplinskom komisijom u disciplinskim postupcima. Od 12 postupaka koji se vode pred Disciplinskom komisijom, u izvještajnoj godini tri postupka su završena na način što su od strane Disciplinske komisije donijeta Rješenja o izrečenoj disciplinskoj mjeri- novčanoj kazni, jedan postupak je obustavljen zbog odlaska u penziju državnog službenika protiv koga je pokrenut disciplinski postupak, dok su ostali postupci u toku. U izvještajnoj godini je donijeta jedna Odluka o pokretanju disciplinskog postupka za lakšu povredu službene dužnosti.

Zaposlena u ovoj Kancelariji, koja je i menadžer Plana integriteta, zajedno sa ostalim članovima radne grupe, donijet je novi Plan integriteta Uprave za inspekcijske poslove

za naredni dvogodišnji period, koji je usvojen u septembru mjesecu 2022.godine. Takođe sačinjen je Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za prethodnu godinu.

Zbog nedovoljnog broja izvršilaca u Kancelariji za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora, tokom izvještajne godine, zaposlena u ovoj Kancelariji je zastupala upravu pred sudovima za prekršaje.

3.Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema

U Kancelariji za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema sistematizovana su četiri radna mjesta, od kojih su dva popunjena (jedna diplomirana elektroinženjerka i jedna specijalistkinja matematike i računarskih nauka).

U oblasti informaciono - komunikacionih tehnologija (ICT) i dalje se sprovode aktivnosti koje se odnose na unaprijeđenje i razvoj ICT alata i servisa koje inspektori koriste u svom radu, kao i aktivnosti održavanja i nabavke računarske opreme.

Tokom čitave izvještajne godine radilo se na nastavku implementacije vrlo kompleksnog i zahtjevnog Jedinog inspekcijskog informacionog sistema (JIS) Uprave, čiji je jedan od glavnih ciljeva jednoobrazno praćenje rada svih inspekcija. Ključne funkcionalnosti sistema su: formiranje elektronskih registara subjekata, objekata i lokacija nadzora na nivou svih inspekcija Uprave; podrška elektronskom vođenju dokumenata i predmeta i planiranju inspekcijskih nadzora, kroz različite vrste planova, a zasnovano na upravljanju rizicima; podrška za pripremu i vođenje inspekcijskog nadzora (pri čemu će inspektori imati elektronski pristup historiji nadzora i podršku evidentiranja činjeničnog stanja putem lista provjera, te izricanje upravnih i prekršajnih mjera, sugerisanjem mogućih od strane samog sistema, kao i elektronske pripreme svih dokumenata donešenih u nadzoru: zapisnika o inspekcijskom nadzoru, rješenja, prekršajnog naloga, zaključaka, odluka, zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i drugih službenih dokumenta); podrška za vođenje kontrolnih nadzora, tj. procesa provjere izvršenja izrečenih mjera i evidentiranje žalbenih procedura i ishoda prekršajnih procedura; podrška statističkom izvještavanju, praćenju učinka, analizi učinka inspekcijskog nadzora, pripremi prijedloga za poboljšanje propisa i podrška usklađivanju strateških prioriteta.

Podsjećanja radi, Uprava je, preko alata finansiranja iz Evropske unije (IPA 2016), dobila materijalna sredstva za izradu ovog sistema.

Tokom prve polovine godine izrađen je veliki broj kontrolnih listi (u saradnji sa glavnim inspektorima i zaposlenima u Sektoru za međunarodnu saradnju) koje su importovane u JIS, napravljene su nove procedure/moduli koji su omogućili da zdravstveno sanitarni

inspektori kroz JIS izdaju rješenja za uvoz, konstantno se radilo na prilagođavanju IS radu svih inspekcija, kao i na poboljšanju svih elemenata ovog IS.

Ali, kao što je u uvodnom dijelu rečeno, najvažniji događaj koji je povezan sa radom svih IS koji se koriste u Vladi Crne Gore je sajber napad velikog inteziteta na kompletnu vladinu ICT infrastrukturu pa samim tim i na naše servere koji se nalaze u Data centru Vlade Crne Gore. Napad je otkriven 20. avgusta, a kasnijom detaljnom analizom od strane Ministarstva javne uprave (MJU) utvrđeno je djelovanje ransomware malicioznog koda i detektovani su DDoS i Botnet napadi visokog nivoa sofisticiranosti. U cilju predostrožnosti i sprječavanja daljih posljedica napada, izvršeno je isključivanje servera na kojima su smješteni naši IS.

U oporavak od ovog napada krenulo se saradnji sa kolegama iz MJU i kompanije Čikom (na tenderu izabrani za održavanje naših IS). Nakon usaglašavanja dokumenta - Sistemski zahtjevi za oporavak informacionih sistema Uprave za inspekcijske poslove na infrastrukturi Ministarstva javne uprave - krenulo se u oporavak sistema. Prilikom oporavka naših IS ispoštovane su procedure iz pomenutog dokumenta te su :

- Za JIS pripremljene tri Virtuelne mašine: Microsoft SQL Database server, za hostovanje database komponenti rješenja; Microsoft Aplikativni server IIS, za hostovanje aplikativnih komponenti rješenja; Server za hostovanje JIS Testnog okruženja, (sa odgovarajućim korisničkim nalozima), na kojima se vratio JIS.
- Aplikacije: TRIS, TURIS, TSWEB , IRIS i URBIS nijesu oporavljene kao sistemski/aplikativna instanca, ali su svi predmeti iz njih prenijeti na JIS. Takođe, pojedinačno svaka od ovih aplikacija, zajedno sa odgovarajućom bazom, instalirane su na odvojenim serverima/računarima sa kojih se mogu povlačiti izvještaji o radu za period do sajber napada.

Posledica sajber napada bila je nemogućnost korišćenja službenog e-meila, a i računarima koji su se nalazili na vladinoj mreži onemogućen je bio pristup internetu. Vezano za oporavak računara zaposleni u ovoj kancelariji, su u periodu septembar-novembar 2022.godine, bili usmjereni i na sljedeće aktivnosti:izrada backup podataka svih računara Uprave koji su bili u domenu; reinstalacija tih računara (koja se na osnovu različitih uputstava dobijenih od strane Kriznog štaba radila više puta);priprema reinstaliranih računara za rad (instalacija antivirusa i drugih neophodnih programa) te njihovo vraćanje u domen i vraćanje backup podataka na reinstalirane računare.

Nephodno je napomenuti da je izvođenje prethodno navedenih aktivnosti pratilo mnogo poteškoća, jer se ovakav sajber napad desio prvi put pa jasno definisane procedure za odbranu od njega i saniranje posledica nijesu postojale.

Važno je istaći da se, nakon vraćanja računara u rad, u cilju zaštite od ponovnog napada instalacija programa radila na mnogo restriktivniji način, što je, u krajnjem, uzrokovalo puno poteškoća u daljem korišćenju računara (posebno u dijelu instalacije/korišćenja štampača).

U daljem, uz velike napore, krajem izvještajne godine se krenulo u normalizaciju korišćenja računara, mreže, i u konačnom JIISa.

Nakon podizanja servisa (aktiviranja JIIS-a), tačnije od početka decembra, nastavljeno je sa implementacijom ovog IS, prilagođavanjem sistema u dijelu funkcionalnosti za pojedine inspekcije, importovanjem novih kontrolnih listi, šablona itd. Obučeno je preko 120 inspektora (Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija i Inspekcija rada) u cilju realizacije plana da ponovni početak korišćenja sistema u potpunosti bude od januara 2023.godine.

U dijelu godine do sajber napada aktivnosti ove kancelarije su bile usmjerene i na održavanje i unaprijeđivanju ostalih IS, I to: TRIS (za Tržišnu inspekciju) ; TURIS (za Turističku inspekciju,) IRIS (za Inspekciju rada); Karantin (aplikacija koju koristi Zdravstveno - sanitarna inspekcija za evidenciju rješenja u vezi sa COVID 19); sistem za brzu razmjenu obavještenja o opasnim proizvodima I veb sajt www.potrosac.me.

Tokom tog perioda unaprijeđeno je povezivanje i korišćenje informacionih sistema drugih državnih organa. Izdvajamo sljedeće:

- podnošenje IOPPD–a vrši se elektronskim putem, preko veb aplikacije Poreske uprave;
- Inspekcija rada u toku pripreme inspeksijskog nadzora koristi dio aplikacije Poreske uprave “Pregled CROO podataka – korisnici”, pomoću koje inspektori mogu da ustanove broj zaposlenih odnosno prijavljenih na osiguranje kod subjekta kod kojeg je planiran nadzor;
- svi podaci iz izrečenih prekršajnih naloga centralizovano se unose u informacioni sistem – Registar novčanih kazni i prekršajnih naloga (koji je u nadležnosti Ministarstva pravde);
- KIS – Centralna kadrovska evidencija (koja je u nadležnosti Uprave za kadrove) u koju se redovno unose svi podaci koji se tiču prava i obaveza iz radnog odnosa zaposlenih u Upravi;
- komunikaciju između informacionog sistema Uprave carina i Tržišne inspekcije na području praćenja bezbjednosti proizvoda.

U izvještajnoj godini veliki broj inspekcija se preselio u nove prostorije, što je podrazumijevalo i projektovanje nove računarske mreže (LAN mreža) i projektovanje nove IP telefonske centrale te njihovo izvođenje. Projektovanje i postavljenje LAN mreže je urađeno po profesionalnim procedurama: detaljno snimanje lokacije sa ciljem da se prikupе potrebni podaci; preliminarno određivanje horizontalnih i vertikalnih kablovskih trasa; lociranje radnih mjesta i postavljanja utičnica; postavljanje i konfigurisanje svičeva, rutera, access pointa; postavljanje rack ormana; instalacija i konfiguracija servera i radnih stanica; konfiguracija mrežnih uređaja (štampača i skenera); podešavanje nivoa pristupa korisnika. Na kraju je postavljena i IP telefonska centrala – koja se trenutno koristi analogno (zbog opreme koju posjedujemo jer telefonski aparati nijesu IP). I ovaj kompleksni zadatak je uspješno završen u predviđenom roku.

Pored aktivnosti u okviru prethodno izdvojenih važnijih projekata, vršene su svakodnevne aktivnosti održavanja računarske, serverske i mrežne infrastrukture, održavanje korisničkih naloga, podrška inspektorima u vezi sa svim ICT pitanjima, podrška pri nabavci ICT opreme, kao i tender za izbor firmi koje će održavati postojeće informacione sisteme.

Tokom izvještajne godine (nakon sajber napada) svi zaposleni u ovoj kancelariji su počeli da on – line prisustvuju obukama Kasperski Automated Security Awareness Platform, odnosno da on – line polažu pojedine module.

I na kraju, ali jako važno, treba istaći da implementacija, održavanje i dalja nadogradnja JIISa i kompletne ICT infrastructure zahtijeva dodatna zapošljavanja u okviru ove organizacione jedinice.

4. Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora

U Kancelariji za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora sistematizovano je pet radnih mjesta, i sva su popunjena.

Zaposlene u ovoj Kancelariji pripremaju izvještaje o radu, na osnovu izvještaja inspekcija, kao i drugih izvještaja Uprave, na mjesečnom i godišnjem nivou, ali i na nedjeljnom i dnevnom, kao i po potrebi odnosno po zahtjevu.

Izvještaji o rezultatima nadzora su indikator rada inspekcija i stanja u oblastima nadzora, te osnov za planiranje inspeksijskog nadzora, kao i za ujednačavanje pristupa inspeksijskom nadzoru i kaznenoj politici.

Inspektori su u obavezi da ovoj kancelariji podnose izvještaje o inspeksijskom nadzoru, sa:

- određenim parametrima (broj izvršenih inspeksijskih pregleda, broj utvrđenih nepravilnosti, vrsta/broj naloženih upravnih i kaznenih mjera i radnji, odnosno broj i vrsta rješenja, broj ukazivanja, broj izdatih prekršajnih naloga i iznos izrečenih novčanih kazni, broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, broj krivičnih prijava itd),
- karakterističnim zapažanjima i problemima u oblastima nadzora, sa konkretnim predlozima i sugestijama za prevazilaženje istih, kao i za podizanje nivoa svijesti subjekata kontrole o potrebi poštovanja propisa,
- podacima o ishodu postupaka iniciranih pred nadležnim organima itd.

Na osnovu mjesečnih izvještaja inspekcija, kao i ostalih realizovanih aktivnosti koje su u funkciji inspeksijskog nadzora, Uprava priprema godišnji izvještaj o radu koji dostavlja, preko Ministarstva javne uprave digitalnog društva i medija, Vladi Crne Gore, i isti objavljuje na svom veb sajtu. Takođe, po zahtjevu se sačinjavaju i drugi izvještaji za traženi vremenski period o broju izvršenih inspeksijskih pregleda i preduzetim mjerama.

Treba napomenuti da, u prvom kvartalu izvještajne godine, u radu ove Kancelarije poseban osvrt je bio dat na izradu izvještaja o izvršenim kontrolama i preduzetim mjerama u dijelu poštovanja odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa. Pojedine inspekcije Uprave, koje su prepoznate kao ključne u ovoj situaciji, dosljedno i u kontinuitetu nadziru sprovođenje važećih epidemioloških mjera i o rezultatima kontrola, uz pomoć ove Kancelarije, redovno izvještavaju javnost. Ova Kancelarija je imala obavezu da na dnevnom/nedjeljnom nivou (i po zahtjevu) sačinjava izvještaj o broju inspekcijskih pregleda i preduzetim mjerama. U izvještaju su sadržani podaci o broju izvršenih inspekcijskih pregleda na teritoriji Crne Gore, broju utvrđenih nepravilnosti i na šta su se one odnosile, kao i preduzete mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

U Upravi se pripremaju i posebni izvještaji (na godišnjem i polugodišnjem nivou) koji se odnose na realizaciju:

- Plana pojačanog nadzora u ljetnoj i zimskoj turističkoj sezoni, koji se dostavlja Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma;
- Plana integriteta Uprave, koji se dostavlja Agenciji za suzbijanje sprječavanja korupcije;
- Akcionog plana za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2022 - 2024, u dijelu aktivnosti Uprave (na osnovu podataka nadležnih inspekcija), koji se dostavlja Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma;
- Opšteg programa nadzora proizvoda na tržištu, koji se dostavlja Koordinacionom tijelu za nadzor proizvoda na tržištu (tijelo Vlade Crne Gore);
- Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2016 - 2020, u dijelu aktivnosti Uprave, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija;
- Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017 - 2021, koji se dostavlja Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava;
- upravnih predmeta - izvještaj se dostavlja Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija;
- mjera iz Plana optimizacije javne uprave Crne Gore 2018 - 2020. godine, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave;
- nadzora u oblasti javnih nabavki, polugodišnji izvještaji se dostavljaju Vladi;
- aktivnosti inspekcijskog nadzora u pojedinim pregovaračkim poglavljima, za potrebe priloga izvještaju Evropskoj Komisiji itd..

Takođe, pored sačinjavanja mnogobrojnih izvještaja u ovoj kancelariji se zajedno sa menadžmentom radi i analiza istih.

U četvrtom kvartalu izvještajne godine, zaposlene u ovoj Kancelariji su izradile i Program rada Kancelarije, kao i objedinjavanje Programa rada Uprave za 2023. godinu, koji predstavlja sintezu programa i zadataka svih organizacionih djelova Uprave i kao takav

dokument predstavlja sliku uvezanosti svih njenih djelova u jedinstvenu i sinhronizovanu cjelinu.

Pored planiranih aktivnosti, treba napomenuti da su, zaposleni u ovoj Kancelariji, od momenta potpisivanja ugovora za izradu Jedinstvenog inspekcijskog informacionog sistema (JIS), u kontinuitetu davali svoj doprinos u implementaciji pomenutog sistema. Učestvovali u izradi kontrolnih lista za sve inspekcije, pratili predmete u JIS za određene inspekcije, držali obuke inspektorima za korišćenje pomenutog informacionog sistema., kao i davali predlog o vrstama i sadržini izvještaja u JISu.

Zaposlena u ovoj Kancelariji je član Radne grupe za izradu Plana integriteta Uprave i novi Plan integriteta za naredni dvogodišnji period, je usvojen u septembru 2022.godine. Takođe sačinjen je Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta Uprave za prethodnu godinu, koji je dostavljen Agenciji za sprječavanje korupcije Crne Gore.

Upravljanje Centralnim informacionim sistemom za zaštitu potrošača (CISZP)

Pored gorenavedenih aktivnosti, u ovoj Kancelariji vrše se i poslovi koji se odnose na upravljanje Centralnim informacionim sistemom za zaštitu potrošača (CISZP) koji povezuje sve organe/institucije na nacionalnom nivou nadležne za zaštitu potrošača. Kao Kontakt tačka Sistema, zaposlena u ovoj Kancelariji je u izvještajnoj godini primala, obrađivala i na dalje postupanje nadležnim inspekcijama u svom sastavu i drugim nadležnim organima i institucijama prosleđivala žalbe/pitanja/inicijative potrošača.

Sprovođenje intenzivne kampanje na podizanju svijesti o dostupnosti potrosac.me dovelo je do povećanog broja potrošačkih podnesaka, što svjedoči o boljoj informisanosti potrošača, ali i o jačanju njihovog povjerenja u sistem zaštite potrošača, a, takođe, posljedica je i evidentiranja svih podnesaka potrošača u Sistemu, bez obzira na način podnošenja. S obzirom na povezanost organa u Mreži, na ovaj način doprinijelo se ujednačavanju prakse zaštite potrošača u različitim sektorima potrošnje. Po žalbama potrošača se postupalo u zakonskom roku, s tim što praksa pokazuje da su manje složeni slučajevi rješavani čak u prvoj četvrtini ili trećini propisanog roka.

Treba napomenuti da je uspostavljanje mreže inspirisalo organizovanje prve zajedničke akcije nadzora od strane članova Sistema (po uzoru na takve akcije u EU) u oblasti internet prodaje. Takođe, podaci iz Sistema doprinose planiranju nadzora u oblasti zaštite potrošača na bazi analize rizika.

Iako se krajem avgusta 2022. god. desio sajber napad na IT infrastrukturu Vlade CG što je onemogućilo i rad Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača (CISZP), rad Mreže nadležnih organa nastavljen je jednako efikasno kao u prethodnom periodu preko UIP, kao Kontakt tačke. Kako je podizanje ovog IT sistema još uvijek u toku, pri čemu podaci u okviru istog nisu kompromitovani, za period 1. januar – 31. decembar 2022.god. nije moguće dati precizne podatke koji su apsolutno tačni. Međutim, od puštanja u rad Sistema (tačnije 11.10.2021.godine) do hakerskog napada, primljena su ukupno 1.333

potrošačka podneska, od čega 1.130 za devet nadležnih inspekcija Uprave, 154 za druge nadležne organe/institucije iz Mreže nadležnih organa, dok je 49 bilo naslovljeno za druge nadležne organe Crne Gore.

Visok stepen rješavanja, koji je po presjeku od 15.07.2022 godine iznosio 80.04%, dok je 19.96% bilo u postupku rješavanja (takođe potpuno riješeni u propisanim rokovima) odnosno rad Mreže tj. funkcionisanje CISZP-a rezultirao je da Crna Gora, odnosno Uprava u septembru 2022. godine dobije prestižnu ReSPA/SIGMA (OECD) - "Western Balkans Public Administration Award 2022", prvu nagradu za javnu upravu za 2022. godinu. Ovaj projekat prepoznat je kao jedan od najuspješnijih primjera inspirativnih praksi javnih uprava Zapadnog Balkana i proglašen za pobjednika konkursa u jednoj od tri glavne kategorije - javna uprava za sve.

Važno je istaći da je visok stepen realizacije potrošačkih podnesaka nastavljen i u periodu nakon hakerskog napada, 30.8 – 31.12.2022. god, tokom kojeg CISZP nije u funkciji.

U ovom izazovnijem periodu, evidentirano je ukupno 259 potrošačkih podnesaka (163 žalbe i 96 inicijativa), kao i sedam žalbi za druge nadležne organe/institucije – članove Mreže: Sekretarijat za komunalne poslove Glavnog grada Podgorica (3), Agenciju za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (1), Regulatornu agenciju za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (1), Inspekciju za drumski saobraćaj – MKI (1), Inspekciju za hranu - Uprava za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove (1). U naznačenom periodu, evidentirana je i jedna žalba za Sekretarijat za saobraćaj Glavnog grada Podgorica i jedna za Upravu prihoda i carina.

Od ukupnog broja podnesaka (259) koji su u nadležnosti Uprave, 224 su dodijeljena Tržišnoj inspekciji (142 žalbe i 82 inicijative), 15 Turističkoj inspekciji (jedna žalba i 14 inicijativa), 19 žalbi Inspekciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i jedna žalba Zdravstveno – sanitarnoj inspekciji.

I po pitanju riješenih žalbi, i u ovom periodu zadržan je visok stepen kao i u periodu prije hakerskog napada, pa je od ukupnog broja primljenih žalbi koje su u nadležnosti inspekcija UIP-a (163) riješeno 145 (88,95%), dok je 18 (11,04%) u postupku rješavanja.

Značajan broj žalbi se odnosio na kvalitet proizvoda i usluga, kao i na saobraznost i garancije.

Od ukupnog broja primljenih inicijativa koje su u nadležnosti inspekcija UIP-a (96) postupljeno je po 95, dok je jedna u postupku obrade.

S obzirom da je Crna Gora u poglavlju 28: Zaštita potrošača i zdravlja u naprednoj fazi pregovora sa EU, kada se od Crne Gore traži da dokaže spremnost administrativnih struktura i kapaciteta za pravilno sprovođenje harmonizovanog potrošačkog zakonodavstva, uspostavljanje ovog Sistema je upravo dokaz te spremnosti, jer predstavlja alat putem kojeg je CG sve nadležne organe i institucije povezala u jedinstvenu Mrežu za zaštitu potrošača, i koji služi toj mreži.

Na inicijativu Uprave, a u saradnji sa Zajednicom opština CG i jedinicama lokalne samouprave, u narednom periodu planirano je proširenje Sistema na nadležne organe u svim opštinama Crne Gore. Navedeno bi omogućilo efikasniju zaštitu potrošača - korisnika komunalnih usluga pa će, s obzirom na obim i značaj zaštite potrošačkih prava u tom sektoru, Uprava pokrenuti pitanje obezbjeđenja sredstava podrške za tu namjenu.

Takođe, planirano je sprovođenje ankete o zadovoljstvu potrošača Sistemom, koja će se, kada se za to steknu uslovi, sprovesti putem internet stranice www.potrosac.me.

Pored navedenog, naš zadatak je da, uz redovno održavanje Sistema, dalje unapređujemo njegovu funkcionalnost, na osnovu obrade podataka upotrebljivosti Sistema, evaluacije rada članova Mreže nadležnih organa, rezultata sprovedene ankete i drugih relevantnih parametara.

Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača treba da podrži pravilno sprovođenje sveukupnog zakonodavstva kojim se štite potrošači u Crnoj Gori, jednako u svim sektorima potrošnje i na nivou zaštite potrošača EU.

Značajno je napomenuti da je u periodu 26.9 – 29.9.2022.godine, realizovana posjeta ekspertske misije (peer review) za privremeno zatvaranje PP 28 (dio zaštita potrošača).

U skladu sa utvrđenom Agendom, ekspertski tim EU je bio u prilici da ocijeni ispunjenost mjerila 1 iz PP 28, sa fokusom na administrativne kapacitete Crne Gore i spremnost za sprovođenje pravne tekovine u oblasti ekonomskih interesa potrošača i bezbjednosti proizvoda. Ovom prilikom, eksperti su bili u prilici da posjete UIP i druge članove Mreže nadležnih organa i prikupe informacije o kadrovskoj osposobljenosti, ostvarenim rezultatima u sprovođenju potrošačkog zakonodavstva, kao i provjere praktičan rad na terenu u oblasti bezbjednosti proizvoda i nadzora tržišta. Takođe, eksperti su izvršili uvid u rad i kapacitete Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, kao i sprovođenje zakonodavstva od strane Odbora za vansudsku zaštitu potrošača i krovne potrošačke nevladine organizacije (CEZAP), uključujući njihove aktivnosti na podizanju svijesti i edukaciji potrošača.

Izveštaj eksperata o spremnosti Crne Gore za privremeno zatvaranje PP 28 se očekuje do II kvartala 2023. godine.

Takođe, u izvještajnoj godini je izrađen novi Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača (za upravljanje žalbama potrošača i kao registrar proizvoda koji predstavljaju rizik kao i za razmjenu informacija među organima za bezbjednost proizvoda (neprehrambeni proizvodi), koji će zaposlenima u ovoj Kancelariji olakšati praćenje i izvještavanje u oblasti inspekcijskog nadzora nad primjenom Zakona o zaštiti potrošača i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača.

F. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE I LJUDSKE RESURSE

U ovoj Službi su tri kancelarije, i to: Kancelarija za administrativne poslove, Kancelarija za vozni park i Kancelarija za ljudske resurse.

U Službi za opšte poslove i ljudske resurse sistematizovano je 45 radnih mjesta, od kojih su 29 popunjena.

1. Kancelarija za administrativne poslove

U Kancelariji za administrativne poslove sistematizovano je ukupno 29 radnih mjesta, od kojih je popunjeno 21 radno mjesto.

Zaposleni u ovoj Kancelariji vršili su poslove, od kojih su najznačajniji: izrada opštih akata Uprave, učestvovanje u pripremi dokumentacije za objavljivanje internih oglasa, javnih oglasa i konkursa, priprema rješenja o pravima i obavezama službenika i namještenika po osnovu rada (rješenja o zasnivanju, odluke o postavljenju, rješenja o raspoređivanju i prestanku radnog odnosa i druge odluke po osnovu rada i radnog odnosa); sačinjavanje odgovarajućih izvještaja i informacija iz oblasti radnih odnosa, prijavljivanje i odjavljivanje službenika kod nadležnih fondova i drugih državnih organa (JPR obrasci prijava i odjava zaposlenih službenika i njihovih porodica), priprema dokumentacije za sporove po osnovu tužbi iz radnih odnosa; administrativno-tehnička obrada podataka i prekršajnih naloga izdatih od strane inspektora Uprave u Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije, saradnju sa Ministarstvom pravde u dijelu kaznenih i prekršajnih evidencija, prijem inicijativa za vršenje inspeksijskog nadzora koje dolaze putem telefona Call centra Uprave, službenog e-maila i web site-a, vođenje evidencije o podnijetim inicijativama itd.

U izvještajnoj godini, primljeno je 190 zahtjeva za slobodan pristup informacijama u vezi kojih su zaposleni postupali i pripremali izvještaje i informacija o istim.

Takođe, u izvještajnoj godini zaposleni su vršili i popis kancelarijskog materijala, pripremu prijedloga za rashodovanje opreme, kao i usaglašavanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja opreme Uprave.

2. Kancelarija za vozni park

U Kancelariji za vozni park sistematizovano je šest radnih mjesta, od kojih su četiri popunjena.

Vozni park Uprave za inspeksijske poslove raspolaže sa 143 vozila. Od Uprave za imovinu i katastar 40 vozila je preuzeto putem operativnog lizinga koji istice sredinom 2023. godine i ista vozila ce biti vraćena, a šest vozila ce biti rashodovano zbog starosti i velikih troškova održavanja.

Tokom izvještajne godine, zaposleni u ovoj Kancelariji vršili su se poslovi koji se odnose na redovne registracije i održavanje vozila , kao i vođenje potrebne evidencije o radi u tehničkoj ispravnosti vozila, koordinacija aktivnosti uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Kancelariji itd.

3. Kancelarija za ljudske reursre

U Kancelariji za ljudske resurse sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih su popunjena tri radna mjesta.

Sprovođenjem opštih i specifičnih programa edukacija, te prisustvom i aktivnim učešćem inspektora na ovim događajima, utiče se na efikasniji i efektivniji inspekcijski nadzor.

Službenici Uprave za inspekcijske poslove prisustvovali su značajnom broju događaja edukativnog karaktera (seminari, konferencije, okrugli stolovi, radionice, sastanci, studijske posjete), neposredno ili online, na različite teme, kao npr.: „Kancelarijsko poslovanje”, „Podizanja svijesti i upoznavanju operatera sa rizicima rukovanja proizvodima koji sadrže PFOS“, „Izrada Planova upravljanja za morska zaštićena područja” , „Implikacije EU politika i izazova na energetskom tržištu na elektro-energetski sistem Crne Gore“ , „Upravljanje rizicima” , "Upravljanje bezbjednošću procesa", „Krijumčarenje i nelegalno držanje divljih životinja– izazovi i trenutno stanje u Crnoj Gori, moguća rješenja problema, primjeri prakse iz regiona i EU“, „Nacionalni okvirni plan za razvoj mreže integrisanih obalnih i morskih zaštićenih područja” , „Nacionalni okvirni plan za razvoj mreže integrisanih obalnih i morskih zaštićenih područja” , obuka o bezbjednosti na moru i obuka za vanredne situacije, radi produženja sertifikata BOSIET – FOET, „Sanacija PCB kontaminirane lokacije – studija slučaja PCB kontaminacija KAP“, „Fourth National Report of Montenegro on the Implementation of Joint Convention to the 7th Review Meeting”, „Izrada Plana zaštite morskog biodiverziteta”, „ "TAIEX Regional Workshop on Environmental Radioactivity Monitoring” , „Osnovni kurs pomoći nauljenim divljim životinjama“ , „Sajber bezbjednost“, „Javne nabavke“, „Integritet u javnoj upravi i sprovođenje planova integriteta“, „Rodna ravnopravnost“, „Emocionalna inteligencija“, „Rješavanje konfliktnih situacija“, „Tajnost podataka“, „ E-uprava“, „Zabrana diskriminacije“, „Rezolucija 1325 – Žene, mir i bezbjednost“, „Elektronski sistem javnih nabavki“, „EPALE konferencija Obrazovanje odraslih između teorije i prakse – odgovori na izazove“, „Program – Dan rukovodilaca javne uprave 2022.“, „Slobodan pristup informacijama“, „Prezentacija rezultata procjene primjene antikorupcijskih mjera“, „Analiza potreba za obukama“, „Izrada akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i opis poslova“, „Rodno zasnovana diskriminacija“, „Seksualno uznemiravanje na poslu, te sastanak na temu razvoja trgovine divljim životinjama na Balkanu i spašavanja, prijevoza i konačni smještaj zaplijenjenih životinja“,

Na teme primjene procesnih zakona, važnih za inspekcijski nadzor bilo je više prilika za edukaciju inspektora. Tako je Uprava za kadrove na zahtjev Uprave za inspekcijske

poslove, organizovala obuku na temu „Upravni postupak“, „Zakon o inspekcijском nadzoru“ „Zakon o upravnom postupku“ „Zakon o prekršajima“.

Osim toga, predstavnici Uprave učestvovali su na sljedećim događajima izvan Crne Gore, kao npr.: „Dan meroslovja 2022“ (Slovenija), „Posjeta 43. Sajma turizma“ (Srbija), „ESAP 2 Projekat“ (Norveška), „Focal Point sastanak“ (Španija), „Sastanak - Transport of dangerous goods“ (Makedonija), „Sajam „Belgrade future gaming“ (Srbija), „Sastanak Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju“ (Belgija), „Učešće na regionalnom sastanku u okviru „GIZ-a“ (Albanija), „Regional training course on authorization and inspection for the security of radioactive material and associated facilities“ (Albanija), „Regionaal workshop on strenghtening nuclear an radiation education an training programmes“ (Zagreb), „Sastanak sa predstavnicima inspektorata u Sloveniji“ (Slovenija), „Učešće na sajmu WTM London 2022 (Engleska), „Učešće na Taiex seminaru o upoznavanju sa metodama kontrole kozmetičkih proizvoda“, (Portugal), „Innovation&Laerning Journey“ (Španija), „Učešće u prezentaciji u okviru GIZ projekta“ (Slovenija), „Simpozijum ovlaštenih inženjera Hrvatske „Geodezija i vode“ (Hrvatska), „Učešće na regionalnoj radionici za unaprijeđeni pristup regulisanja zaštite radijacionih izvora“ (Grčka), „Regionalna radionica o pravnom vodiču UNODC o nelegalnoj trgovini otpadom“ (Rumunija), „Ministarska konferencija Zapadnog Balkana o reformama javne uprave i dodjela nagrade za Centralni informacioni sistem i zaštitu potrošača“ (Makedonija), „ESAP 2 Projekat“ (Norveška), „Kopaonička škola prirodnog prava“ (Srbija), „Učešće na konferenciji Efektivne javne nabavke“ (Srbija), „Regional workshop on application of graded approach in regulating the safety of radiation sources“ (Grčka), „Regionaal workshop on strenghtening nuclear an radiation education an training programmes“ (Zagreb).

U 2022. godini je pripremljen Kadrovski plan za 2022.godinu, koji je na osnovu prethodno dobijenog mišljenja Ministarstva finansija i socijalnog staranja, usvojen na sjednici Vlade Crne Gore. Takođe, izvršene su izmjene Kadrovskog plana za 2022.godinu, a na osnovu prethodno usvojenog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave. U skladu sa Metodologijom za sprovođenje analiza potreba za stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem (utvrđena od strane Uprave za kadrove), na osnovu formiranog upitnika izvršena je analiza potrebnih obuka Uprave u 2022.godini i pripremljen Izveštaj o tome, koji je upućen Upravi za kadrove.

Pored navedenog, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, ova služba je pripremila ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika za 2021.godinu, kao i da je izvršen unos dostavljenih podataka i priprema dokumenta Registar rizika za 2023.godinu.

F. SLUŽBA ZA FINANSIJE I JAVNE NABAVKE

U Službi za finansije i javne nabavke su tri kancelarije, i to: Kancelarija za finansijske poslove, Kancelarija za računovostvene poslove i Kancelarija za javne nabavke.

U Službi za finansije i javne nabavke sistematizovano je 17 radnih mjesta, od kojih je seda popunjeno.

Tokom izvještajne godine, zaposleni u ovoj Kancelariji vršili su poslove, od kojih su najznačajniji: izrada kvartalnih i godišnjih izvještaja; blagovremeno i namjensko korišćenje sredstava za namjene predviđene budžetom i finansijskim planom; obračun zarada; isplata ostvarenih dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu; vođenje glavne knjige, priprema M4 obrazaca, blagajničko poslovanje, obrada zahtjeva za budžetsku potrošnju i isplatu koji se odnose na potrošačku jedinicu (isplate preko Državnog trezora); korekcija po osnovu minulog rada (koje se radi obavezno jedanput godišnje za sve zaposlene), priprema platnih spiskova itd.

U sprovođenja javnih nabavki, u izvještajnoj godini bila je jedna izmjena plana javnih nabavki i ukupan iznos predviđen za postupke javnih nabavki 346.405,27€. Zaključeni su godišnji ugovori o zakupu poslovnih prostorija za Cetinje, Rožaje, Kolašin i Podgoricu.

Takođe, sprovedeni su postupci za smještaj inspektora u ljetnoj turističkoj sezoni u opštinama Ulcinj, Bar, Herceg Novi i Budva (dva otvorena postupka i dvije jednostavne nabavke), kao i postupak za održavanje informacionih sistema.

IV OSTALE AKTIVNOSTI

Projekti podrške

Korišćenje projekata podrške: U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su uzele učešća u sljedećim projektima:

- „EU4 Business: „Jačanje zajedničkog regionalnog tržišta kroz infrastrukturu kvaliteta i e-trgovinu“ koji implementira GIZ ostvareno je učešće predstavnika Tržišne inspekcije na sledećim događajima: Konferencija u Skoplju, Sjeverna Makedonija, koja predstavlja i zvanično početak rada projekta, regionalni sastanak u Budvi i u Tirani koji su posvećeni komentarima na nacrt teksta “Odluka o priznavanju rezultata ocjene usaglašenosti industrijskih proizvoda između CEFTA zemalja. Takođe, održane je i online sastanak na temu poboljšanja razmjene informacija i izgradnje efektivne saradnje između organa za nadzor tržišta CEFTA zemalja, na osnovu najbolje evropske prakse;
- Mreža nadležnih organa Crne Gore - uspostavljena je u skladu sa Odlukom o utvrđivanju Liste organa nadležnih za nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača ("Sl. list CG" broj 53/21). Ovom odlukom preuzeta je Regulativa (EU) 2017/2394 koja na nivou EU i među državama članicama stvara okvir za prekograničnu saradnju u oblasti zaštite potrošača, i konkretno

spvođenje istovjetnih zajedničkih akcija od strane 27 Država članica (sweeps) i Norveška i Island. Mreža nadležnih organa Crne Gore okupila je devet inspekcija Uprave, kao i druge nadležne institucije. "Zajednička opsežna akcija" (sweeps) na nivou EU je skup provjera koje se sprovode na internet stranicama istovremeno radi utvrđivanja kršenja prava potrošača u EU u određenom sektoru. Tržišni inspektori su u okviru navedene mreže, sproveli kontrole online trgovaca, sa ciljem usaglašavanja rada sa propisima;

- BalcanOSH: "Izgradnja kapaciteta organizacija civilnog društva i ključnih aktera za sprovođenje i monitoring postojećih propisa zaštite i zdravlja na radu i uslova rada", ostvareno je učešće predstavnika Inspekcije zaštite i zdravlja na radu;
- U organizaciji CEFTA sekretarijata održan je online sastanak, na temu nacrt Odluke o sprečavanju neopravdanog geoblokinga, na kojem je učestvovao predstavnik Tržišne inspekcije;
- EMPACT EnviCrime Priority 2.9. (koji se odnosi na EMPACT projekat OA 8.4), ostvareno je učešće predstavnika Ekološke inspekcije, na zahtjev Odsjeka za međunarodnu operativnu policijsku saradnju INTERPOL – EUROPOL – SIRENE. Misija projekta je borba protiv zagađenja i kriminala u vezi sa otpadom. Pa u vezi sa tim su ekološki inspektori, u periodu 21.novembar - 25.novembar.2022. godine, vršili pojačan inspekcijski nadzor;
- Projekat u okviru IPA 2020 "Poboljšanje tehničkih kapaciteta institucija uključenih u sektor konkurentnosti i inovacija": U prvoj polovini godine je pripremljena specifikacija potrebne opreme: 132 PC računara, 209 lap top računara, 220 torbi t alap top, 48 malih printera, 200 mobilnih printera, 75 multifunkcionalan printera, 4 brza skenera, 2 velika štampača (za pisarnicu). Tenderski dosije za ugovor o nabavci opreme je objavljen 24. avgusta 2021, a tokom izvještajne godine tender još uvijek nije završen.

Takođe, korišćena je i TALEX podrška čiji su korisnici bile inspekcije Uprave, o čemu više u *Sektoru za međunarodnu saradnju*.

Učešće u procesu evropske integracije

S obzirom na svoju horizontalnu ulogu u sprovođenju (harmonizovanog) zakonodavstva, Uprava je značajan institucionalni faktor među ostalim nosiocima aktivnosti na putu EU integracije Crne Gore. Pravilno sprovođenje zakonodavstva (nakon harmonizacije istog), najvažnija je obaveza Crne Gore na tom putu i najznačajnija aktivnost nadležnih organa nadzora za naše građane i poslovni sektor. . Polazeći od toga, kao i potrebe stalnog usklađivanja procedura nadzora sa standardima EU, plan jačanja administrativnih kapaciteta za sprovođenje zakonodavstva je sastavni dio Programa pristupanja Crne

Gore Evropskoj uniji, pa je Uprava učesnik u njegovoj pripremi. Osim toga, predstavnici Uprave, kroz učešće u radnim grupama za određeni broj pregovaračkih poglavlja, čine dio pregovaračkog tima. Uprava je, preko svojih predstavnika i kroz vršenje nadzora koji ima za cilj obezbjeđivanje pravilne primjene zakona usklađenih sa propisima EU, direktno uključena u sljedeća pregovaračka poglavlja - Poglavlje 1, Poglavlje 2, Poglavlje 3, , Poglavlje 7, , Poglavlje 15, Poglavlje 19, , Poglavlje 27 i Poglavlje 28.

Učešće u redefinisaniu pravnog okvira

U cilju obezbjeđivanja optimalnog pravnog okvira za nadzor i preduzimanje mjera, Uprava je u izvještajnoj godini dala sugestije, odnosno učestvovala u pripremi izmjena i dopuna jednog broja zakona, pri čemu posebno treba istaći Zakon o inspekcijskom nadzoru. Predlog zakona bi, u propisanoj proceduri, ukoliko se za to steknu uslovi, trebalo preispitati i dopuniti.

Takođe, preko svojih inspekcija Uprava je saradivala (učešćem u pripremi ili sugestijama), na izmjeni i dopuni sledećih zakona: Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o energetici, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o radu, Zakon o strancima, Zakon o turizmu i ugostiteljstvu, Zakon o duvanu, Zakon o boravišnoj taksi, Zakon o turističkim organizacijama, Zakon o žigu, , Zakon o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, Zakona o geološkim istraživanjima, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, Zakon o rudarstvu, , Zakon o zaštiti prirode, Zakona o održavanju stambenih zgrada, Zakon o jedinstvenom vještačenju lica sa invaliditetom, Zakon o elektronskim komunikacijama,.Pored zakona, inspekcije su se uključivale, odnosno pokretale i pitanje izmjena i dopuna pojedinih podzakonskih akata.

S obzirom da jedan broj zakona čiju reviziju je Uprava inicirala u prethodnim godinama još uvijek nije izmijenjen, resorna ministarstva bi trebalo da pokrenu te aktivnosti, uključujući u realizaciju istih i Upravu kao inicijatora.

V OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA

U 2022. godini Uprava je nastavila sa realizacijom svojih aktivnosti na način da inspekcijskim nadzorom isprati i planirano/očekivano intenziviranje aktivnosti u pojedinim djelatnostima.

U planiranju nadzora za izvještajnu godinu, osim od nadležnosti inspekcija Uprave, pošlo se od analize rizika u privrednim sektorima, posebno aktivnim tokom sezone, kao i od resursa kojima raspolaže Uprava – inspekcije nadležne za kontrolu tržišta. Inspekcije su usmjerile pažnju na tržište robe i usluga i tržište rada, kako bi se nadzorom uticalo na podizanje nivoa poštovanja propisanih obaveza i tako smanjenjilo poslovanje u sivoj zoni. Prioriteti u nadzoru su opredjeljivani i stanjem na terenu i inicijativama pravnih i fizičkih lica za vršenje inspeksijskog nadzora.

Polazeći od značaja turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, te od činjenice da turističku sezonu karakteriše povećano prisustvo potrošača i poslovnih subjekata, što je praćeno povećanim obimom prometa robe i usluga, kao i zapošljavanjem većeg broja lica, posebno na Primorju, nadzor u tom period je posebno planiran i pripreman. Cilj je da se obezbijedi zaštita lojalne konkurencije i pruži podrška naplati prihoda na državnom i lokalnom nivou, te da se zaštite drugi javni interesi i interesi građana kada su u skladu sa javnim interesom, uz istovremeno poštovanje epidemioloških mjera, kako bi se uz podizanje nivoa zdravstvene bezbjednosti, uticalo na kvalitet ukupne ponude Crne Gore kao turističke destinacije.

Ovakav pristup u nadzoru u sezoni nametnuo je intenzivno angažovanje više inspekcija Uprave (Inspekcija za turizam, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Tržišna inspekcija i Inspekcija rada), koje su pretežno nadležne za kontrolu obavljanja djelatnosti čiji obim se povećava u tom periodu. Pored kontrole poslovanja privrednih subjekata u pogledu poštovanja obaveza propisanih sektorskim zakonima, pažnja je bila posvećena i poštovanju propisa prilikom zapošljavanja (domaćih i stranaca), u cilju otkrivanja i suzbijanja „rada na crno“, kao i poštovanju prava zaposlenih, te obezbjeđivanju zaštite i zdravlja na radu. Zbog toga su pod nadzorom, osim navedenih, bile i druge djelatnosti koje zapošljavaju veliki broj lica, npr. građevinarstvo i dr.

Treba istaći da Uprava maksimalno koristi prednosti koje pruža objedinjavanje inspekcija, čiji se efekti snažno odslikavaju na tržište robe i usluga i tržište rada (i ostale segmente koji su pod nadzorom inspekcija Uprave), posebno u sezoni, ali i tokom cijele godine. Naime, zajedničkim nadzorom, koji se praktikuje putem ekipa inspektora, uz model rotacije sa jednog na drugo područje, kao i po inicijativama za vršenje nadzora, kada je predmet iste u nadležnosti više inspekcija. Takav pristup u organizovanju nadzora, osim što štedi resurse Uprave-inspekcija, podstiče razmjenu iskustava, posebno u poštovanju propisanih procedura i pristup u preduzimanju mjera, utiče na javnost rada inspektora, na sužavanje mogućnosti za eventualne negativne pojave sa obilježjima korupcije. S druge strane, to smanjuje i opterećenje subjekata nadzora, kako kroz manji broj posjeta, koje su posljedica istovremene kontrole od strane dvije i više inspekcija, tako i rasterećenjem onih subjekata koji poštuju propise, čemu doprinosi i tek će doprinijeti korišćenje Jedininstvenog inspeksijskog informacionog sistema Uprave (JIS), na koji je Uprava čekala od svog formiranja.

Uprava je u izvještajnoj godini kao nacionalna kontakt tačka Centralnog informacionog Sistema za praćenje žalbi i pitanja potrošača (CISZP, www.potrosac.me). , nastavila da realizuje aktivnosti na širenju i podizanju funkcionalnosti mreže organa/institucija nadležnih za zaštite potrošača (više u dijelu *Kancelarija za analitiku I izvještavanja u oblasti inspekcijiskog nadzora*).

Analiza pravnog okvira, na osnovu iskustva iz prakse inspekcijiskog nadzora, kako materijalnih, tako i organizaciono-procesnih propisa, mora biti osnov za reviziju istih, u cilju podizanja nivoa efikasnosti i efektivnosti nadzora, i sa time ministarstva nadležna za sektorske politike u kojima nadzor vrše inspekcije Uprave, moraju računati. Taj proces mora dobiti na značaju u mjeri u kojoj je nadležnost za iniciranje izmjena i dopuna zakona i drugih propisa u oblasti inspekcijiskog nadzora i upravnih oblasti u kojima vrši inspekcijiski nadzor, dodijeljena Upravi, kao i u mjeri očekivane odgovornosti organa koji donose te vrste odluka. U vezi sa tim, a polazeći od visokog stepena sive ekonomije na tržištu, koristimo priliku da ponovo ukažemo na ograničenje pristupa inspekcije djelatnostima koje se obavljaju „iza zatvorenih vrata“, zbog čega je Uprava ranije inicirala omogućavanje inspekcijiskog nadzora u stambenom i dr. privatnom prostoru, kada postoji sumnja da se u njemu nelegalno obavlja djelatnost. Budući da to ugrožava poslovanje legalnih subjekata (neloyalna konkurencija) sa svim posljedicama koje to nosi po budžet i druge zakonom zaštićene vrijednosti, stvaranje uslova za proširenje obuhvata nadzora u tom pravcu, mora biti cilj Vlade i nadležnih ministarstava.

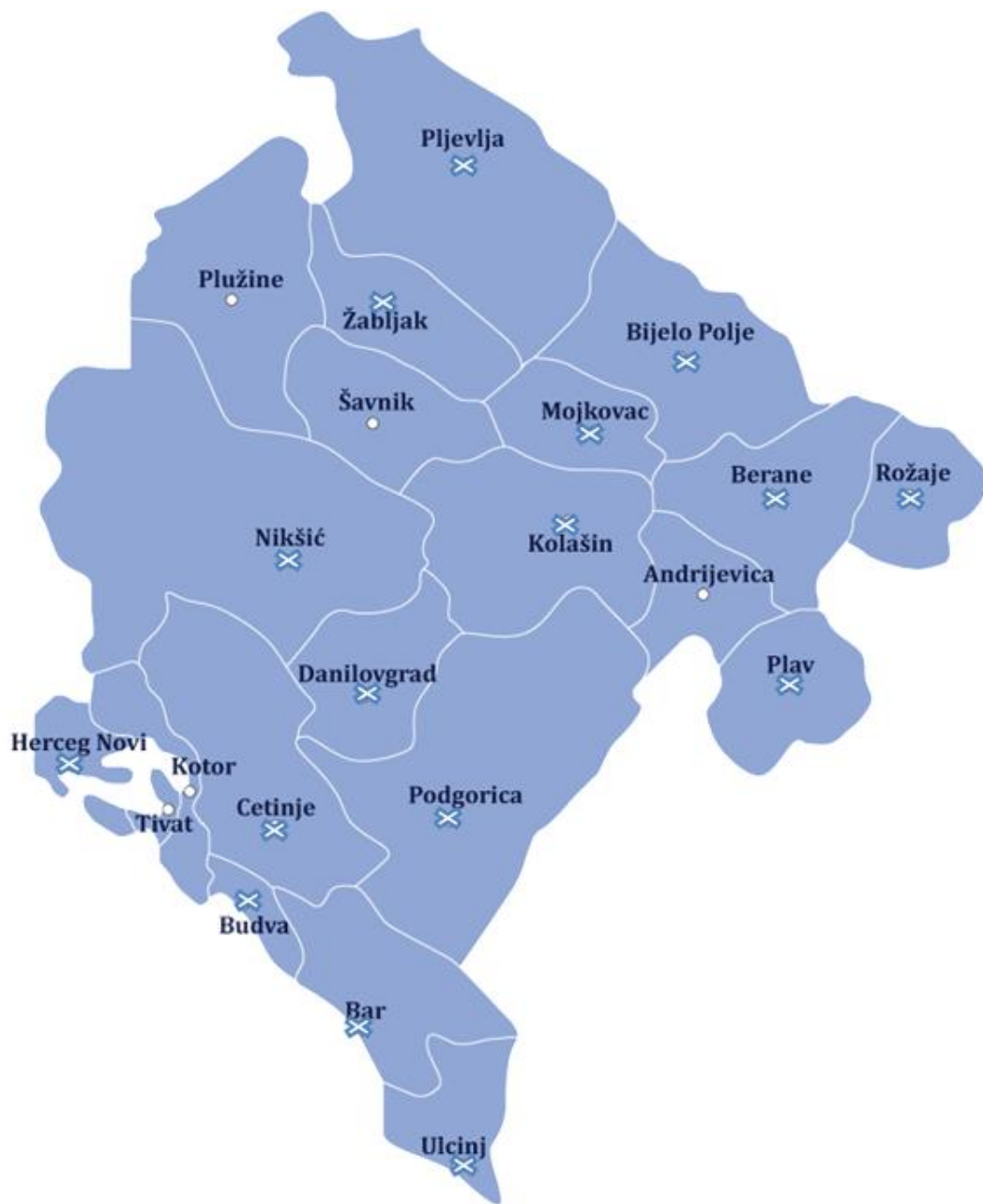
Ranije konstatovani problemi u pogledu sudske prakse koja prati predmete inicirane inspekcijiskim nadzorom, koju karakteriše ublažavanje kazni ispod propisanog minimuma, pa čak i u slučajevima kada radnja prekršaja predstavlja sivu ekonomiju, i dalje su prisutni. Takođe, sudska praksa obiluje predmetima u kojima se postupak obustavlja zbog nastupanje zastrajelosti. Zbog toga je potrebno kontinuirano analizirati razloge tih pojava i djelovati, zajedno sa organima pravosuđa, u pravcu njihovog otklanjanja.

Kada su u pitanju kapaciteti inspekcija (kadrovski i tehnički), treba istaći potrebu popune upražnjenih radnih mjesta uz istovremeno dalje podmlađivanje inspektorskog kadra. Edukacija inspektora orjentisana na sticanje znanja i vještina potrebnih sadašnjoj i sljedećim fazama integracije Crne Gore u Evropsku uniju, mora biti kontinuiran proces. Uz to, treba raditi na jačanju integriteta inspektora, jer samo inspektor od znanja i integriteta može biti nosilac važne uloge inspekcijiskog nadzora u sistemu.

Problem koji nije riješen od uspostavljanja Uprave je nedostatak adekvatnog kancelarijskog prostora koji bi omogućio bolje povezivanje službi Uprave u Podgorici kao njenom sjedištu. Takođe, neophodno je rješavati i pitanje prostora u kojima funkcionišu inspekcije Uprave u pojedinim drugim gradovima Crne Gore. Uslov za efikasniji rad i racionalnije korišćenje resursa inspekcija Uprave jeste i odgovarajući broj službenih vozila, koja će omogućiti sigurno i brzo pokrivanje terena. To bi podržalo organizaciju nadzora putem razmjene inspektora sa jednog na drugo područje, što osim na efikasnost i efektivnost istog, utiče i na ujednačavanje i usvajanje dobre prakse nadzora.

Sve to, kao i potreban nivo finansiranja troškova poslovanja, mora imati podršku u odgovarajućem budžetu Uprave.

Uz očekivano razumijevanje, od strane Vlade i nadležnih ministarstava, navedenih kadrovskih i materijalnih potreba, kao i potreba bržeg unaprijeđivanja pravnog okvira u određenim upravnim oblastima, te daljeg hardversko-softverskog unapređivanja, Uprava će usavršavati planiranje i sprovođenje inspekcijskog nadzora, sa ciljem da se misija istog u potpunosti ostvaruje.

 Kancelarije Uprave za inspekcijske poslove